

Postavljamo standard za izvrsnost

Finansijski izvještaj za 2024. godinu

Osnažujemo
razvoj zajednice.

UniCredit Bank Banja Luka

UniCredit Bank a. d. Banja Luka

Godišnji izvještaj o poslovanju i
Finansijski izvještaji za godinu koja se završila
31. decembra 2024. godine i Izvještaj nezavisnog revizora

Sadržaj

7

Izvještaj Uprave

Obraćanje predsjednika Uprave	7
Strateški plan „UniCredit Unlocked“	8
Makroekonomsko okruženje	10
Bankarski sektor	12
Opis poslovanja	14
Rukovodstvo i organizacija upravljanja	22

Finansijski izvještaji

Odgovornost za finansijske izvještaje	27
Izvještaj nezavisnog revizora	28
Izvještaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu	33
Izvještaj o finansijskom položaju	35
Izvještaj o promjenama na kapitalu	36
Izvještaj o tokovima gotovine	37
Napomene uz finansijske izvještaje	38

A man with short grey hair and a beard, wearing a dark suit, white shirt, and blue tie, sits at a dark desk. He is looking directly at the camera with a serious expression. His right hand rests on the desk. The background is a blurred cityscape seen through large windows, with a blue tint. A potted plant is visible on the right side of the frame.

Gradimo snažniju budućnost

Obračanje predsjednika Uprave Banke

Sa zadovoljstvom vam predstavljamo poslovne rezultate koje je UniCredit Bank a. d. Banja Luka (u daljem tekstu: Banka) ostvarila u 2024. godini.

Naši finansijski rezultati odraz su odgovornog poslovanja, povjerenja klijenata, te kontinuiranog rada na ostvarenju postavljenih ciljeva. Tokom 2024. godine Banka je napravila značajan iskorak u pogledu ostvarenih poslovnih rezultata, fokusirajući se na potrebe klijenata. I ove godine potvrdili smo poziciju jedne od vodećih banaka u Republici Srpskoj po svim parametrima, otključavajući potencijal našeg tima, uz dodatnu podršku resursa i znanja kojima raspolažemo kao članica UniCredit grupe, jedne od vodećih panevropskih bankarskih grupacija.

Poslovnu godinu zaključili smo rastom svih ključnih finansijskih pokazatelja. Ostvarili smo neto dobit u iznosu od 33,3 miliona BAM, što je za 46,1% više u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost aktive Banke krajem 2024. godine iznosila je 1,4 milijarde BAM i bilježi rast od 12,8%. U isto vrijeme bilježimo rast bruto kredita u odnosu na 2023. godinu za 13,1%, koji na kraju 2024. godine iznose 818 miliona BAM. Depoziti klijenta iznose 1.139 miliona BAM, pokazujući rast u odnosu na prošlu godinu od 16,2%.

Dugoročnu stabilnost i održivost Banke čuvamo kroz snažnu kapitalnu poziciju sa kapitalom u iznosu od BAM 262 miliona i visokom stopom adekvatnosti kapitala od 25,5%. Našu opredjeljenost snažnom upravljanju rizicima, pokazujemo visokim kvalitetom aktive, adekvatnim nivoom pokrivenosti ispravnima vrijednosti, uravnoteženim bilansom stanja i likvidnosti, pružajući dalju podršku stabilnosti Banke i tržišta na kojem poslujemo.

Aktivno smo radili na unapređenju bankarskih proizvoda i usluga kroz proces automatizacije i digitalizacije, te smo nastavili podržavati i mlađu populaciju sa programom „Prva velika šansa”, u sklopu kojeg je sedma generacija studenata dobila priliku za praksu i sticanje praktičnih znanja.

Ostali smo posvećeni aktivnostima u domenu društvene odgovornosti. U toku 2024. godine svaki drugi zaposlenik Banke proveo je u prosjeku jedan sat volontirajući kroz finansijske edukacije s ciljem osnaživanja znanja 750 mladih i djece. Uz podršku zaposlenih i klijenata Banke, opremili smo za školu 70 korisnika usluga Dnevnog centra za djecu u riziku udruženja „Nova generacija”. Pružili smo podršku učestvovanjem u aktivnostima u borbi protiv nasilja nad ženama i u Savezu žena oboljelih od karcinoma dojke „Iskra”.

Integritet, odgovornost i briga su ključne vrijednosti koje naši zaposleni svakodnevno pokazuju kroz internu saradnju, te kroz komunikaciju sa klijentima. Nastavićemo da osnažujemo jedni druge, kako bismo zadovoljili potrebe klijenata, te intenzivirali poslovanje privrednih subjekata i ubrzali rast. Uspjeh naših klijenata i partnera predstavlja našu motivaciju, zato u godini koja je pred nama ostajemo fokusirani na to da budemo pouzdan partner za sve naše klijente i saradnike, jačajući zajednice u kojima poslujemo. Nastavljamo sa postavljanjem novih standarda izvrsnosti kako bismo pomjerali granice i izgradili još snažniju UniCredit Bank a. d. Banja Luka.

U ime Uprave Banke i lično ime zahvaljujem se našim klijentima i poslovnim partnerima na ukazanom povjerenju, kao i svim zaposlenima u Banci na trudu, posvećenosti i angažmanu tokom 2024. godine.

S poštovanjem,

Spas Vidarkinsky

Predsjednik Uprave UniCredit Bank a. d. Banja Luka

Strateški plan „UniCredit Unlocked“

UniCreditova ambicija je postati **banka za budućnost Evrope**. Kako bismo ostvarili tu ambiciju, i ove godine smo nastavili sa snažnom transformacijom našeg poslovanja i gradili bolju banku koja može biti referentni standard mjerenja za našu industriju.

UniCredit Unlocked je strateški plan UniCredita, koji je baziran na našoj viziji i usmjeren je na oslobođenje potencijala unutar grupe za ulazak u eru svrhe, rasta i stvaranja vrijednosti. Naš strateški plan osmišljen je s ciljem ostvarenja najboljih rezultata za sve naše zainteresovane strane: naše klijente, naše zaposlene i naše investitore.

Ono što nas definiše i način na koji poslujemo možemo sažeti na sljedeći način:

Pobijedimo. Na pravi način. Zajedno.

Za naše klijente fokusiramo se na isporuku najboljih proizvoda i usluga u klasi.

Za naše zaposlene radimo na ujedinjenju iza jedne ambicije i zajedničkih principa.

Za naše investitore stvaramo dugoročne vrijednosti.

Strateški plan optimizuje poslovanje Banke danas i gradi jasan dugoročni program za budućnost za sve naše partnere i interesne strane, prateći sljedeće strateške imperitive i finansijske ambicije:

Rast i razvoj naše mreže klijenata

- Kvalitetan rast zasnovan na radu sa postojećim i novim klijentima;
- Razvoj najboljih proizvoda i usluga, samostalno ili u saradnji sa vanjskim partnerima.

Promjena poslovnog modela i načina rada naših ljudi

- Razvoj „Capital-light“ poslovanja (sa manjim kapitalnim zahtjevima), fokusirajući se na proizvode i usluge s dodatnom vrijednošću za klijente;
- Efikasno upravljanje troškovima uz dalje omogućavanje investicija;
- Odgovorno upravljanje rizicima.

Ostvarenje ekonomije obima iz naše zajedničke snage

- Korištenje sinergije 13 banaka kao jedne integrisane grupe;
- Centralizovano upravljanje u oblastima u kojima na taj način ostvarujemo dodatnu vrijednost, uz lokalno osnaživanje unutar jasnog okvira rizika.

Transformacija naše tehnologije kroz digitalizaciju i korištenje integrisanih informacionih platformi („Digital & Data“)

- Optimizacija infrastrukture kako bismo izgradili organizaciju koja je u potpunosti digitalna;
- Organizacija koja se zasniva na podacima i koja je spremna za budućnost.

Ugraditi održivost u sve što radimo

- Voditi primjerom, težeći ka istim visokim standardima koje tražimo od onih s kojima poslujemo;
- Opremiti se alatima za podršku našim klijentima i zajednicama u toku ESG tranzicije.

Strateški plan „UniCredit Unlocked“ stavlja ESG (Environment, Social, Governance) u centar odluka i akcija UniCredit grupe: od životne sredine, preko upravljanja, pa do načina na koji podržavamo zajednice u kojima poslujemo. Ciljevi i ambicije vezane za ESG koje UniCredit grupa postavlja ispred sebe, istovremeno pokazuju potpunu opredijeljenost aktivnostima koje vode ka održivoj budućnosti.

UniCredit Grupa prepoznala je da određeni sektori i aktivnosti zahtijevaju specijalizovan pristup, kako bi se osiguralo da se rizici vezani za njih pravilno rješavaju. U skladu s naprijed navedenim, razvijene su detaljne politike koje se odnose na sektore relevantne za UniCredit, a koji su podložni posebnim ekološkim rizicima.

Već smo daleko odmakli u provođenju plana, te nastavljamo sa njegovom realizacijom sa ciljem dugoročnog uspjeha. UniCredit je već transformisana banka, s jasnom vizijom i pobjedničkom strategijom: nastavljamo naprijed nevjerovatnom brzinom, spremni da se suočimo sa izazovima i iskoristimo prilike i prednosti u budućnosti.

Makroekonomsko okruženje

Nakon najsnažnijeg ciklusa zaoštavanja monetarne politike od osnivanja evrozone, Evropska centralna banka je četiri puta u 2024. godini smanjila tri ključne kamatne stope. Upravni odbor Evropske centralne banke (u daljem tekstu. ECB) odlučno se zalaže za skori povratak inflacije na zacrtani srednjoročni cilj od 2%. Ključne kamatne stope ostaće dovoljno restriktivne onoliko dugo koliko bude potrebno za postizanje tog cilja. U kratkom roku izvjesno je dalje umjereno smanjenje stopa, a koje će prvenstveno zavisiti od stabilizacije inflacijskih pritisaka i od privrednih kretanja. Pritom će referentne kamatne stope ECB-a izgledno ostati na višim nivoima u odnosu na period između 2012. i 2022. godine, održavajući profitabilnost banaka na solidnim nivoima.

Prema posljednjoj Odluci, u decembru 2024. godine, kamatna stopa na novčani depozit smanjena je na 3,0%, kamatna stopa za glavne operacije refinansiranja smanjena je na 3,15%, te kamatna stopa za mogućnost zaduživanja na kraju dana smanjena je na 3,4%. Evropska centralna banka će se pri svojim budućim odlukama voditi tromjesečnim projekcijama koje će vrlo vjerovatno pokazivati slabljenje inflacije i bruto domaćeg proizvoda (BDP).

Evrozona će vjerovatno ostati zarobljena u okruženju niskog rasta. Očekuje se da će BDP evrozone porasti za 0,9% u 2025, samo neznatno iznad očekivanog rasta od 0,8% u 2024. godini, pri čemu se očekuje da će Njemačka, Francuska i Italija rasti nešto manje od evrozone u cjelini. U 2026. godini oporavak će se vjerovatno malo ubrzati.

Otvaranje pregovora o pristupanju Evropskoj Uniji (EU) pružilo je priliku Bosni i Hercegovini (BiH) za napredak u reformama. Početna konsolidacija struktura vlasti nakon izbora 2022. poboljšala je političku strukturu BiH i omogućila djelimično sprovođenje reformi koje zahtijeva EU. BiH je nagrađena otvaranjem pristupnih pregovora u martu 2024. godine, iako Evropska komisija još mora pripremiti pregovarački okvir.

Realni rast BDP-a u Republici Srpskoj u trećem kvartalu 2024. godine, u odnosu na isti kvartal prethodne godine, iznosio je 2,9%. Desezonirana serija podataka pokazuje rast BDP-a u trećem kvartalu 2024. godine od 0,9% u odnosu na prethodni kvartal. Posmatrano po područjima klasifikacije, djelatnosti u trećem kvartalu 2024. godine, u odnosu na isti kvartal prethodne godine, značajan realni rast bruto dodane vrijednosti zabilježen je u djelatnostima trgovina na veliko i malo, saobraćaj i skladištenje, hotelijerstvo i ugostiteljstvo 8,1%, te finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja za 5,7%.

Poplave koje su početkom oktobra pogodile dijelove BiH uzrokovale su prekid cestovne i željezničke komunikacije u pojedinim dijelovima, što je dovelo do poremećaja u transportu sirovina i proizvoda. U potpunosti je obustavljen putnički i teretni željeznički saobraćaj na relaciji Sarajevo-Čapljina, koja je povezana s lukom Ploče, koja je vrlo važna za uvoz i izvoz u BiH. Predsjednica Evropske komisije sredinom oktobra prilikom posjete BiH naglasila je da bi pomoć od 20 miliona evra trebalo da bude u funkciji početkom 2025. godine.

Najvažniji (i najveći) projekat u Bosni i Hercegovini (BiH) ostaje Koridor Vc (auto-put). Većina drugih nacionalnih projekata obično je povezana s održivim prometom, obnovljivom energijom te ekološkim i klimatskim ciljevima. Postoji velika mobilizacija sredstava za BiH u okviru Plana rasta za zapadni Balkan, koji je odobren u maju (gdje će se oko 1,1 milijarda eura uložiti u BiH u periodu 2024–2027. u obliku bespovratnih sredstava i zajmova). Ta bi sredstva takođe treba da podupru projekte usmjerene na razvoj digitalne infrastrukture, obrazovanja ili vještina.

Prosječni rast cijena značajno varira među entitetima, a inflacija u BiH je blizu aritmetičkog prosjeka inflacije u entitetima, uprkos značajno većem ponderu FBiH u ukupnoj potrošnji na nivou države. Prema podacima entitetskih agencija za statistiku za decembar, zabilježena je godišnja inflacija u Republici Srpskoj od 1,9%. U decembru je zabilježena godišnja stopa inflacije na nivou BiH od 1,7%. Najavljeno je produženje privremenih mjera blokade cijena osnovnih životnih namirnica do kraja godine, ali dosadašnje analize CBBiH o efektima mjera ne ukazuju na smanjenje

ukupne inflacije. Očekuje se da će rast nominalne cijene rada, zbog ponude rada, porasta cijene prevoza, te porasta cijene električne energije, imati nešto jači uticaj na dinamiku kretanja indeksa potrošačkih cijena u narednom periodu. Srednjoročno se očekuje da će rast cijena proizvoda baziranih na fosilnoj energiji imati značajan uticaj nakon uvođenja CBAM mehanizma, u skladu sa regulacijom emisije ugljika u međunarodnoj trgovini, što će posebno uticati na velike industrije kao što je proizvodnja baznih metala.

Makroekonomsko okruženje

U Republici Srpskoj prosječna mjesečna isplaćena neto plata za decembar 2024. godine u odnosu na decembar 2023. godine nominalno je viša za 10,3%. Za isti taj period realni indeks je bio veći za 8,2%, dok je stopa nezaposlenosti u trećem kvartalu 2024. godine iznosila 8,4% i značajno je niža u odnosu na isti period prethodne godine kada je iznosila 9,0%.

Međunarodna rejting agencija Standard and Poor's (S&P) zadržala je kreditni rejting Bosne i Hercegovine, 'B+' sa stabilnim izgledima. Moody's Rating potvrdio je kreditni rejting Bosni i Hercegovini, B3 sa stabilnim izgledima. Reformski zamah mogao bi pomoći u otključavanju pristupa novom pretprijetnom finansiranju koje može podržati veće investicije. S druge strane, privreda se suočava sa značajnim negativnim rizicima od predstojeće implementacije mehanizma Evropske unije za podešavanje granica ugljenika (EU CBAM), što će negativno uticati na veliki dio izvoza BiH u nedostatku značajnih reformi dekarbonizacije.

Makroekonomska očekivanja

U 2025. godini očekuje se dalje ubrzanje privrednog rasta, podstaknuto oporavkom vanjske potražnje, povrhu daljeg poboljšanja privatne potrošnje i javnih ulaganja. Javna ulaganja, osim onih propisanih u državnom budžetu, trebalo bi da budu podržana i od stranih finansijskih institucija i sredstava EU. Otvaranje pregovora o pristupanju EU pružiće priliku za napredak u reformama, ali nesuglasice između entiteta oko nekih pitanja mogu predstavljati prepreku punom iskorištavanju takve prilike.

Bankarski sektor

U Republici Srpskoj u trećem kvartalu 2024. došlo je do porasta ukupnih kredita u odnosu na kraj 2023. godine, pri čemu je procentualno smanjen udio neprihodujućih kredita na 3,4% sa 3,6% (kraj 2023. godine).

Bankarski sektor Bosne i Hercegovine je i u 2024. godini ostao snažan, stabilan i adekvatno kapitaliziran, s najnižim omjerom učešća nekvalitetnih kredita u ukupnim u posljednjoj deceniji (3,4%, Q3 2024).

Broj banaka na tržištu Bosne i Hercegovine tokom 2024. godine se nije mijenjao i iznosi ukupno 21. U Federaciji BiH posluje ukupno 13 banaka, a u Republici Srpskoj 8 banaka. Broj zaposlenih u bankarskom sektoru je porastao za +2% (3Q 2024 u odnosu na kraj 2023. godine).

Zadnji dostupni finansijski pokazatelji bankarskog sektora Bosne i Hercegovine za 3Q 2024. godine pokazuju da je bankarski sektor stabilan i profitabilan.

Ukupna ostvarena dobit prije poreza u Republici Srpskoj u devet mjeseci 2024. godine iznosila je 215 miliona BAM, što je rast od 34% u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupni prihodi bankarskog sektora u Republici Srpskoj u trećem kvartalu zabilježili su dvocifreni godišnji rast, vođeni značajnim porastom neto kamatnog prihoda (+13% g/g) i rastom nekamatnog prihoda (+15% g/g). Operativni troškovi bankarskog sektora su porasli za 7% g/g.

U decembru 2024. godine volumeni kredita na tržištu BiH zabilježili su rast od +9,8% u odnosu na kraj 2023. godine, vođeno rastom u oba segmenta, stanovništvo +9,3% g/g, te pravna lica +10,3% g/g. Istovremeno, volumeni depozita su zabilježili porast od +8,8% u odnosu na kraj 2023. godine, vođeno bržim rastom depozita stanovništva od +9,9%, dok su depoziti pravnih lica porasli +7,6%.

U novembru 2024. godine bruto krediti u Republici Srpskoj su porasli za 8% u odnosu na kraj 2023. godine, na oba segmenta (kredit stanovništvu +8,9% g/g, a krediti pravnim licima +6,5%).

Volumeni depozita u Republici Srpskoj su takođe zabilježili porast na oba segmenta u odnosu na kraj 2023. godine (depoziti stanovništvu +7,5% g/g, a krediti pravnim licima +4,2%).

Bankarski sektor u Bosni i Hercegovini je i u 2024. godini pravovremeno reagovao na sve izazove koji su se dogodili, vodeći računa o sigurnosti i pravovremenim reakcijama na promjene u svjetskom okruženju.

Kao mjere ublažavanja rizika promjene kamatnih stopa na međunarodnom tržištu, Agencija za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu ABRS) je donijela odluke o privremenim mjerama sa ciljem usporavanja rasta domaćih kreditnih stopa i ublažile uticaj rastućih svjetskih kamatnih stopa već u 2023. godini, ali su se nastavile sve do kraja 2024. godine i prema zadnjim izmjenama odluke će se primjenjivati do kraja 2025. godine. Prethodno navedenim odlukama ABRS je ograničila povećanje aktivnih kamatnih stopa na 200 baznih poena za one zajmove za koje bi povećanje veće od 200 baznih poena izazvalo neispunjavanje obaveza dužnika, tj. Dovelu ih u nepovoljnu ekonomsku situaciju.

Odlukom o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti, ABRS postavila je gornju granicu izloženosti prema stranim državama u visini od 100% priznatog kapitala, koja je važila u 2024. godini (50% od 31. 12. 2024). Odluka se primjenjuje do 31.12. 2025. godine.

ABRS je u toku 2024. pored navedenih donijela i Odluku o privremenoj mjeri za očuvanje kapitala, koja se odnosi na pribavljanje prethodne saglasnosti od ABRS za isplatu dobiti iz prethodne godine, te Odluku o privremenim mjerama

za odobravanje olakšica fizičkim i pravnim licima za izmirenje kreditnih obaveza sa ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica, a koji su pogođeni otežanim uslovima poslovanja i ograničenim poslovanjem. Obje navedene mjere su u primjeni do kraja 2025. godine.

Očekivanja za bankarski sektor

S obzirom na očekivani umjereno ubrzani rast BDP-a, očekuje se da će stope rasta kredita biti nešto veće nego u 2024. godini. To je rezultat očekivanog oporavka lične potrošnje i investicionog ciklusa. Krediti bilježe stalni uzlazni trend, pri čemu se za 2025. godinu očekuje nešto ubrzaniiji rast u kreditima pravnim licima. Na strani depozita očekuje se dalji porast volumena u skladu s poboljšanjem makroekonomskih pokazatelja, što će dovesti do povećanja depozita fizičkih lica i usporavanja akumulacije depozita pravnih.

Opis poslovanja

UniCredit Bank a. d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Banka“) je licencirana poslovna banka sa sjedištem u Banjoj Luci, u Bosni i Hercegovini.

Kao pravni sljedbenik prve banke izgrađene na ovom području „Privilegovane zemaljske banke za BiH – filijala Banja Luka“, osnovane 1910. godine, UniCredit Bank a. d. Banja Luka u svojim temeljima ima najdužu tradiciju bankarskog poslovanja u Bosni i Hercegovini. U istoriji dužoj 115 godina, ova banka je prošla kroz nekoliko različitih transformacija i uspješno poslovala u različitim pravnim i organizacionim oblicima.

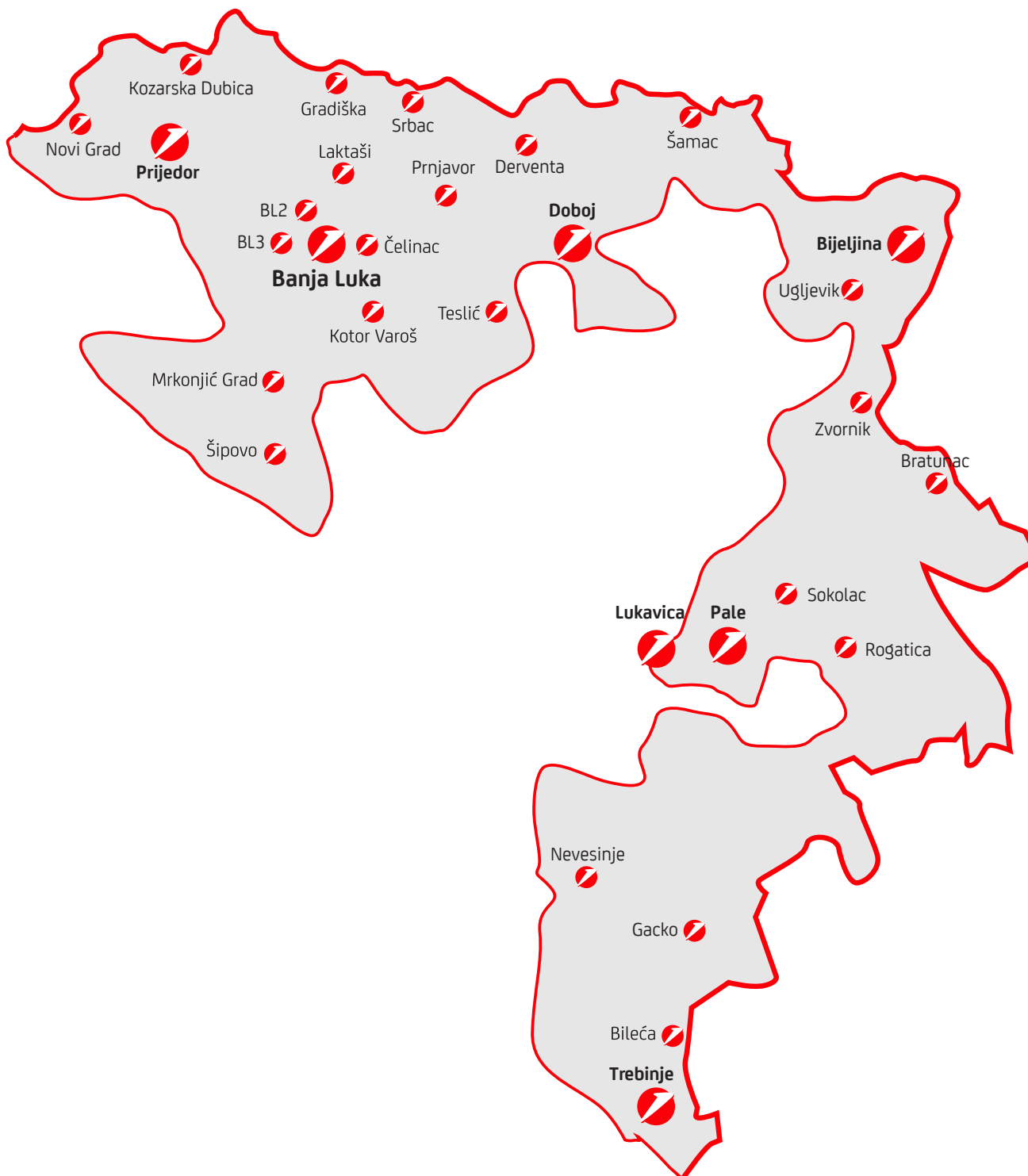
Banka pruža potpunu ponudu finansijskih usluga pravnim i fizičkim licima u Republici Srpskoj, jednom od dva entiteta u Bosni i Hercegovini. Set bankarskih proizvoda i usluga, koje pruža Banka, uključuje sve vrste poslovanja sa stanovništvom, malim i srednjim preduzećima, korporativno i investiciono bankarstvo, poslovanje sa finansijskim institucijama i javnim sektorom, te međunarodno poslovanje.

Banka aktivno učestvuje u implementaciji novih, razvojnih projekata u bankarskom sektoru i svojim angažmanom doprinosi promovisanju odgovornog poslovanja u pogledu usklađenosti i operativnih rizika, kao i primjeni najviših standarda u izvještavanju i razmjeni znanja i iskustava stečenih kroz bogato iskustvo i pripadnost UniCredit grupi.

Koristeći upravo najbolje prakse banaka članica UniCredit grupe, a uzimajući u obzir specifičnosti i istinske potrebe naših klijenata, nastojimo im osigurati integrisani pristup našim proizvodima i uslugama kroz pojednostavljene procedure. Time, osim što povećavamo efikasnost rada, nastojimo omogućiti klijentima jednostavnost i lakoću u poslovanju sa Bankom.

Konstantno unapređenje našeg poslovnog modela i ponude proizvoda za fizička i pravna lica, dugoročni i partnerski odnosi sa našim klijentima, te podrška razvoju naše privrede, kroz projekte od javnog i društvenog značaja, ostaju i dalje osnovni prioriteti našeg poslovanja.

Karta mreže filijala

Pregled poslovnih segmenata

Segment maloprodaje

Organizacija

Segment maloprodaje za klijente obezbjeđuje široku paletu proizvoda i usluga, kroz dva područja poslovanja – lično i preduzetničko bankarstvo. Upravlja mrežom poslovnih jedinica i direktnim kanalima distribucije poput bankomata, mobilnog i elektronskog bankarstva.

Poslovna mreža Banke je tokom 2024. godine bila podijeljena u četiri geografski i privredno povezane regije (banjalučko-prijedorsku, dobojsko-gradišku, sarajevsko-bijeljinsku i trebinjsko-fočansku), sa ukupno 30 organizacionih jedinica na kraju 2024. godine.

Maloprodaja u svom portfoliju broji 118 hiljada aktivnih klijenata u okviru segmenta fizičkih lica i mikrobiznisa.

Ciljevi maloprodaje su konstantno usmjereni na unapređenje odnosa sa postojećim i akviziciju novih klijenata, uz kontinuirano unapređenje i razvoj proizvoda i usluga, ali i jasan fokus na digitalne proizvode i dalji razvoj alternativnih kanala, ubrzanje procesa digitalne transformacije, kao i sinergiju u pristupu klijentima zajedno sa segmentom korporativnog bankarstva. Maloprodaja analizira i unapređuje ključne procese i prilagođava se novim uslovima na tržištu, koji sve više ukazuju na potrebu ubranog prelaska klijenata sa tradicionalnih na digitalne kanale, njihovu edukaciju, ali i poboljšanje brzine usluge i zadovoljstva klijenata.

Poslovne aktivnosti u 2024. godini

Volumen kredita maloprodaje na kraju 2024. godine iznosio je 482,9 miliona BAM (+10,60% u poređenju sa krajem 2023. godine). Tržišno učešće u kreditima fizičkih lica u Republici Srpskoj s krajem novembra 2024. godine iznosi 14,38% (+6bp u poređenju sa krajem 2023. godine).

Depoziti maloprodaje iznose 655,4 miliona BAM na kraju 2024. godine (+14,1% u poređenju sa krajem 2023. godine). Tržišno učešće u depozitima fizičkih lica u

Republici Srpskoj s krajem novembra 2024. godine iznosi 11,85% (+44bp u poređenju sa krajem 2023. godine).

Razvoj proizvoda Banke nastavljen je tokom 2024. godine, s fokusom na unapređenje kvaliteta servisa i usluga, kao i kroz pojednostavljenje i ubrzanje procesa. Ključni pravci razvoja uključivali su povećanje stepena digitalizacije, optimizaciju procesa za odobravanje kredita, te uvođenje novih proizvoda i alata koji su prilagođeni potrebama klijenata.

Poseban naglasak stavljen je na digitalizaciju, koja je prepoznata kao osnovni stub savremenog bankarskog poslovanja. U okviru ovog segmenta Banka je nastavila da razvija mobilno i internet bankarstvo, kao i usluge vezane za bankomate i kartično poslovanje. Modernizacija digitalnih kanala omogućila je korisnicima lakši i brži pristup njihovim računima, uz mogućnost obavljanja transakcija u bilo koje vreme i sa bilo kog mjesta, čime su unapređeni korisničko iskustvo i dostupnost usluga.

Tokom godine implementiran je proces preodobravanja za mikroklijente, što je značajno ubrzalo i pojednostavilo proces odobravanja kredita. Dodatno, unapređivana je „End-to-end“ aplikacija za odobravanje kredita putem Consumer Finance platforme. Ova platforma je proširena modulima za odobravanje kredita pravnim licima i kreditne kartice, koji su razvijeni na istoj tehnološkoj osnovi. Aktivnosti na daljem unapređenju ovih platformi nastavljene su i tokom godine, s ciljem podizanja njihove efikasnosti i prilagodljivosti potrebama različitih korisničkih segmenata.

U oblasti razvoja proizvoda, fokus je stavljen i na širenje portfolija osiguravajućih proizvoda, čime se klijentima pruža dodatna vrijednost i mogućnost objedinjavanja različitih finansijskih usluga na jednom mjestu.

Poseban iskorak napravljen je u modernizaciji korisničkog iskustva kroz punu implementaciju alata Kontakt centra, koji je integrisan sa oCRM i aCRM sistemima. Ova povezanost omogućava Banci da pruži personalizovane usluge i bolje razumije potrebe svojih klijenata, što doprinosi jačanju njihovog zadovoljstva i lojalnosti.

Segment preduzeća i javni sektor

Organizacija

Segment preduzeća i javni sektor posluje sa velikim i srednjim domaćim poslovnim subjektima, javnim i finansijskim sektorom, kao i sa internacionalnim klijentima kojima, uz proizvode finansiranja, takođe nudi proizvode iz domena globalnog transakcionog bankarstva i finansijskih tržišta.

Posredstvom poslovnih centara malih preduzeća, srednjih preduzeća, finansijskih, javnih i internacionalnih klijenata, Banka pokriva cijelo područje Republike Srpske i vodi poslovne odnose sa više od osamsto klijenata, velikih i srednjih po veličini prihoda.

Poslovne aktivnosti u 2024. godini

Ključni fokus segmenta preduzeća i javnog sektora u 2024. godini bio je na učešću u finansiranju značajnih projekata u privatnom sektoru, intenzivnijem korišćenju garantnih linija iz sredstava Garantnog fonda i usmjeravanju klijenata na veće korišćenje direktnih kanala.

Stanje kredita korporativnih klijenata, sa ukupnim bruto iznosom kredita na kraju 2024. godine iznosi 335 miliona BAM (+17,0% u odnosu na kraj 2023. godine), dok su depoziti korporativnih klijenata iznosili 483,9 miliona BAM (+19,2% u odnosu na kraj 2023. godine). Zaključno sa novembrom 2024. tržišno učešće u kreditima pravnih lica na tržištu Republike Srpske iznosilo je 10,36% (+71bp u poređenju sa krajem 2023. godine), a u dijelu depozita tržišno učešće iznosilo je 14,13% (+77bp u poređenju sa krajem 2023. godine).

Banka i u narednom periodu nastavlja da pruža podršku domaćim kompanijama posredstvom projekata u području obnovljive energije i poboljšanja energetske efikasnosti, kao i malim i srednjim preduzećima.

Pored mnoštva komercijalnih aktivnosti, važno je istaći da smo u oba poslovna segmenta, i u maloprodaji i u segmentu preduzeća i javnog sektora, nastavili intenzivno raditi na jačanju kvaliteta ljudskih resursa kao jednom od ključnih preduslova za rast i dugoročnu održivost i stabilnost Banke.

Finansijski pregled poslovanja Banke

Banka je u izvještajnom periodu poslovala u skladu sa Zakonom o bankama RS i odlukama koje je propisala Agencija za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: ABRS), kao i drugim važećim zakonskim i podzakonskim propisima, te sastavljala izvještaje, koje su propisali ABRS i druge domaće institucije, kao i izvještaje za većinskog vlasnika (upravljačke i za potrebe izrade konsolidovanih izvještaja na nivou UniCredit grupe).

Finansijski pokazatelji

Banka je u 2024. godini ostvarila pozitivne rezultate poslovanja.

Pregled finansijskih pokazatelja, u hiljadama BAM	2024	2023	+/-
Bilans uspjeha			
Ukupni operativni prihodi	74.185	67.985	9,1%
Ukupno operativni troškovi	(40.944)	(38.397)	6,6%
Dobit prije oporezivanja	36.759	25.142	46,2%
Neto dobit za godinu	33.265	22.775	46,1%
Bilans stanja			
Neto krediti i potraživanja od klijenata	774.198	677.246	14,3%
Depoziti i krediti od klijenata	1.139.295	980.309	16,2%
Kapital i rezerve	261.521	247.264	5,8%
Ukupna aktiva	1.439.269	1.275.916	12,8%
Adekvatnost kapitala			
Ukupna rizična aktiva	861.769	667.785	29,0%
Priznati kapital (regulatorni kapital)	219.769	210.159	4,6%
Koeficijent adekvatnosti kapitala	25,5%	31,5%	-6pp
Pokazatelji poslovanja			
C/I ratio, Ukupni operativni troškovi/ukupni operativni prihodi	55,2%	56,5%	-1.3pp
ROAE Prinos na prosječan kapital	13,1%	8,6%	4,5pp
ROAA Prinos na prosječnu neto aktivu	2,5%	1,7%	0,8pp
L/D ratio, Odnos kredita i depozita klijenata	68,0%	69,1%	-1.1pp
Broj zaposlenih	383	386	-3
Broj poslovnica	30	30	0/

Bilans uspjeha

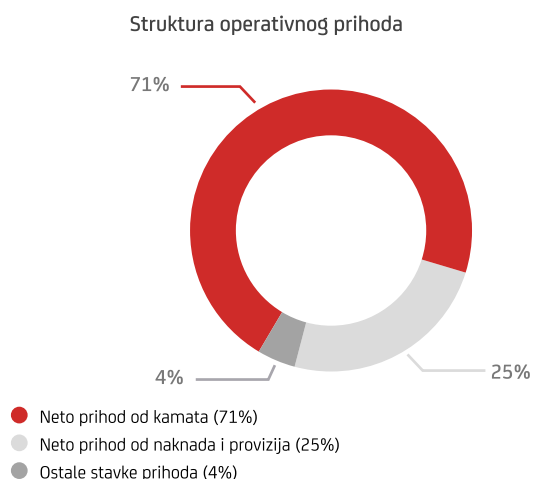
Ostvarena neto dobit u 2024. godini iznosi 33,3 miliona BAM i viša je za 46,1% od dobiti ostvarene u prethodnoj godini, najvećim dijelom zbog većih operativnih prihoda za 9,1% g/g te pozitivnih ispravki vrijednosti za kreditne rizike, dok su operativni troškovi veći za 6,6% g/g.

Ukupan operativni prihod u 2024. godini iznosi 74,2 miliona BAM, što je za 9,1% više u odnosu na prethodnu godinu kao rezultat većih prihoda od kamata, te većih prihoda od naknada i provizija i kursnih razlika.

Ukupni operativni troškovi u 2024. godini iznose 40,9 miliona BAM i bilježe rast od 6,6% u odnosu na prethodnu godinu, uglavnom kao rezultat rasta troškova zaposlenih i ostalih administrativnih troškova.

Imajući u vidu da su operativni prihodi imali veću stopu rasta od operativnih troškova, ključni parametar efikasnosti C/I ratio (odnos troškova i prihoda) iznosi 55,2% i poboljšan je za 1.3pp u odnosu na prethodnu godinu.

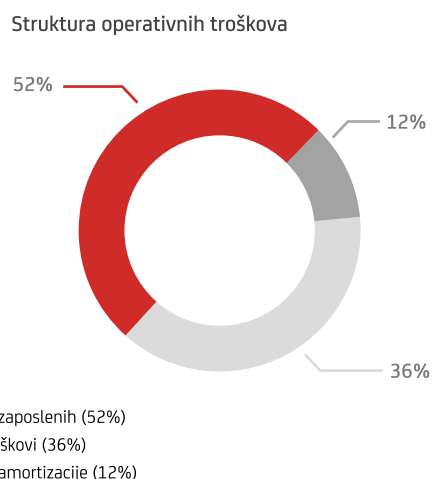
Grafikon: Struktura operativnog prihoda i struktura operativnih troškova

Neto prihod od kamata ostvaren je u iznosu od 52,5 miliona BAM, što je za 7,6% više u odnosu na isti period prethodne godine, te čini 71% ukupnog operativnog prihoda Banke. Rast neto kamatnog prihoda u odnosu na prethodnu godinu rezultat je rasta kamatnih prihoda za 6,4%, te smanjenja kamatnih rashoda za 3,2% g/g.

Neto prihod od naknada i provizija iznosi 18,8 miliona BAM, što je za 11,8% više u odnosu na isti period prethodne godine, te čini 25% ukupnog operativnog prihoda Banke. Povećavanje naknada je uglavnom rezultat većeg ostvarenja naknada kartičnog poslovanja, naknada platnog prometa, te naknada po osnovu kupoprodaje valute.

Ostale stavke prihoda obuhvataju neto dobiti od trgovanja i kursnih razlika u iznosu od 2,9 miliona BAM, prihodi od dividende i učešća u kapitalu u iznosu od 4 hiljade BAM, te zajedno čine 4% ukupnog operativnog prihoda Banke i više su za 21,5% g/g.

Ukupni operativni troškovi iznose 40,9 miliona BAM što je za 6,6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Troškovi zaposlenih iznose 21,3 miliona BAM i bilježe rast od 13,9% u odnosu na prethodnu godinu, te čine 52% ukupnih operativnih troškova. Ostali administrativni troškovi sa 14,9 miliona BAM učestvuju sa 36% u ukupnim operativnim troškovima, dok troškovi amortizacije materijalne i nematerijalne imovine iznose 4,8 milion BAM i čine 12% ukupnih operativnih troškova. Zabilježeni rast ukupnih operativnih troškova u odnosu na prethodnu godinu najvećim dijelom je rezultat rasta troškova zaposlenih (troškovi otpremnina i varijabilne nagrade) i ostalih administrativnih troškova (troškovi informacionih tehnologija).

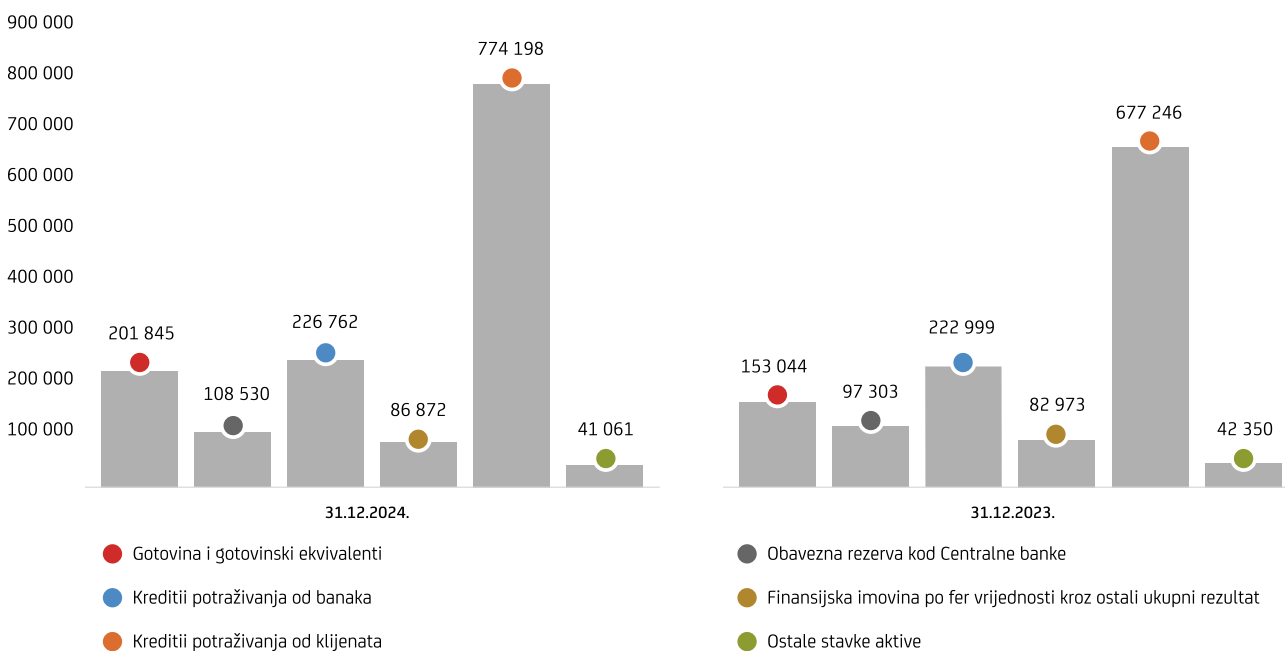
Izvještaj o finansijskom položaju

Aktiva

Na kraju 2024. godine, ukupna aktiva Banke iznosi 1,4 milijarde BAM i viša je za 12,8% u odnosu na isti period prošle godine zbog rasta kredita i potraživanja od klijenata, plasmana bankama, te gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Grafikon: Struktura aktive Banke

Struktura aktive Banke, u hiljadama BAM

U strukturi aktive Banke najznačajniji udio od 53,8% imaju neto krediti i potraživanja od klijenata koji iznose 774,2 miliona BAM i bilježe rast od 14,3% u odnosu na kraj prethodne godine. Krediti i potraživanja od banaka iznose 226,8 miliona BAM, a zajedno sa obaveznom rezervom kod Centralne banke BiH u iznosu od 108,5 miliona BAM, gotovinom i gotovinskim ekvivalentima u iznosu od 201,8 miliona BAM čine trećinu ukupne aktive Banke.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat učestvuje sa 6,0% u ukupnoj aktivni Banke. Ista iznosi 86,9 miliona BAM, što je više u odnosu na prethodnu godinu za 4,7%.

Ostale stavke aktive čine materijalna i nematerijalna imovina, odložena poreska sredstva i ostala aktiva.

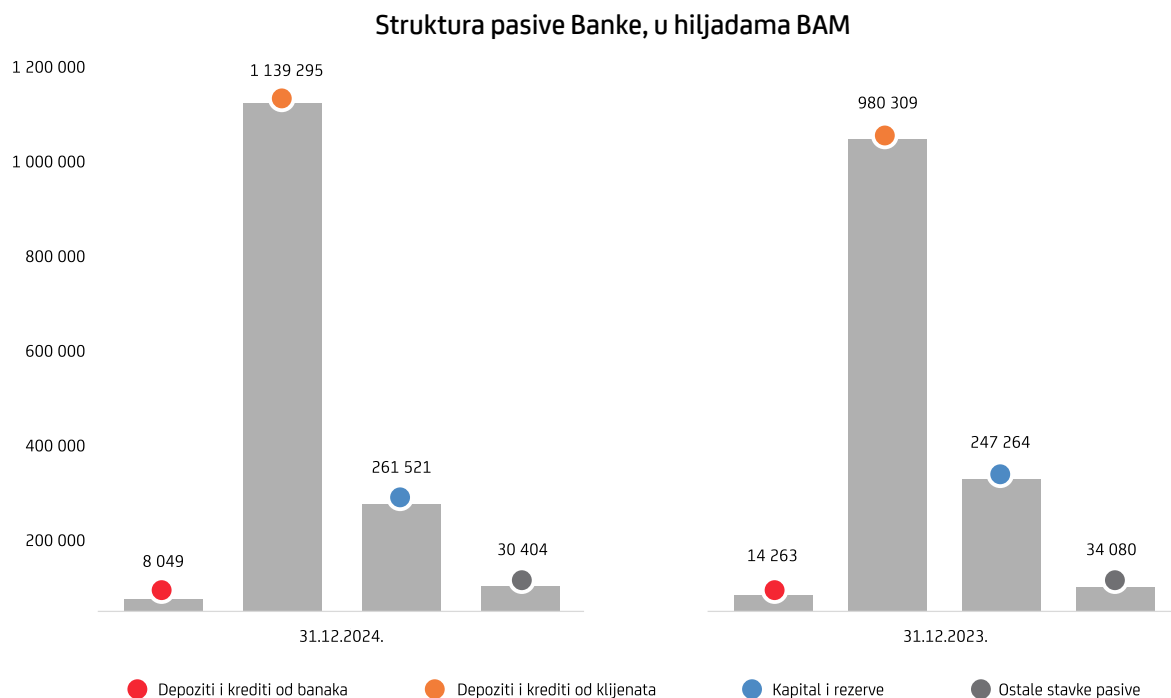
U strukturi krediti i potraživanja od klijenata, krediti pravnim licima čine 42%, a krediti fizičkim licima 58% učešća. Neto krediti pravnim licima na dan 31. decembar 2024. godine iznose 323,2 miliona BAM, dok neto krediti fizičkim licima iznose 450,9 miliona BAM.

Bruto krediti plasirani pravnim licima porasli su za 17,5%, dok su bruto krediti plasirani fizičkim licima viši za 10,1% u poređenju sa krajem prethodne godine.

Pasiva

U strukturi pasive Banke, najznačajnije učešće imaju depoziti i krediti od klijenata (79%). Ukupni depoziti i krediti od klijenata iznose 1.139,3 miliona BAM i viši su za 16,2% u odnosu na stanje na kraju prethodne godine.

Grafikon: Struktura pasive Banke

U strukturi depozita i kredita od klijenata, depoziti i uzeti krediti od pravnih lica čine 47,8%, dok depoziti fizičkih lica čine 52,2%.

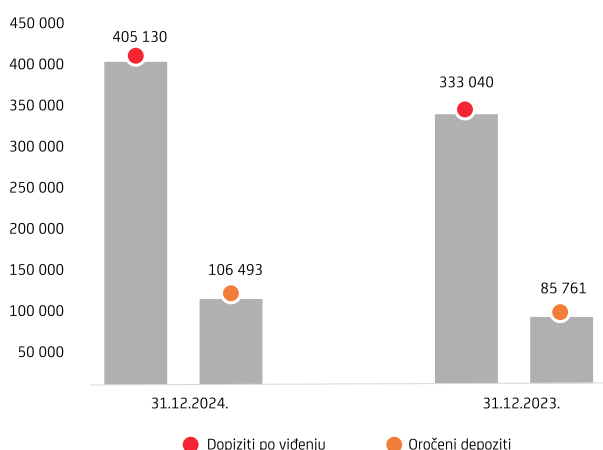
Depoziti pravnih lica, koji uključuju i depozite preduzetnika, na kraju 2024. godine iznosili su 511,6 miliona BAM, što je za 22,2% više u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti

po viđenju pravnih lica čine 79,2%, dok oročeni depoziti čine 20,8% ukupnih depozita pravnih lica.

Depoziti fizičkih lica iznosili su 594,2 miliona BAM, što je za 13,8% više u poređenju sa prethodnom godinom. Depoziti po viđenju fizičkih lica čine 71,8%, dok oročeni depoziti čine 28,2% ukupnih depozita fizičkih lica.

Grafikon: Struktura pasive Banke

Struktura depozita pravnih lica, u hiljadama BAM

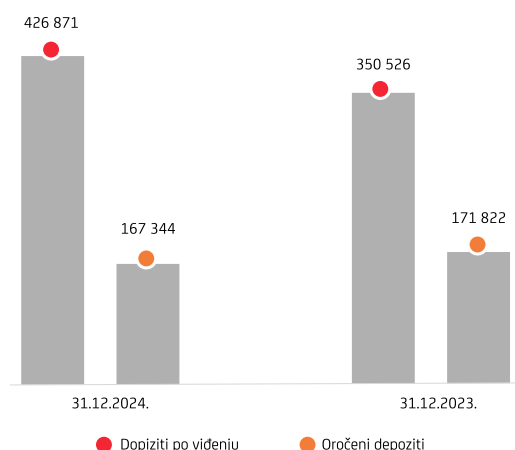

L/D ratio kao odnos kredita i depozita klijenata iznosi 68,0% i niži je za 1,1pp u odnosu na isti period prošle godine kao posljedica veće stope rasta depozita od klijenata u odnosu na rast kreditnog portfolija.

Kapital i rezerve

Kapital i rezerve Banke na kraju 2024. godine iznose 261,5 miliona BAM, što je za 5,8% ili 14,3 miliona BAM

Struktura depozita fizičkih lica, u hiljadama BAM

više u odnosu na kraj prethodne godine. Neto povećanje kapitala u navedenom iznosu najvećim dijelom rezultat je rasta neto dobiti u 2024. godini.

Adekvatnost kapitala sa 31.12.2024. iznosi 25,5% (značajno iznad regulatornog minimuma od 12%) i niža je za 6,0 pp u odnosu na isti period prošle godine zbog veće stope rasta kreditne neto rizične aktive u odnosu na regulatorni kapital.

Rukovodstvo i organizacija upravljanja

U skladu sa Zakonom o bankama RS i Statutom Banke, organi Banke su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Banke. Banka ima i Odbor za reviziju i druge odbore u skladu sa propisima.

Skupština Banke

Skupštinu Banke čine akcionari. Skupštinom predsjedava i odluke potpisuje predsjednik Skupštine, kojeg biraju prisutni akcionari na početku svakog zasjedanja.

Na dan 31.12. 2024. godine Banka je imala ukupno 50 akcionara, od kojih najveće učešće ima UniCredit S.p.A Milano sa 99,64% učešća u ukupnom kapitalu Banke.

Akcionarski kapital Banke na dan 31.12.2024. godine iznosi 97.055 hiljada BAM, a sastoji se od 138.650 običnih akcija klase „B“ nominalne vrijednosti 700,00 BAM po jednoj akciji.

Prema vlasničkoj strukturi akcionara, privatni kapital učestvuje sa 99,96% i zadružni sa 0,04% u ukupnom kapitalu Banke, a prema porijeklu kapitala 99,66% čini strani kapital, a 0,35% domaći kapital.

Obične akcije klase „B“ daju pravo na jedan glas u Skupštini Banke. Vlasnici običnih akcija imaju pravo upravljanja Bankom, pravo učešća u dobiti i druga prava utvrđena Statutom, zakonskim i drugim propisima.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor nadzire poslovanje Banke i rad Uprave, utvrđuje prijedlog poslovne politike i strategije Banke, te plan poslovanja i podnosi ih Skupštini Banke na konačno usvajanje. Donosi opšta akta i ima druge nadležnosti normirane Zakonom o bankama Republike Srpske i Statutom Banke. Nadzorni odbor ima predsjednika i četiri člana, koje biraju akcionari na Skupštini Banke na period od četiri godine.

Članovi Nadzornog odbora Banke u 2024. godini su:

1.	Pasquale Giamboi	predsjednik	UniCredit S.p.A.
2.	Daniel Svoboda	zamjenik predsjednika	UniCredit S.p.A.
3.	Margherita Giulia Cerqui	član	UniCredit S.p.A.
4.	Vedran Stanetić	član	Nezavisni član
5.	Zoran Vasiljević	član	Nezavisni član

Uprava Banke

Uprava Banke organizuje rad, vodi poslovanje i zastupa Banku. Upravu Banke imenuje Nadzorni odbor, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za bankarstvo Republike Srpske

Članovi Uprave Banke u 2024. godini su:

1.	Gordan Pehar	predsjednik Uprave Banke do 31. 3. 2024, te v. d. člana Uprave Banke zadužen za podršku poslovanju od 1. 3. do 31. 3. 2024.
2.	Spas Blagovestov Vidarkinsky	predsjednik Uprave Banke od 3. 6. 2024, te v. d. predsjednika Uprave Banke 8. 4. 2024. – 2. 6. 2024. i v. d. člana Uprave Banke nadležan za podršku poslovanju od 8. 4. 2024. do 26. 6. 2024.
3.	Jasminka Bajić	član Uprave Banke zadužen za finansije, te v. d. člana Uprave Banke nadležan za podršku poslovanju od 1. 4. do 7. 4. 2024. godine.
4.	Dragana Janjić	član Uprave Banke zadužen za upravljanje rizicima od 1. 9. 2024. godine.
5.	Miloš Belić	član Uprave Banke nadležan za upravljanje rizicima do 31. 8. 2024. godine.
6.	Željko Kišić	član Uprave Banke zadužen za maloprodaju i korporativno bankarstvo, te v. d. predsjednika Uprave Banke od 1. 4. 2024. do 7. 4. 2024.
7.	Roland Viskupić	član Uprave Banke zadužen za podršku poslovanju do 29. 2. 2024.
8.	Diana Bevanda	član Uprave zadužen za potencijale i korporativnu kulturu.

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju odgovoran je za nadzor sprovođenja interne revizije i angažovanje spoljne revizorske kuće, koja će obavljati reviziju finansijskih izvještaja, te ima ostale nadležnosti normirane Zakonom o bankama Republike Srpske i Statutom Banke.

Odbor za reviziju sastoji se od tri člana koje imenuje Nadzorni odbor na period od četiri godine.

Članovi Odbora za reviziju Banke u 2024. godini su:

1.	Jelena Poljašević	predsjednik	nezavisni član
2.	Ante Križan	član	Zagrebačka banka d. d., Zagreb.
3.	Graziana Mazzone	član	UniCredit SpA

Zaposleni

Banka na dan 31.12.2024. godine broji ukupno 383 radnika.

Posvećeni smo svojoj ulozi u društvu i nastojimo djelovati kao pokretač društvenog napretka kako bismo pomogli i osnažili lokalnu zajednicu te pružili za naše radnike najbolje mjesto za rad.

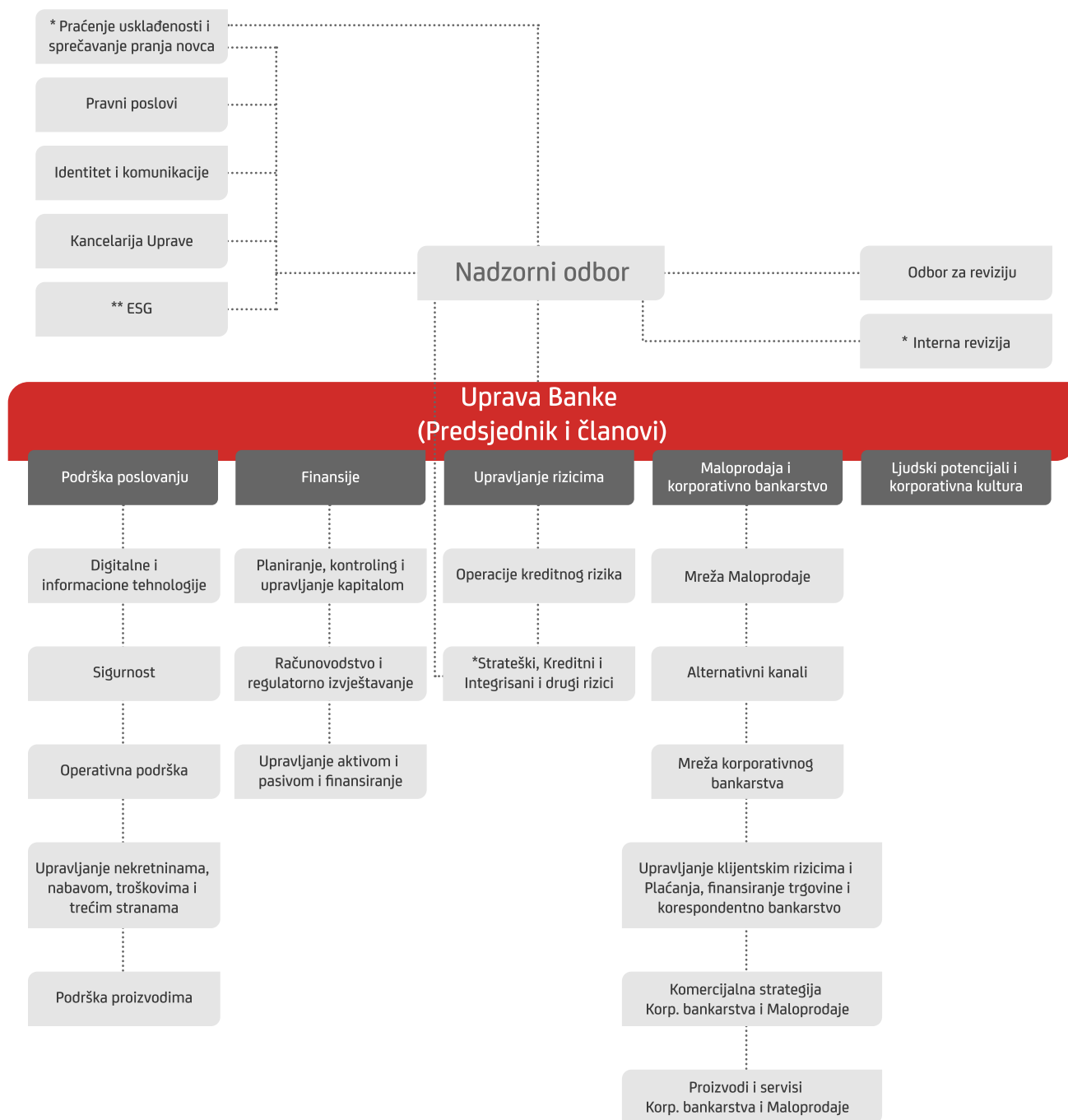
S aspetka upravljanja ljudskim potencijalom nastojimo kreirati prijateljsko radno okruženje, puno podrške, gdje su lične vrijednosti ključne kako bismo donijeli promjenu. Cijenimo ravnotežu između posla i onoga što je izvan njega, stoga puno polažemo u kreiranje fleksibilnog radnog okruženja, prilagođenog potrebama naših koleginica i kolega.

Banka kroz različite programe prati i unapređuje aktivnosti koje značajno utiču na iskustvo radnika. Naš dalji razvoj i uspjeh zavisi od kvaliteta i posvećenosti naših zaposlenih, te kontinuirano radimo na unapređenju znanja i kompetencija, kao i unapređenju uslova rada svih zaposlenih. Kroz razvojne aktivnosti posebnu pažnju posvećujemo treninzima prodajnog osoblja, rukovodilaca i zaposlenih visokog potencijala, koji se identifikuju kao talenti. Zbog izuzetnog

značaja uvođenja novih zaposlenih i novoimenovanih rukovodilaca u posao, u toku 2024. godine nastavili smo sa provođenjem uvođenja u posao – tzv. onboarding. U skladu sa potrebama i dinamikom unutar Banke u toku 2024. godine imali smo 52 novozaposlena radnika, a određeni broj kolega imenovan je na rukovodeće pozicije unutar Banke. Banka redovno radi na planiranju sukcesije za sva rukovodeća radna mjesta, razvoju potencijalnih kandidata, što nam omogućuje da, u slučaju promjena, bez većih poteškoća popunimo rukovodeća radna mjesta.

Sve prethodno nabrojane aktivnosti sadrže naše osnovne vrijednosti: integritet, odgovornost i brigu o radnicima, koje nam daju smjernice u svemu što radimo svakodnevno.

Organizациона структура Banke na dan 31. decembar 2024. godine

*U skladu sa lokalnom regulativom kontrole funkcije: Interna revizija, praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca, kreditni, integrisani i ostali rizici direktno izvještavaju Nadzorni odbor.

**ESG – Životna sredina, društvo i upravljanje je organizacijska jedinica direktno odgovorna predsjedniku Uprave Banke sa ciljem da se osigura održivost. Bankarstvo sa društvenim uticajem je u strukturi ESG-a.

Poslovna mreža UniCredit Bank a. d. Banja Luka na dan 31.12.2024.

FILIJALA	ADRESA	GRAD	BROJ TELEFONA:
BESPLATNA INFO LINIJA			080/051-051
BANJALUČKO-PRIJEDORSKA REGIJA			
FILIJALA BANJA LUKA	Marije Bursać 7	Banja Luka	051/243-200
FILIJALA BANJA LUKA 2	Jevrejska 50	Banja Luka	051/246-662
FILIJALA BANJA LUKA 3	Carice Milice 2	Banja Luka	051/246-645
FILIJALA ČELINAC	Kralja Petra I Karađorđevića 65	Čelinac	051/551-144
FILIJALA KOTOR VAROŠ	Cara Dušana 28	Kotor Varoš	051/783-260
FILIJALA MRKONJIĆ GRAD	Svetog Save 13	Mrkonjić Grad	050/212-948
FILIJALA ŠIPOVO	Prve šipovačke brigade 1	Šipovo	050/490-338
FILIJALA PRIJEDOR	Vožda Karađorđa 9	Prijedor	052/240-385
FILIJALA NOVI GRAD	Karađorđa Petrovića 33	Novi Grad	052/751-756
FILIJALA KOZARSKA DUBICA	Svetosavska 41	Kozarska Dubica	052/416-346
DOBOJSKO-GRADIŠKA REGIJA			
FILIJALA LAKTAŠI	Karađorđeva 63	Laktaši	051/491-215
FILIJALA GRADIŠKA	Vidovdanska bb	Gradiška	051/491-953
FILIJALA SRBAC	Mome Vidovića 17	Srbac	051/491-219
FILIJALA DOBOJ	Karađorđeva 1	Doboj	053/490-351
FILIJALA TESLIĆ	Svetog Save 77	Teslić	053/431-501
FILIJALA DERVENTA	Kralja Petra 1 Karađorđevića bb	Derventa	053/312-212
FILIJALA ŠAMAC	Svetosavska 9	Šamac	054/490-116
FILIJALA PRNJAVOR	Svetog Save 25	Prnjavor	051/660-295
SARAJEVSKO-BIJELJINSKA REGIJA			
FILIJALA BIJELJINA	Patrijarha Pavla 3a	Bijeljina	055/221-285
FILIJALA UGLJEVIK	Ulica Ćirila i Metodija bb	Ugljevik	055/490-303
FILIJALA ZVORNIK	Karađorđeva bb	Zvornik	056/214-147
FILIJALA BRATUNAC	Svetog Save bb	Bratunac	056/411-214
FILIJALA PALE	Milana Simovića bb	Pale	057/203-024
FILIJALA LUKAVICA	Spasovdanska 31	Lukavica	057/318-294
FILIJALA SOKOLAC	Cara Lazara bb	Sokolac	057/401 062
FILIJALA ROGATICA	Srpske sloge bb	Rogatica	058/417-484
TREBINJSKO-FOČANSKA REGIJA			
FILIJALA TREBINJE	Kralja Petra Prvog Oslobođioca br. 22	Trebinje	059/270-626
FILIJALA BILEĆA	Kralja Aleksandra 14	Bileća	059/370-066
FILIJALA GACKO	Trg Save Vladislavića bb	Gacko	059/471-530
FILIJALA NEVESINJE	Nevesinjskih ustanika 27	Nevesinje	059/610-471

Odgovornost za finansijske izvještaje

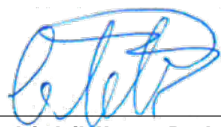
Uprava je odgovorna da obezbijedi da se finansijski izvještaji sastavljaju za svaki finansijski period u skladu sa važećim računovodstvenim standardima, koji daju istinit i fer prikaz finansijskog položaja UniCredit Bank a. d. Banja Luka („Banka“), o rezultatima njenog poslovanja i novčanim tokovima i odgovorna je za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, kako bi se omogućila priprema takvih finansijskih izvještaja u bilo koje vrijeme. Uprava Banke ima generalnu odgovornost za preduzimanje koraka koji su joj razumno dostupni za zaštitu imovine Banke i za sprečavanje i otkrivanje prevara i drugih nepravilnosti.

Prilikom pripreme ovih finansijskih izvještaja, odgovornosti Uprave Banke uključuju obezbjeđenje:

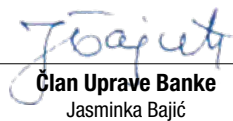
- da se odgovarajuće računovodstvene politike biraju i zatim dosljedno primjenjuju;
- da su prosuđivanja i procjene razumne i razborite;
- da se poštuju važeći računovodstveni standardi, pri čemu su sva materijalno značajna odstupanja objelodanjena i objašnjena u finansijskim izvještajima;
- da su finansijski izvještaji pripremljeni na principu nastavka poslovanja, osim ako nije primjereno pretpostaviti da će Banka nastaviti s poslovanjem.

Uprava je odgovorna za podnošenje godišnjeg izvještaja Banke Nadzornom odboru zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega je Nadzorni odbor dužan da odobri finansijske izvještaje. Finansijski izvještaji su odobreni od strane Uprave za izdavanje Nadzornom odboru, a u ime Banke potpisani su u nastavku:

Za Upravu i u ime Uprave

Predsjednik Uprave Banke
Spas Blagovestov Vidarkinsky

Član Uprave Banke
Jasminka Bajić

Član Uprave Banke
Željko Kišić

Član Uprave Banke
Dragana Janjić

Član Uprave Banke
Diana Bevanda

UniCredit Bank a.d. Banja Luka
Marije Bursać 7
78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina

14. februara 2025. godine

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima UniCredit Bank a.d. Banja Luka

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja UniCredit Bank a. d. Banja Luka („Banka”), koji obuhvataju izveštaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2024. godine, izveštaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, izveštaj o promjenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za tada završenu godinu, te napomene uz finansijske izveštaje, uključujući i sažetak materijalnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji istinito i objektivno prikazuju finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2024. godine i njenu finansijsku uspješnost i njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom, primjenjivom na banke u Republici Srpskoj.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izveštaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izveštaja*. Nezavisni smo od Banke u skladu s *Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom)* i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srpskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom prosuđivanju, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja za tekući period. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata

Na dan 31. decembra 2024. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja od klijenata: 818,0 miliona KM, pripadajuće umanjeње vrijednosti: 43,8 miliona KM i neto dobici od otpuštanja umanjeња vrijednosti priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku za tada završenu godinu: 0,1 miliona KM (31. decembar 2023.: bruto vrijednost datih kredita i potraživanja od klijenata: 723,1 miliona KM, pripadajuće umanjeње vrijednosti: 45,9 miliona KM i gubici od umanjeња vrijednosti priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku za tada završenu godinu: 2,6 miliona KM).

Vidjeti Značajne računovodstvene politike, Napomenu 2.10 Korištenje procjena i pretpostavki i ključni izvori procjene neizvjesnosti, Napomenu 5.5 Krediti i potraživanja od klijenata, te Napomenu 7.1 Kreditni rizik.

Ključno revizijsko pitanje

Umanjenje vrijednosti predstavlja najbolju procjenu Uprave o očekivanim kreditnim gubicima (eng. „ECLs“) unutar kredita i potraživanja od klijenata (zajedno, „kreditni“, „izloženost“) na izvještajni datum. Usredotočili smo se na navedeno područje s obzirom da određivanje iznosa umanjeња vrijednosti zahtjeva kompleksne i subjektivne procjene i pretpostavke od strane Uprave.

Banka obračunava ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo Republike Srpske („ABRS“), koja objedinjuje zahtjeve MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ sa propisanim minimalnim zahtjevima za rezervisanje od strane ABRS-a.

Umanjenje vrijednosti prihodujućih izloženosti (Nivo kreditnog rizika 1 i Nivo kreditnog rizika 2 po hijerarhiji računovodstvenog okvira) i Nivo kreditnog rizika 3 za pojedinačne izloženosti ispod 50 hiljada KM određuju se temeljem tehnika modeliranja koje se oslanjaju na ključne parametre kao što su vjerovatnost nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. PD), izloženost u trenutku statusa neispunjenja obaveza (eng. EAD) i gubitak zbog nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. LGD), uzimajući u obzir istorijsko iskustvo, prepoznavanje izloženosti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta i informacije o predviđanjima budućih kretanja, kao i specifična pravila ABRS-a u pogledu primjene različitih minimalnih stopa gubitaka (zajedno „kolektivno umanjeње vrijednosti“)

Očekivani kreditni gubici za Nivo kreditnog rizika 3 (neprihodujuće) izloženosti (jednako ili iznad 50 hiljada KM) procjenjuju se na individualnoj osnovi temeljem analize diskontovanih novčanih tokova. Ovaj proces uključuje subjektivnost i oslanjanje na niz značajnih pretpostavki, uključujući i očekivane prilive od realizacije pripadajućeg kolaterala i minimalnog perioda potrebnog za prodaju kolaterala, kao i specifična pravila ABRS-a u pogledu primjene različitih stopa gubitaka.

Iako je ekonomsko okruženje u 2024. godini pokazalo mješovite znakove stabilizacije, i dalje postoje inherentne neizvjesnosti, posebno u vezi sa određenim tržištima i pretpostavkama o kreditnom riziku.

U svjetlu navedenih faktora, smatrali smo da je umanjeње vrijednosti kredita i potraživanja povezano sa značajnim rizikom od materijalno pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, što je zahtijevalo našu pojačanu pažnju tokom revizije. U skladu s tim, smatrali smo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.

Kako je naša revizija adresirala pitanje

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, obavljene, gdje je to bilo primjenjivo, uz pomoć naših stručnjaka za upravljanje finansijskim rizicima („FRM“), informacione tehnologije („IT“), i procjene, između ostalog, uključivale su:

- Pregled Bančinih metodologija umanjeња vrijednosti te procjenu njihove usklađenosti sa relevantnim zahtjevima regulatornog okvira i okvira za finansijsko izvještavanje. Kao dio toga, identifikovali smo relevantne modele, pretpostavke i izvore podataka, i ocijenili prikladnost primjene takvih modela na pretpostavke i podatke. Takođe smo preispitali adekvatnost nivoa detalja same metodologije sagledavanjem faktora relevantnih za Banku;
- Testiranje dizajna, implementacije i operativne efikasnosti odabranih internih kontrola vezanih uz odobravanje, evidentiranje i praćenje kredita, uključujući one kontrole koje se odnose na identifikaciju značajnog povećanja kreditnog rizika, gubitaka i nastanka neispunjavanja obaveza, primjerenost klasifikacije izloženosti na prihodujuće i neprihodujuće, izračun dana kašnjenja, procjenu kolaterala i izračun umanjeња vrijednosti. Kao dio procedura, takođe smo testirali IT kontrolno okruženje Banke u vezi sigurnosti podataka i pristupa.
- Za umanjeња vrijednosti koje se računa na kolektivnoj osnovi:
 - Preispitivanje ključnih parametara rizika (PD, EAD i LGD) koji se primjenjuju u kolektivnom ECL modelu, pozivajući se na istorijske ostvarene gubitke Banke zbog nastanka neispunjenja obaveza, a takođe uzimaju u obzir eventualna potrebna prilagođavanja kako bi se uključile očekivane promjene u okolnostima;
 - Pribavljanje relevantnih informacija o predviđanjima budućih kretanja i makroekonomskim projekcijama korištenim od strane Banke u procjeni očekivanih kreditnih gubitaka i nezavisna procjena tih informacija, potvrđujući navode Uprave ispitivanjem javno dostupnih informacija;
 - Procjena otpuštanja ključnih slojeva ECL modela koji koristi Banka (eng. ECL model overlays), primjenom našeg znanja o industriji i našeg razumijevanja trenutnog makroekonomskog okruženja;
- Za umanjeња vrijednosti koja se računaju na individualnom nivou:
 - za odabrani uzorak izloženosti, uzimajući u obzir poslovanje klijenta, tržišne uslove i istorijat plaćanja; kritičko procjenjivanje postojanja bilo kakvih pokretača za razvrstavanje u Nivo kreditnog rizika 2 ili Nivo kreditnog rizika 3, pozivanjem na prateću dokumentaciju (kreditne datoteke) i kroz razgovor s kreditnim službenicima i osobljem za upravljanje kreditnim rizikom.
 - Uz pomoć naših vlastitih stručnjaka za procjenu vrijednosti, za individualno značajne izloženosti u Nivo kreditnog rizika 3, kritičko procjenjivanje ključnih pretpostavki primijenjenih u procjenama Uprave pri određivanju budućih novčanih tokova korištenih pri izračunavanju umanjeња, stope diskonta, vrijednosti kolaterala i perioda naplate, a uz oslanjanje na kreditne dosjee i tržišne stope.
- Za umanjeње vrijednosti u cjelini:
 - Razmatranje adekvatnosti priznatih očekivanih kreditnih gubitaka u odnosu na različite minimalne zahtjeve za rezerviranja propisane od strane ABRS;
 - Kritičko procjenjivanje adekvatnosti cjelokupnih rezervacija za umanjeње vrijednosti, uključujući udio bruto neprihodujućih izloženosti u ukupnim bruto kreditima i pokrivenosti neprihodujućih izloženosti rezervacijama.
 - Ispitivanje da li objave u finansijskim izvještajima Banke u vezi sa umanjeњem vrijednosti i objave povezane s kreditnim rizikom na odgovarajući način uobziruju relevantne kvantitativne i kvalitativne zahtjeve primjenjivog okvira finansijskog izvještavanja.

Izvještaj nezavisnog revizora (NASTAVAK)

Akcionarima UniCredit Bank a.d. Banja Luka (NASTAVAK)

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže Izvještaj Uprave ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi nećemo izraziti bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno protivrječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahtijeva da tu činjenicu saopštimo u izvještaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj, i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajni, ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- zaključujemo o primjerenosti Upravinog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugom i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi, takođe, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koje se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i s toga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba komunicirati u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobit javnog interesa od takvog saopštavanja.

Angažovani partner u reviziji, koja je rezultovala ovim izvještajem nezavisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju
Podružnica Banja Luka
Ovlašteni revizori

14. februar 2025. godine

Svetozara Markovića 5
78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Manal Bećirbegović".

Manal Bećirbegović
Izvršni direktor

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Vedran Vukotić".

Vedran Vukotić
Ovlašteni revizor

Izvještaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu

Izvještaj o dobitku ili gubitku

	Napomene	31.12.2024. 000 BAM	31.12.2023. 000 BAM
Prihodi od kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope		58.258	54.758
Rashodi od kamata		(5.806)	(6.001)
Neto prihodi od kamata	4. 1.	52.452	48.757
Prihodi od naknada i provizija		22.487	21.260
Rashodi od naknada i provizija		(3.676)	(4.436)
Neto prihodi od naknada i provizija	4. 2.	18.811	16.824
Prihodi od dividendi i učešća u kapitalu		4	4
Neto dobiti od trgovanja i kursnih razlika po preračunavanju monetarne imovine i obaveza		2.919	2.400
Neto prihodi od finansijskih instrumenata	4. 3.	2.923	2.404
Ukupni operativni prihodi		74.185	67.985
Troškovi zaposlenih	4. 4.	(21.316)	(18.710)
Troškovi amortizacije materijalne imovine	4. 5.	(1.896)	(1.855)
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine	4. 5.	(2.863)	(3.143)
Ostali administrativni troškovi	4. 6.	(14.870)	(14.689)
Ukupno operativni troškovi		(40.944)	(38.397)
Operativni rezultat prije umanjenja i rezervisanja		33.241	29.588
Neto gubici / povrati od umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata	4. 7.	1.395	(7.276)
Finansijska imovina po amortizovanom trošku		1.651	(7.294)
Finansijska imovina po FV kroz ostali ukupni rezultat		(256)	18
Rezervisanja za rizike i troškove	4. 8.	(246)	81
Ostali operativni prihodi	4. 9.	2.068	2.478
Ostali operativni rashodi	4. 9.	(616)	(719)
Dobici od prodaje imovine	4. 10	918	990
Rezultat prije poreza		36.759	25.142
Porez na dobit	4. 11.	(3.494)	(2.366)
Rezultat nakon poreza		33.265	22.775

*molimo pogledati Napomenu 2. 5.

Izveštaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu (NASTAVAK)

Izveštaj o ostalom ukupnom rezultatu

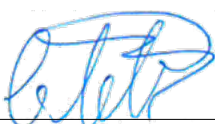
Napomene	31.12.2024.	31.12.2023.
	000 BAM	000 BAM
Rezultat nakon poreza	33.265	22.775
Ostala sveobuhvatna dobit	3.767	(503)
Stavke koje se neće reklasifikovati u dobitak ili gubitak:		
Efekti revalorizacije materijalnih sredstava – neto za poreze	236	119
Neto dobitak perioda priznati direktno u kapitalu – neto za poreze	99	261
Stavke koje se mogu reklasifikovati u dobitak ili gubitak:		
Neto (gubitak) / dobitak od rezervisanja za kreditne rizike na finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	256	(18)
Neto (gubitak) / dobitak od promjene fer vrijednosti finansijske imovine kroz ostali ukupni rezultat – dužnički instrumenti – neto za poreze	3.176	(866)
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu	37.032	22.272

Osnovna/razrijeđena zarada po akciji

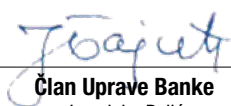
Napomene	31.12.2024.	31.12.2023.
	000 BAM	000 BAM
Rezultat nakon poreza koji se može pripisati redovnim akcionarima	33.265	22.775
Broj redovnih akcija	138.650	138.650
Osnovna/razrijeđena zarada po akciji u BAM	4. 12. 239,92	164,26

Ove finansijske izvještaje je utvrdila Uprava Banke dana 14. februara 2025. godine.

Potpisano u ime UniCredit Bank a. d. Banja Luka:

Predsjednik Uprave Banke
Spas Blagovestov Vidarkinsky

Član Uprave Banke
Jasminka Bajić

Izveštaj o finansijskom položaju

	Napomene	31.12.2024. 000 BAM	31.12.2023. 000 BAM
Imovina			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5. 1.	201.845	153.044
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	5. 2.	86.872	82.973
Finansijska imovina po amortizovanom trošku		1.109.491	997.548
Obavezna rezerva kod Centralne banke	5. 3.	108.530	97.303
Kredit i potraživanja od banaka	5. 4.	226.762	222.999
Kredit i potraživanja od klijenata	5. 5.	774.198	677.246
Materijalna imovina	5. 6.	22.195	21.987
Nematerijalna imovina	5. 7.	8.100	9.413
Tekuća poreska sredstva		-	216
Odložena poreska sredstva	5. 12.	743	1.115
Ostala aktiva	5. 8.	10.023	9.619
Ukupno imovina		1.439.269	1.275.916
Obaveze			
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku		1.148.925	996.338
Depoziti i krediti od banaka	5. 9.	8.049	14.263
Depoziti i krediti od klijenata	5. 10.	1.139.295	980.309
Obaveze po osnovu zakupa	5. 11.	1.581	1.766
Poreske obaveze		2.179	777
Tekuće poreske obaveze		1.410	-
Odložene poreske obaveze	5. 12.	769	777
Ostale obaveze	5. 13.	22.902	24.523
Rezervisanja za kreditne rizike i garancije	5. 14.	2.791	5.209
Rezervisanja za rizike i troškove	5. 15.	951	1.805
Ukupno obaveze		1.177.748	1.028.652
Kapital i rezerve			
Akcijski kapital	5. 16.	97.055	97.055
Emisiona premija		373	373
Zakonske rezerve		9.706	9.706
Rezerve kapitala		43.555	43.294
Rezerve vrednovanja		995	(2.673)
Zadržana zarada		76.572	76.735
Neto dobit za tekuću godinu		33.265	22.775
Ukupno kapital i rezerve		261.521	247.264
Ukupno obaveze, kapital i rezerve		1.439.269	1.275.916

Izvještaj o promjenama na kapitalu

	Napo- mena	Akcijski kapital '000 BAM	Emisiona premija '000 BAM	Zakonske rezerve '000 BAM	Rezerve kapitala '000 BAM	Rezerve vrednovanja '000 BAM	Zadržana zarada '000 BAM	Neto dobit za godinu '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje na dan 01.01.2023.		97.055	373	9.706	43.222	(1.909)	109.976	23.379	281.802
Raspodjela dobiti		-	-	-	-	-	23.379	(23.379)	-
Isplata dividende	4. 12.	-	-	-	-	-	(56.810)	-	(56.810)
Prenos u rezerve		-	-	-	72	-	(72)	-	-
Neto dobit za godinu		-	-	-	-	-	-	22.775	22.775
Ostali ukupni rezultat									
Neto promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit – neto za poreze		-	-	-	-	(865)	-	-	(865)
Neto promjena umanjenja vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostale sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	(18)	-	-	(18)
Neto dobitak perioda priznat direktno u kapitalu – neto za poreze		-	-	-	-	-	261	-	261
Efekti revalorizacije materijalne imovine - neto za poreze		-	-	-	-	119	-	-	119
Ukupan ostali rezultat		-	-	-	-	(764)	261	-	(503)
Stanje na dan 31.12.2023.		97.055	373	9.706	43.294	(2.673)	76.735	22.775	247.264
Raspodjela dobiti		-	-	-	-	-	22.775	(22.775)	-
Isplata dividende	4. 12.	-	-	-	-	-	(22.775)	-	(22.775)
Prenos u rezerve		-	-	-	261	-	(261)	-	-
Neto dobit za godinu		-	-	-	-	-	-	33.265	33.265
Ostali ukupni rezultat									
Neto promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit – neto za poreze		-	-	-	-	3.176	-	-	3.176
Neto promjena umanjenja vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostale sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	256	-	-	256
Neto dobitak perioda priznat direktno u kapitalu – neto za poreze		-	-	-	-	-	99	-	99
Efekti revalorizacije materijalne imovine – neto za poreze		-	-	-	-	236	-	-	236
Ukupan ostali rezultat		-	-	-	-	3.668	99	-	3.767
Stanje na dan 31.12.2024.		97.055	373	9.706	43.555	995	76.572	33.265	261.521

Izvještaj o tokovima gotovine

	Napomena	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Prihodi od kamata i slični prihodi		58.226	54.347
Rashodi od kamata i slični rashodi		(5.806)	(6.001)
Prihodi od naknada i provizija		22.452	21.460
Rashodi od naknada i provizija		(3.676)	(4.679)
Prihodi od dividendi i učešća u kapitalu		4	4
Neto dobiti od trgovanja i kursnih razlika po preračunavanju monetarne imovine i obaveza		2.919	2.400
Administrativni troškovi poslovanja		(36.186)	(33.366)
Ostali prilivi / (odlivi)		2.370	2.715
a) Neto gotovina iz poslovnih aktivnosti prije promjena u finansijskoj imovini i obavezama po amortizovanom trošku		40.303	36.880
Promjene u finansijskoj imovini po amortizovanom trošku			
Obavezna rezerva kod Centralne banke		(11.227)	10.063
Kredit i potraživanja od banaka		(3.764)	(117.423)
Kredit i potraživanja od klijenata		(97.181)	147.931
Ostala aktiva		(2.063)	(3.587)
b) Neto promjene u finansijskoj imovini po amortizovanom trošku		(114.235)	36.984
Promjene u finansijskim obavezama po amortizovanom trošku			
Depoziti i krediti od banaka		(6.214)	(47.456)
Depoziti i krediti od klijenata		158.986	(83.307)
Otplata dugoročnih najmov		(186)	(206)
Ostale obaveze		(1.621)	2.588
c) Neto promjene u finansijskim obavezama po amortizovanom trošku		150.965	(128.381)
Neto tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti prije poreza (a+b+c)		77.033	(54.516)
Porez na dobit		(1.893)	(2.787)
1. Neto tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		75.140	(57.303)
Tokovi gotovine iz ulagačkih aktivnosti			
Ulaganja u materijalnu imovinu		(1.632)	(978)
Prodaja materijalne imovine		-	176
Ulaganja u nematerijalnu imovinu		(1.550)	(1.497)
Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(30.000)	-
Prilivi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		29.630	1.531
2. Neto tokovi gotovine iz ulagačkih aktivnosti		(3.553)	(769)
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti			
Isplata dividende		(22.787)	(56.752)
3. Neto tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		(22.787)	(56.752)
4. Neto povećanje / (smanjenje) gotovine (1 + 2 + 3)		48.801	(114.824)
5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		153.044	267.869
6. Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (4 + 5)		201.845	153.044

Napomene uz finansijske izvještaje

1. Društvo koje je predmet izvještavanja

UniCredit Bank a. d. Banja Luka (u daljem tekstu: Banka) je akcionarsko društvo registrovano sa sjedištem u Banjoj Luci, ulica Marije Bursać broj 7, za obavljanje platnog prometa, kreditnih, depozitnih i drugih bankarskih poslova u zemlji i inostranstvu, u skladu sa propisima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Banka je osnovana 1910. godine i kroz dugu istoriju svog postojanja prošla je kroz brojne transformacije oblika organizovanja, vlasničke strukture i naziva, a pod sadašnjim nazivom posluje od 1. juna 2008. godine.

Većinski vlasnik Banke, sa preko 99% učešća u kapitalu jeste UniCredit S.p.a. sa sjedištem u Italiji, holding UniCredit grupe (u daljem tekstu: UniCredit).

Banka je otvoreno akcionarsko društvo i njene akcije su uključene u kotaciju na Banjalučkoj berzi pod oznakom „NBLBRB“; ISIN: BA100NBLBRB5.

Na dan 31. decembra 2024. godine Banka se sastojala od centrale u Banjoj Luci i 30 filijala (31. decembar 2023: 30 filijala).

Na dan 31. decembar 2024. godine Banka je imala 383 radnika (31. decembar 2023. godine: 386 radnika).

Poreski identifikacioni broj Banke je 4400958880009, a PDV broj je 400958880009.

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

2.1. Izvještajni okvir

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS, donesenim na osnovu spomenutih zakona.

Zakon o računovodstvu i reviziji RS propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“). Zakon o bankama RS propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji RS, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.

2.2. Usklađenost sa MRS i MSFI

Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), propisana od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske, koja se primjenjuje od 1. januara 2020. godine rezultirala je određenim razlikama i odstupanjima ovih finansijskih izvještaja u skladu sa MRS i MSFI, koje Banka sastavlja za potrebe konsolidacije na nivou UniCredit Grupe.

Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka propisuje:

- pravila za upravljanje kreditnim rizikom,
- način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka,
- prihvatljiv kolateral za potrebe utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka,
- prihvatljiv kolateral za potrebe ograničenja najveće dopuštene izloženosti u odnosu na priznati kapital,
- tretman materijalne aktive stečene u postupku naplate potraživanja,
- računovodstveni i trajni otpis i dr.

Odlukom je propisano da se iznos očekivanih kreditnih gubitaka priznaje u izvještaju o dobitku ili gubitku po većem iznosu od sljedeća dva: obračunat po internoj metodologiji u skladu sa MSFI 9 ili propisanoj minimalnoj stopi očekivanih kreditnih gubitaka za određeni nivo kreditnog rizika.

Na dan 31.12.2024. godine Banka je u skladu sa odredbama Odluke priznala veće ispravke vrijednosti i rezervisanja za kreditne gubitke u iznosu od 5.526 hiljada BAM u odnosu na iznos dobijen izračunom po internom modelu Banke, razvijenom u skladu sa zahtjevima MSFI 9 (na dan 31.12.2023. godine: 5.024 KM) (vidjeti napomenu 3.17).

Od navedenog iznosa za stavke ostale aktive, na dan 31.12.2024. godine Banka je u skladu sa odredbama Odluke priznala veće ispravke vrijednosti i rezervisanja za kreditne gubitke u iznosu od 2.508 hiljada BAM u odnosu na iznos dobijen izračunom po internom modelu Banke (vidjeti napomenu 5.8.).

S obzirom na slabo razvijeno tržište nekretnina u Republici Srpskoj, Odluka propisuje priznavanje materijalne aktive stečene u postupku naplate potraživanja po nižoj od sljedeće dvije vrijednosti:

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)

2.2. Usklađenost sa MRS i MSFI (nastavak)

- a) neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja banke, pri čemu u slučaju da je ta neto knjigovodstvena vrijednost jednaka nuli, stečena materijalna imovina se priznaje po tehničkoj vrijednosti u iznosu od 1 KM, ili
- b) procijenjene fer vrijednosti izvršene od strane nezavisnog procjenitelja, umanjeno za očekivane troškove prodaje.

Ukoliko Banka ne proda stečenu materijalnu imovinu u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja, dužna je vrijednost iste svesti na 1 KM preko bilansa uspjeha.

Računovodstveni otpis bilansne izloženosti vrši se po isteku dvije godine od zadnjeg datuma sljedeća dva događaja: nakon formiranja očekivanih kreditnih gubitaka u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti i proglašenja predmetnog potraživanja dospjelim u potpunosti.

2.3. Vremenska neograničenost poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom neograničenosti poslovanja koji podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u predvidljivoj budućnosti.

2.4. Osnova pripreme

Godišnji finansijski izvještaji obuhvataju:

- Izvještaj o ukupnom rezultatu,
- Izvještaj o finansijskom položaju,
- Izvještaj o promjenama na kapitalu,
- Izvještaj o tokovima gotovine (sastavljen direktnom metodom) i
- Napomene uz finansijske izvještaje.

Ovi finansijski izvještaji su pripremljeni po načelu istorijskog troška, osim zemljišta i građevinskih objekata koji se mjere i iskazuju po revalorizovanoj vrijednosti i finansijske imovine koja se mjeri i iskazuje po fer vrijednosti (dužničke hartije od vrijednosti i učešća u kapitalu drugih pravnih lica). Poslovni događaji se evidentiraju na dan njihovog nastanka.

Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju ili bi bila plaćena za prenos obaveza u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja, bez obzira na to je li ta cijena direktno uočljiva ili procijenjena koristeći drugu tehniku procjene vrijednosti. U procjeni fer vrijednosti imovine ili obaveza Banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveza kada bi učesnici na tržištu uzeli u obzir ove karakteristike kod određivanja cijene imovine ili obaveza na datum mjerenja.

Fer vrijednost imovine ili obaveze mjeri se koristeći pretpostavke koje bi primjenjivali učesnici na tržištu prilikom definisanja cijene imovine ili obaveze, pretpostavljajući da učesnici na tržištu djeluju u njihovom ekonomskom interesu. Principi mjerenja fer vrijednosti opisani su u napomeni 3. 10.

Usvojeni kriterijumi za mjerenje usklađeni su sa principima obračunskog računovodstva, relevantnosti i značajnosti računovodstvenih informacija, kao i preovladavanja ekonomske supstance u odnosu na pravnu formu. Poštovanje ovih kriterijuma nije promijenjeno od prethodne godine, osim izmjena opisanih u daljem tekstu, koje se odnose na uvođenje novih standarda i interpretacije, kao i implementaciju Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

Prema MSFI, rukovodstvo vrši prosuđivanje, procjene i pretpostavke koje utiču na primjenu računovodstvenih načela i iznose imovine i obaveza, iskazanih prihoda i rashoda, kao i objavljivanje potencijalne imovine i obaveza. Procjene i povezane pretpostavke temelje se na prethodnom iskustvu i drugim faktorima koji se smatraju razumnim u datim okolnostima i korišćeni su za procjenu knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, koje nisu lako dostupne iz drugih izvora.

Procjene i pretpostavke se redovno revidiraju. Sve promjene koje proizlaze iz ovih revidiranja priznaju se u periodu za koji je revidiranje izvršeno, i to ako se promjena tiče samo tog perioda. Ukoliko se promjena tiče i sadašnjeg i budućeg perioda, priznaje se u skladu sa tim i za sadašnji i za buduće periode.

2.5. Promjene u prezentaciji finansijskih izvještaja

U svrhu bolje prezentacije usklađenosti sa primjenjivim računovodstvenim standardima, Banka je 2024. godine u odnosu na objavljene izvještaje za 2023. godinu izvršila reklasifikaciju 990 hiljada KM sa Ostalih operativnih prihoda i prikazala ih u okviru nove pozicije Dobici od prodaje imovine, te povrate od MasterCard vezano za kartično poslovanje u iznosu od 244 hiljade KM sa pozicije Prihoda od naknada i provizija na poziciju Rashoda od naknada i provizija.

Napomene uz finansijske izvještaje

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)

2.6. Funkcionalna valuta i valuta prezentacije

Finansijski izvještaji su prezentovani u konvertibilnim markama (u daljem tekstu: BAM), koja je i funkcionalna valuta. Podaci u tabelama i objašnjenjima dati su u hiljadama konvertibilnih maraka (BAM), osim ako nije drugačije naznačeno. Zbog zaokruživanja iznosa podaci u tabelama mogu sadržavati razlike.

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna banka) sprovodi politiku kursa na principu valutnog odbora (Currency Board), prema kojem je BAM fiksno vezan za EUR u odnosu $1 \text{ BAM} = 0,51129 \text{ EUR}$, koji je korišćen za 2024. i 2023. godinu.

2.7. Podružnice, zajednička ulaganja i pridruženi subjekti

Banka na izvještajni datum nema:

- podružnica, odnosno subjekata nad kojima ima direktnu ili indirektnu kontrolu,
- zajedničkih aranžmana sa drugim subjektima, koji u skladu sa MSFI 11 uključuju zajedničku kontrolu, zajedničke operacije i zajedničke poduhvate, niti
- pridruženih subjekata.

2.8. Uticaj i primjena novih i revidiranih MRS i MSFI

Sljedeći novi standardi, tumačenja i dopune postojećih standarda, koji mogu biti primjenjivi na Banku:

Datum primjene	Novi standardi ili izmjene
1. Januar 2024.	Izmjene MSFI 16 Zakupi (najmovi)
1. Januar 2024.	Dopune MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja
1. Januar 2024.	Dopune MRS 7 Izvještaj o novčanim tokovima i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Objavljivanje

Izmjene MSFI 16 odnose se na imovinu s pravom korištenja koja proizlazi iz povratnog zakupa i zahtijevaju da prodavac-najmoprimac 'plaćanja po osnovu najma', odnosno 'revidirana plaćanja po osnovu najma' određuje na način da ne priznaje bilo koji iznos dobiti ili gubitka koji se odnosi na pravo korištenja koje je zadržao.

Izmjene i dopune ne utiču na dobit ili gubitak priznat od strane prodavca-najmoprimca u vezi sa djelimičnim ili potpunim raskidom zakupa. Ove izmjene nemaju uticaja na Banku jer Banka nije obavljala i ne planira da obavlja transakcije prodaje i povratnog lizinga (zakupa).

Izmjene MRS 1: Subjekt je dužan, u svom izvještaju o finansijskom položaju, dugoročnu i kratkoročnu imovinu te dugoročne i kratkoročne obaveze prezentovati odvojeno, osim kada prezentacija zasnovana na likvidnosti pruža pouzdanije i relevantnije informacije. Kada se primijeni taj izuzetak, subjekt je dužan svu imovinu i sve obaveze prezentovati prema likvidnosti.

Ove izmjene i dopune nemaju uticaja jer je prezentacija Banke zasnovana na principu opadajuće likvidnosti i kao takva pruža pouzdanije i relevantnije informacije.

Izmjene MRS 7 i MSFI 7: Subjekt je dužan objaviti informacije o svojim aranžmanima za finansiranje dobavljača koje korisnicima finansijskih izvještaja omogućavaju da procijene efekte tih aranžmana na obaveze, novčane tokove i izloženost subjekta riziku likvidnosti.

Aranžmani za finansiranje dobavljača podrazumijevaju da jedan ili više davalaca finansijskih sredstava ponude isplatiti iznose koje subjekt duguje svojim dobavljačima i da ih subjekt prihvati platiti po dogovorenim uslovima na dan plaćanja dobavljaču ili kasnije. Takvi aranžmani omogućavaju subjektu produžene rokove plaćanja, odnosno dobavljačima da uplate prime prije datuma kada su predviđene po pripadajućoj fakturi. Aranžmani za finansiranje dobavljača često se nazivaju i aranžmani finansiranja lanca snabdijevanja, aranžmani finansiranja obaveza prema dobavljačima ili aranžmani obrnutog faktoringa.

Aranžmani koji subjektu omogućavaju samo povećanje ponude kredita (kao što su finansijske garancije, koje podrazumijevaju izdavanje kreditnih pisama koja se koriste kao garancije) ili instrumente koje će upotrijebiti da direktno izmire dugovanja prema dobavljaču (poput kreditnih kartica) nisu aranžmani za finansiranje dobavljača.

Ove izmjene i dopune nemaju uticaja na Banku jer nema ovih aranžmana.

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)

2. 9. Novi standardi koji još nisu na snazi

Sljedeći novi standardi, tumačenja i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB još nisu na snazi i Banka ih nije ranije usvojila:

Datum primjene	Novi standardi ili izmjene
1. januar 2025.	Dopune MRS 21 Efekti promjena u deviznim kursovima

Dopune MRS 21 uvode zahtjeve za procjenu kada se valuta može zamijeniti u drugu valutu, a kada ne. Izmjene i dopune zahtijevaju od entiteta da procijeni spot kurs kada zaključi da se valuta ne može zamijeniti u drugu valutu. Dodati su novi zahtjevi za objelodanjivanje. Ove izmjene neće uticati na Banku jer u svom poslovanju nema nerazmjenjivih valuta.

Sljedeći novi standardi, tumačenja i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB još nisu na snazi i Banka ih nije ranije usvojila:

Datum primjene	Novi standardi ili izmjene
1. januar 2026.	MSFI 9 i MSFI 7 Izmjene i dopune klasifikacije i mjerenja finansijskih instrumenata
1. januar 2026.	MSFI 1, MSFI 7, MSFI 9, MSFI 10, MRS 7 Godišnja poboljšanja Tom 11
1. januar 2027.	MSFI 18 Prezentacija i objelodanjivanje u finansijskim izvještajima
1. januar 2027.	MSFI 19 Podružnice bez prezentacije i objelodanjivanja u finansijskim izvještajima Javna odgovornost: objelodanjivanja
1. januar 2026.	MSFI 9 i MSFI 7 Ugovori koji se odnose na dopune MSFI 9 i MSFI 7 o električnoj energiji zavisne od prirode

Izmjene MSFI 9 pojašnjavaju klasifikaciju finansijske imovine sa potencijalnim obilježjem i uvode dodatni SPPI test za finansijska sredstva sa potencijalnim karakteristikama koja nisu direktno povezana sa promjenom osnovnih rizika ili troškova pozajmljivanja – npr. gdje se novčani tokovi mijenjaju u zavisnosti od toga da li zajmoprimac ispunjava ESG cilj naveden u ugovoru o zajmu. Prema amandmanima, određena finansijska imovina, uključujući i ona sa karakteristikama vezanim za ESG, sada bi mogla ispuniti SPPI kriterijum, pod uslovom da se njihovi novčani tokovi ne razlikuju značajno od identične finansijske imovine bez takve karakteristike. MSFI 9 takođe pruža dodatne smjernice za pojašnjenje karakteristika ugovorno povezanih instrumenata, kao i definiciju osnovnog fonda koji se koristi za procjenu da li transakcija sadrži ugovorno povezane instrumente.

Izmjene MSFI 9 takođe pojašnjavaju da kompanija generalno prestaje priznavati svoju trgovinsku obavezu na datum poravnanja. Međutim, izmjene i dopune predstavljaju izuzetak za prestanak priznavanja finansijskih obaveza. Izuzetak omogućava entitetu da prestane priznavati svoju trgovinsku obavezu koja se plaća prije datuma poravnanja, kada koristi sistem elektronskog plaćanja koji ispunjava sve sljedeće kriterije:

- nema praktične mogućnosti za povlačenje, zaustavljanje ili otkazivanje instrukcija za plaćanje;
- nema praktične mogućnosti pristupa gotovini koja će se koristiti za poravnanje kao rezultat instrukcija za plaćanje; i rizik poravnanja povezan sa sistemom elektronskog plaćanja je beznačajan.

Izmjene MSFI 7 dodaju nova potrebna objelodanjivanja za sva ulaganja u vlasničke instrumente označene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i ugovorne uslove koji bi mogli promijeniti iznos ugovorenog novčanog toka na osnovu nepredviđenih događaja koji nisu direktno povezani sa osnovnim kreditnim rizikom.

Godišnja poboljšanja računovodstvenih standarda MSFI – Tom 11, bavi se sa nekoliko potencijalnih zabuna koje proizilaze iz nedosljednosti u formulacijama i referencama između različitih računovodstvenih standarda MSFI. Osim manjih izmjena, MSFI 9 je izmijenjen kako bi se od kompanija zahtijevalo da inicijalno mjere potraživanje od kupaca bez značajne finansijske komponente u iznosu koji je utvrđen primjenom MSFI 15 i da pojasni da kada se obaveze po zakupu prestaju priznavati prema MSFI 9, razlika između knjigovodstvene vrijednosti i plaćene naknade se priznaje u bilansu uspjeha.

Ne očekuje se da će ove izmjene rezultirati bilo kakvim promjenama unutar Banke, jer nisu identifikovana nikakva potraživanja od kupaca koja potpadaju pod tu dopunu.

MSFI 18 Prezentacija i objelodanjivanje u finansijskim izvještajima (objavljen 9. aprila 2024.) zamjenjuje MRS 1, prenoseći nepromijenjene mnoge zahtjeve MRS 1 i dopunjujući ih novim zahtjevima. Pored toga, neki paragrafi MRS 1 su prebačeni u MRS 8 i MSFI 7. Štaviše, IASB je napravio manje izmene i dopune MRS 7 i MRS 33 Zarada po akciji. MSFI 18 uvodi nove zahtjeve za:

Napomene uz finansijske izvještaje

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)

2.9. Novi standardi koji još nisu na snazi

- prikazivanje određenih kategorija i definisane međubirova u bilansu uspjeha. Svi prihodi i rashodi moraju biti klasifikovani u pet kategorija (poslovanje, investiranje, finansiranje, obustavljeno poslovanje i porez na dobit) u bilansu uspjeha;
- objelodanjivanje mjerila učinka (MPM) definisanih menadžmentom u jednoj napomeni u finansijskim izvještajima;
- poboljšanje agregacija i dezagregacija (kako do informacija u finansijskim izvještajima);
- MSFI 19 dozvoljava kvalifikovanom zavisnom entitetu da pruži smanjena objelodanjivanja prilikom primjene MSFI računovodstvenih standarda u svojim finansijskim izvještajima. Zavisna kompanija ima pravo na smanjena objelodanjivanja ako nema javnu odgovornost, a njeno krajnje ili bilo koje posredno matično preduzeće sastavlja konsolidovane finansijske izvještaje dostupne za javnu upotrebu koji su u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima.

Izmjene MSFI 9 i MSFI 7 pojašnjavaju kako odražavati ugovore o kupovini energije iz obnovljivih izvora (PPA: ugovori koji se odnose na električnu energiju zavisnu od prirode u kojima je kompanija „izložena varijabilnosti u osnovnoj količini električne energije jer izvor proizvodnje električne energije zavisi od nekontrolisanog prirodnog uslova“, npr. izmjene i dopune dozvoljavaju kompaniji da primijeni izuzeće za vlastitu upotrebu na PPA ako je kompanija bila, i očekuje da će biti, neto kupac električne energije u ugovornom periodu.

Ne očekuje se da će ove izmjene i dopune imati uticaja na Banku.

2. 10. Korištenje procjena i pretpostavki i ključni izvori procjene neizvjesnosti

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u napomeni 3, Banka vrši procjene i pretpostavke određenih stavki imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke su zasnovane na istorijskim iskustvima i drugim faktorima kao što su planiranje i predviđeni budući događaji koji se iz trenutne perspektive čine vjerovatnim. S obzirom na to da su takve procjene i pretpostavke podložne neizvjesnosti, one mogu dovesti do rezultata koji će zahtijevati usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti predmetne imovine i obaveza u budućim periodima.

Procjene i pretpostavke i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum izvještavanja, koje imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u budućim periodima navedeni su ispod.

Očekivani kreditni gubici (ispravke vrijednosti bilansne izloženosti i rezervisanja na vanbilansu izloženost)

Očekivani kreditni gubici uključuju ispravke (umanjenja) vrijednosti koje se uglavnom priznaju u odnosu na knjigovodstvenu vrijednost bilansne izloženosti po osnovu kreditnih i drugih potraživanja i rezervisanja koje proizlaze iz vanbilansne izloženosti klijentima, uglavnom u vidu neiskorištenih okvirnih kredita i garancija (detaljno opisano u napomeni 3.12).

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Banka koristi procjenu u odabiru odgovarajuće tehnike vrednovanja za finansijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Primjenjuju se tehnike vrednovanja koje se obično koriste na tržištu. Finansijski instrumenti, osim kredita i potraživanja, se vrednuju na osnovu regulatornog Uputstva za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive, pri čemu se, u zavisnosti od nivoa fer vrijednosti instrumenta, koristi i odgovarajući metod vrednovanja – po tržišnoj cijeni, po cijeni dobijenoj na osnovu modela ili diskontovanjem novčanih tokova. Ovako utvrđena fer vrijednost se dodatno usklađuje sa vrijednošću izračunatom od strane Grupe – primjena principa nezavisne verifikacije cijena (IPV – Independent Price Verification, napomena 3.10).

Rezervisanja za rizike i troškove

Ova rezervisanja su takođe zasnovana na procjeni u kojoj mjeri Banka ima obavezu proisteklu iz prošlog događaja i kolika je vjerovatnoća da će ispunjenje te obaveze zahtijevati odliv ekonomski korisnih resursa. Pored toga, potrebno je procijeniti i iznos i dospijeće budućih novčanih tokova.

Ova rezervisanja uključuju rezervisanja za: sudske sporove, otpremnine za odlazak u penziju, jubilarne nagrade i druge obaveze i troškove.

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)

2. 10. Korištenje procjena i pretpostavki i ključni izvori procjene neizvjesnosti (nastavak)

Porezi

Banka priznaje poresku obavezu u skladu s poreskim propisima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine. Poreske prijave odobravaju poreska tijela koja su nadležna za provođenje naknadne kontrole poreskih obveznika.

U cilju smanjenja rizika zbog nedostataka u regulativi, Banka koristi mogućnosti pribavljanja poreskih mišljenja od nadležnih institucija.

Svi poreski obračuni i transakcije su predmet poreskih kontrola, a s obzirom na prethodno spomenute poreske regulative, ostavlja se prostor za različita tumačenja poreskih odredbi. Kao rezultat navedenog, obračuni i transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti (za direktne i indirektne poreze) i što bi eventualno moglo dovesti do izloženosti Banke dodatnim obavezama. U skladu sa zakonom, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina. S tim u vezi, poreski rizici su značajniji od onih u zemljama sa modernijim i razvijenim poreskim sistemima.

Regulatorni zahtjevi

Agenciji za bankarstvo Republike Srpske dozvoljeno je da provodi regulatorne preglede operacija Banke i naloži promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa primjenjivom regulativom.

3. Značajne računovodstvene politike

Računovodstvene politike u nastavku su dosljedno primjenjivane za godine uključene u ove izvještaje.

3.1. Prihodi i rashodi od kamata

Pod kamatnim prihodima se podrazumijeva obračunata kamata, čija je osnovica za obračun plasman iskazan u aktivi bilansa. Kamatni prihod može biti i negativan u slučaju da Banka plaća kamatu na plasman dat drugoj strani, u tom slučaju se prikazuje na poziciji kamatnog rashoda.

Pod kamatnim rashodima se podrazumijeva obračunata kamata, čija je osnovica za obračun obaveza iskazana u pasivi bilansa. Kamatni rashod može biti i pozitivan u slučaju da druga strana plaća Banci kamatu na dati depozit, u tom slučaju se prikazuje na poziciji kamatnog prihoda.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha za obračunski period na koji se odnose primjenom metode efektivne kamatne stope za sve kamatonosne finansijske instrumente, uključujući one obračunate po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobitku ili gubitku, odnosno obračunate po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjene buduće novčane tokove (uključujući sve plaćene ili primljene transakcijske troškove i naknade koji su sastavni dio efektivne kamatne stope) tokom očekivanog trajanja finansijske imovine i obaveza.

Prihodi i rashodi od kamata takođe uključuju prihode i rashode od provizija i naknada koji se odnose na zajmove i potraživanja od klijenata i banaka, uzete zajmove, finansijske najmove, amortizaciju premije ili diskonta, kao i ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog finansijskog instrumenta i njegove vrijednosti po dospelju, koji se priznaju primjenom metode efektivne kamatne stope.

Kamatu na finansijsku imovinu, klasifikovanu u nivo 3 kreditnog rizika Banka priznaje kao kamatni prihod u bilansu uspjeha u momentu njene naplate, a potraživanja po ovim kamatama se vode evidentno u vanbilansu, u skladu sa članom 25. stav (8) Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 48/19, 109/19, 73/21, 35/23, 101/23).

Naplaćeni prihodi od zastupničke provizije na polise osiguranja kredita priznaju se kao kamatni prihod ukoliko ispunjavaju uslove da čine sastavni dio efektivne kamatne stope, tj. ukoliko je zastupnička provizija uključena u kalkulaciju nominalne kamatne stope, čiji je rezultat da krediti bez polise osiguranja imaju veću nominalnu kamatnu stopu od kredita sa polisom osiguranja. Razlika između ovih nominalnih kamatnih stopa se naplati u vidu zastupničke provizije, te shodno tome predstavlja sastavni dio efektivne kamatne stope kredita.

Na dospelju i nedospelju, a nenaplaćenu kamatu, obračunatu na izloženosti u statusu izmirenja obaveza, vrši se ispravka vrijednosti, obračunata na isti način kao i na glavicu, na koju se kamatna potraživanja odnose.

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija (osim onih koji čine sastavni dio efektivne kamatne stope za finansijsku imovinu ili finansijske obaveze) tretiraju se u skladu sa MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima. Banka ostvaruje prihod od ugovora sa klijentima za prenos usluga tokom vremena i u određenom trenutku u poslovnim segmentima.

U skladu sa MSFI 15, prihod se priznaje kada Banka izvrši preuzetu obavezu i kupcu isporuči obećanu uslugu. Prihod se mjeri po fer vrijednosti naknade koja je primljena ili će se potraživati, uzimajući u obzir ugovorom definisane uslove plaćanja, ali ne i poreze i druge dadžbine.

Naknade zarađene pružanjem usluga u određenom vremenskom periodu obračunavaju se tokom tog perioda.

Nasuprot tome, prihod od naknada zarađen pružanjem određenih usluga trećim licima ili nastupom određenog događaja, priznaje se po završetku osnovne transakcije. Uzimajući u obzir vrste proizvoda Banke, sljedeće naknade za usluge se obračunavaju tokom perioda:

- Računi i paketi, ova kategorija uključuje prihode i rashode od mjesečnih redovnih naknada za račun/paket, uključujući mjesečne naknade za samostalno internet bankarstvo, mobilno bankarstvo, SMS usluge i druge usluge (ne odnose se na kreditne kartice),
- Krediti i depoziti, koji predstavljaju prihode i rashode od naknada koji nisu sastavni dio efektivne kamatne stope koji se direktno odnosi na kreditno poslovanje, a koji se ne tretiraju kao prihod od kamata,
- Poslovi skrbništva po hartijama od vrijednosti uključuju rashode naknada od upravljanja imovinom,
- Zastupanje u osiguranju uključuje prihode od naknada i provizija od posredovanja u osiguranju, osim naknada po ovom osnovu uključenih u kamatni prihod, kao dio efektivne kamatne stope.

Naknade koje se obračunavaju prilikom izvršenja određene transakcije u koje se uključuju:

- transakcijske usluge koje predstavljaju prihod od naknada koje se naplaćuju klijentima za obavljene transakcije unutrašnjeg i inostranog platnog prometa, trajni nalozi, i drugo, osim kreditnih kartica,
- kartice, koje predstavljaju sve prihode i rashode od naknada u vezi sa debitnim, pripejd i kreditnim karticama,
- kupoprodaja efektivne i deviza, koji predstavljaju prihod od naknada u vezi sa deviznim transakcijama kao što su naknade od deviznih spot transakcija ili dinamičkih konverzija valuta,
- ostali rashodi po osnovu naknada i provizija najvećim dijelom se odnose na naknade za transakcije i usluge koje se priznaju kao rashod po prijemu svake usluge (naknade za izdavanje raznih potvrda i slično).

Prihodi od izdavanja garancija i drugih jemstava kao i ostale naknade i provizije prikazane su kao posebna stavka.

U napomeni (4. 2) prihodi i rashodi od naknada i provizija, prikaz proizvoda se koristi kao osnova za prezentaciju.

3.3. Preračunavanje stranih valuta

Preračunavanje stranih valuta vrši se u skladu sa odredbama MRS 21, pri čemu se sva monetarna sredstva i obaveze konvertuju po kursu koji važi na datum izvještavanja. Kursne razlike koje nastaju prilikom tog preračunavanja priznaju se u izvještaju o dobiti ili gubitku, osim u slučaju kursnih razlika na nemonetarnu finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, koje se priznaju u kapitalu. Otvorene terminske transakcije se preračunavaju po terminskim kursovima na datum ponovnog izvještavanja.

Transakcije koje nisu iskazane u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na dan bilansa primjenom kursa važećeg na taj datum.

Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom kursa važećeg na datum procjene fer vrijednosti. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po istorijskom trošku se ne preračunavaju ponovno na dan bilansa. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u izvještaju o dobitku ili gubitku perioda.

Banka vrednuje svoju imovinu i obaveze prema srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji se primjenjuje na izvještajni datum.

Zvanični kurs, primijenjen za preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembar 2024. i 31. decembar 2023. godine za sljedeće značajnije valute iznosio je:

	31.12.2024.	31.12.2023.
USD	1,872683	1,769982
CHF	2,072952	2,112127
EUR	1,955830	1,955830

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.4. Neto prihodi od finansijskih instrumenata

Neto prihodi od finansijskih instrumenata uključuju sljedeće stavke:

- Neto dobici i gubici od trgovanja i kursnih razlika po preračunavanju monetarne imovine i obaveza (realizovani i nerealizovani dobici i gubici od trgovanja i kursnih razlika derivatnih finansijskih instrumenata, dobici i gubici po preračunavanju monetarne imovine i obaveza) i
- prihodi od dividendi, koji se priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku kada je utvrđeno pravo Banke na primanje dividende.

3.5. Primanja zaposlenih

Troškovi bruto plata se evidentiraju u izvještaju o dobiti ili gubitku u periodu u kojem su nastali. Bruto plate uključuju neto primanja zaposlenih, porez na dohodak i doprinose po propisanim stopama koji se računaju na bruto platu. Navedene doprinose Banka plaća u korist obaveznih fondova.

Naknade za prevoz na posao i sa posla, naknade za topli obrok, regres i druge naknade zaposlenima plaćaju se u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u računu dobiti ili gubitka u periodu u kojem su nastali.

3.6. Dugoročna rezervisanja za zaposlene

Banka svojim zaposlenim koji su ostvarili pravo isplaćuje jubilarne nagrade. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne prosječne mjesečne plate Banke obračunate u mjesecu, koji prethodi isplati za navršених 20 godina rada u Banci, odnosno dvije prosječne mjesečne plate Banke za navršених 30 godina rada u Banci.

U skladu sa internim pravilnikom o platama, Banka isplaćuje otpremnine radnicima prilikom odlaska u penziju u visini od minimalno tri prosječne mjesečne neto plate radnika.

Obračun dugoročnih rezervisanja za zaposlene (otpremnine i jubilarne nagrade) godišnje radi ovlašćeni aktuar, korišćenjem metode projektovane novčane jedinice. Metoda projektovanih novčanih jedinica uzima u obzir svaku godinu zaposlenja, koju zaposleni provede u Banci, a koje u zbiru svih posebnih jedinica čine finalnu obavezu, koja se mjeri pojedinačno po svakoj jedinici. Obaveza se mjeri po sadašnjoj vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih ekonometrijski modeliranom kamatnom stopom, koja je primjerena postojećim tržišnim uslovima od kamatne stope na državne dugoročne dužničke hartije od vrijednosti.

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju: gotovina u domaćoj i stranoj valuti, sredstva na računu rezervi kod Centralne banke iznad iznosa obavezne rezerve i sredstva na nostro računima kod drugih banaka.

Obavezna rezerva kod Centralne banke je prikazana posebno i nije iskazana kroz poziciju gotovine.

3.8. Finansijski instrumenti

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju kada Banka postane ugovorna strana u ugovoru vezanom za finansijski instrument. Finansijska imovina i obaveze inicijalno se priznaju po fer vrijednosti uvećano za transakcijske troškove, koji se mogu direktno pripisati sticanju odnosno izdavanju, izuzev za finansijsku imovinu i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti ili gubitku.

Transakcijski troškovi, koji su direktno pripisivi sticanju finansijske imovine, odnosno nastanku finansijske obaveze (izuzev finansijske imovine i finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha), dodaju se, odnosno oduzimaju, od fer vrijednosti finansijske imovine, odnosno finansijskih obaveza pri početnom priznavanju. Transakcijski troškovi koji su direktno pripisivi sticanju finansijske imovine i finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u momentu nastanka u bilansu uspjeha.

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.9. Klasifikacija i mjerenje

U skladu sa MSFI 9, klasifikacija imovine i obaveza zasniva se na poslovnom modelu i karakteristikama ugovornih novčanih tokova.

Analiza poslovnog modela sprovodi se mapiranjem poslovnih područja Banke i alociranjem specifičnog poslovnog modela svakom od njih.

U tom smislu, poslovnim područjima koja čine portfolio Banke dodijeljeni su poslovni modeli „držanje radi prikupljanja novčanih tokova“ ili „držanje radi prikupljanja novčanih tokova i prodaje“, u skladu sa namjerama držanja i očekivanim prometom finansijskih instrumenata.

Za svrhe klasifikacije finansijskih instrumenata u kategorije predviđene MSFI 9, analiza poslovnog modela je dopunjena analizom ugovornih tokova („SPPI Test“).

Shodno navedenom, Banka je uspostavila procese za analizu portfolija dužničkih vrijednosnih papira i kredita, u kojima procjenjuje da li karakteristike ugovornih novčanih tokova dozvoljavaju mjerenje po amortizovanom trošku (portfolio, koji se drži za naplatu) ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (portfolio, koji se drži za naplatu i prodaju).

Analiza se sprovodi i ugovorom i definisanjem specifičnih klastera zasnovanih na karakteristikama transakcija i upotrebom specifičnog alata, („SPPI alat“), za analizu karakteristika ugovora u odnosu na zahtjeve MSFI 9.

U primjeni navedenih pravila, finansijska imovina i obaveze Banke su klasifikovane kako slijedi.

3.9.1. *Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka*

Finansijska imovina je klasifikovana po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako:

- je stečena ili nastala uglavnom radi prodaje ili otkupa u kratkom roku;
- je dio portfolija identifikovanih finansijskih instrumenata, kojima se upravlja zajedno i za koje postoje dokazi o nedavnom stvarnom obrascu kratkoročnosti;
- se drži radi ostvarivanja profita;
- je ugovor o derivatima, koji nije definisan računovodstvom zaštite, uključujući derivate sa pozitivnom fer vrijednosti ugrađenom u finansijske obaveze, osim onih koji se vrednuju po fer vrijednosti uz priznavanje efekata prihoda kroz dobit ili gubitak.

Kao i drugi finansijski instrumenti, finansijska imovina, koja se drži radi trgovanja, inicijalno se mjeri po fer vrijednosti na datum poravnanja, koja je obično jednaka plaćenom iznosu, isključujući transakcijske troškove i prihode, koji se priznaju u računu dobiti i gubitka, ako se oni mogu direktno pripisati finansijskoj imovini. Derivati iz knjige trgovanja priznaju se na datum trgovanja.

Nakon početnog priznavanja, ova finansijska imovina mjeri se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Dobitak ili gubitak nastao prodajom ili otkupom ili promjenom fer vrijednosti finansijske imovine, koja se drži radi trgovanja, uključujući dobitke ili gubitke od finansijskih derivata, koji se odnose na finansijsku imovinu i/ili finansijske obaveze označene po fer vrijednosti ili drugu finansijsku imovinu, koja se obavezno vodi po fer vrijednosti, priznaje se u računu dobiti i gubitka na poziciji „Neto prihodi od trgovanja“ (napomena 4. 3).

Ako fer vrijednost finansijskog instrumenta padne ispod nule, što se može dogoditi kod ugovora o derivatima, ona se priznaje na poziciji „Finansijske obaveze, koje se drže radi trgovanja“.

Ova imovina se mjeri na sličan način kao „Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka“, ali se dobiti i gubici, bilo realizovani ili nerealizovani, priznaju na poziciji „Neto prihodi od trgovanja“.

3.9.2. *Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat*

Finansijska imovina se klasifikuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat ako:

- odražava poslovni model za naplatu i prodaju;
- su njeni novčani tokovi isključivo plaćanje glavnice i kamate.

U ovu kategoriju spadaju dužnički instrumenti (obveznice i trezorski zapisi) i vlasnički instrumenti.

Prilikom inicijalnog priznavanja, na datum poravnanja, finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti, koja je obično jednaka plaćenju plus troškovi transakcije i prihodi, koji se mogu direktno pripisati instrumentu.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.9.2. *Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)*

Nakon početnog priznavanja, kamate obračunate na kamatonosne instrumente se evidentiraju u bilansu uspjeha po kriterijumu amortizovanog troška na poziciji „Prihodi od kamata i slični prihodi“.

Dobici i gubici, koji proizlaze iz promjena u fer vrijednosti priznaju se u izvještaju o ukupnom rezultatu i iskazuju u kapitalu na poziciji „Rezerve vrednovanja“.

U slučaju otuđenja dužničkih instrumenata, dobici ili gubici priznaju se u bilansu uspjeha, a u slučaju otuđenja vlasničkih instrumenata, akumulirani dobici ili gubici se evidentiraju kroz ostali ukupni rezultat. Takođe, u skladu sa odredbama MSFI 9, gubici od ispravki vrijednosti vlasničkih instrumenata priznaju se kroz ostali ukupni rezultat.

3.9.3. *Finansijska imovina po amortizovanom trošku*

Finansijska imovina se klasifikuje po amortizovanom trošku ako:

- je njen poslovni model držanje radi naplate, i
- ako su njeni novčani tokovi isključivo plaćanje glavnice i kamate.

Prilikom inicijalnog priznavanja, na datum poravnanja, finansijska imovina po amortizovanom trošku mjeri se po fer vrijednosti, koja je obično jednaka plaćenju naknadi plus troškovi transakcije i prihodi, koji se mogu direktno pripisati instrumentu.

Nakon početnog priznavanja po fer vrijednosti, ova imovina se mjeri po amortizovanoj vrijednosti, koja zahtijeva priznavanje kamate na obračunskoj osnovi primjenom metode efektivne kamatne stope tokom trajanja kredita. Takva kamata se priznaje na poziciji „Prihodi od kamata i slični prihodi“. Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine po amortizovanom trošku prilagođava se kako bi se uzele u obzir smanjenja/otpisi, koji proizlaze iz procesa vrednovanja.

Gubici od ispravki vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha, u stavci „Neto gubici/povrati od ispravki vrijednosti kredita, koji se odnose na finansijska sredstva po amortizovanom trošku“.

U slučaju otuđenja, akumulirani dobici i gubici se evidentiraju u bilansu uspjeha na poziciji „Dobici (gubici) od otuđenja i otkupa finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti“.

Iznosi koji proizlaze iz usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine, bruto kumuliranih otpisa, kako bi odražavali izmjene ugovornih novčanih tokova, koji ne dovode do prestanka računovodstvenog priznavanja, priznaju se u računu dobiti i gubitka kao dobici/gubici od modifikacije. Takav novčani tok ne uključuje uticaj ugovornih modifikacija na iznos očekivanog gubitka priznatog na poziciji „Neto gubici/povrati od umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata“, koji se odnose na stavku „Finansijska imovina po amortizovanoj vrijednosti“.

3.9.4. *Finansijske obaveze, koje se vrednuju po amortizovanom trošku*

Finansijske obaveze, koje se vrednuju po amortizovanom trošku, obuhvataju finansijske instrumente (osim obaveza, koje se drže radi trgovanja ili onih, koji su određeni po fer vrijednosti) koji predstavljaju različite oblike finansiranja od trećih strana. Ove finansijske obaveze priznaju se na datum poravnanja inicijalno po fer vrijednosti, koja je obično primljena, umanjeno za transakcijske troškove, koji se mogu direktno pripisati finansijskoj obavezi. Nakon toga ovi instrumenti vrednuju se po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Takva kamata se priznaje u poziciji „rashodi kamata i slični rashodi“.

3.9.5. *Finansijske obaveze, koje se drže radi trgovanja*

Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja uključuju derivate koji nisu određeni kao instrumenti zaštite.

Ove obaveze vrednuju se po fer vrijednosti prilikom inicijalnog priznavanja i tokom trajanja transakcije.

Dobitak ili gubitak nastao prodajom ili otkupom ili promjenom fer vrijednosti finansijskih obaveza koje se drže radi trgovanja priznaju se u računu dobiti i gubitka u poziciji „Neto prihod od finansijskih instrumenata“.

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.10. Kvalitativne informacije o fer vrijednosti

Objelodanjivanje o fer vrijednosti vrši se u skladu sa zahtjevima MSFI 13. Fer vrijednost je cijena koja se može dobiti za prodaju imovine ili je plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na glavnom tržištu na datum mjerenja (tj. izlazna cijena). Za finansijske instrumente koji kotiraju na aktivnim tržištima fer vrijednost se utvrđuje na osnovu službenih cijena na glavnom tržištu na kojem Banka posluje i ima pristup (Mark to Market).

Finansijski instrument se smatra kotiranim na aktivnom tržištu ako su kotirane cijene lako i redovno dostupne iz usluge određivanja cijena, distributera, brokera, agencije, koja određuje cijene ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije na principu „van dohvata ruke“. Ako objavljena kotacija cijena na aktivnom tržištu ne postoji za finansijski instrument u cijelosti, već za aktivna tržišta za njegove sastavne dijelove, fer vrijednost se može odrediti na osnovu relevantnih tržišnih cijena za sastavne dijelove.

3.10.1. Principi mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnim tržištima zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama. Za sve ostale finansijske instrumente Banka utvrđuje fer vrijednost pomoću tehnika procjene.

Tehnike procjene fer vrijednosti uključuju modele diskontovanja novčanih tokova na neto sadašnju vrijednost, upoređivanja sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišno prepoznatljive cijene i druge modele procjene.

Pretpostavke i ulazni podaci, koji se koriste u tehnikama procjene, uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne marže, cijene obveznica i akcija, devizne kurseve, cijene indeksa, te promjenjivosti i korelacije. Cilj tehnika procjene jeste računanje fer vrijednosti koja najbolje odražava cijenu finansijskog instrumenta na izvještajni datum, odnosno onu cijenu koju bi odredili i ostali učesnici na tržištu u uobičajenim tržišnim uslovima.

Prilikom izračuna fer vrijednosti, Banka uzima u obzir MSFI 13 pravila hijerarhije fer vrijednosti, koja odražavaju značajnost ulaznih parametara korišćenih u procesu vrednovanja. Svaki instrument se individualno detaljno procjenjuje. Nivoi hijerarhije fer vrijednosti određuju se na osnovu najnižeg nivoa ulaznih podataka značajnih za određivanje fer vrijednosti instrumenta.

3.10.2. Modeli procjene fer vrijednosti

Finansijski instrumenti koji se vode po fer vrijednosti kategorisani su u tri nivoa MSFI 13 hijerarhije fer vrijednosti, kako slijedi:

- nivo 1 – instrumenti koji se vrednuju pomoću kotiranih cijena na aktivnim tržištima. To su instrumenti kojima se fer vrijednost može odrediti direktno na osnovu cijena koje kotiraju na aktivnim, likvidnim tržištima;
- nivo 2 – instrumenti koji se vrednuju tehnikama procjene koje koriste dostupne tržišne podatke. To su instrumenti kojima je fer vrijednost određena u odnosu na slične instrumente kojima se trguje na aktivnim tržištima ili gdje su svi ulazni podaci koji se koriste u tehnikama vrednovanja dostupni na tržištu;
- nivo 3 – instrumenti koji se vrednuju tehnikama procjene koje koriste tržišne podatke koji nisu dostupni na aktivnom tržištu. To su instrumenti kojima se fer vrijednost ne može odrediti direktno na osnovu dostupnih tržišnih informacija i kod kojih se za izračun vrijednosti koriste nešto drugačije tehnike procjene.

3.10.3. Dužničke hartije od vrijednosti

Dužničke hartije od vrijednosti vrednuju se kroz dvodjelni proces koji zavisi od likvidnosti odgovarajućeg tržišta. Likvidni instrumenti na aktivnim tržištima vrednuju se po tržišnoj vrijednosti („mark to market“), te im se stoga dodjeljuje nivo 1 hijerarhije fer vrijednosti. Instrumenti kojima se ne trguje na aktivnim tržištima vrednuju se u odnosu na modele („mark to model“) koji u najvećoj mogućoj mjeri koriste relevantne i dostupne parametre, a u najmanjoj mjeri parametre koji su tržišno neprepoznatljivi. S obzirom na navedeno, u zavisnosti od značaja ulaznih parametara koji su tržišno neprepoznatljivi, obveznicama se dodjeljuje odgovarajući nivo.

3.11. Netiranje finansijskih instrumenata

Finansijska imovina i obaveze se netiraju, te se u izvještaju o finansijskom položaju iskazuju u neto iznosu, samo u slučaju kada postoji zakonski sprovedivo pravo na prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera namirenja na neto principu ili se realizacija imovine i podmirenje obaveza odvija istovremeno.

Prihodi i rashodi iskazuju se u neto iznosu samo ako je to dopušteno računovodstvenim standardima ili za dobitke i gubitke nastale iz grupe sličnih transakcija, kao što su npr. aktivnosti trgovanja Banke.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.12. Ispravka vrijednosti (Očekivani kreditni gubici/ECL – Expected Credit Loss)

3.12.1. Opšti dio

Kreditni plasmani bankama, dužnički vrijednosni papiri i druga potraživanja, koji su klasifikovani kao finansijska imovina po amortizovanom trošku ili finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat i relevantne vanbilansne izloženosti testiraju se na obezvređenje u skladu sa MSFI 9.

U tom smislu, ovi instrumenti klasifikovani su u nivoe kreditnog rizika 1, 2 ili 3 prema njihovom apsolutnom ili relativnom kreditnom kvalitetu u odnosu na početnu isplatu.

Konkretno:

- nivo 1 (nizak nivo kreditnog rizika): uključuje (I) novoodobrene ili stečene kreditne izloženosti, (II) izloženosti za koje kreditni rizik nije značajno pogoršan u odnosu na početno priznavanje, (III) izloženosti sa niskim kreditnim rizikom;
- nivo 2 (srednji nivo kreditnog rizika): uključuje kreditne izloženosti koje imaju značajno pogoršanje kreditnog rizika od početnog priznavanja;
- nivo 3 (visok nivo kreditnog rizika): uključuje umanjene kreditne izloženosti.

Za izloženosti u nivou 1 ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke jednaka je očekivanom gubitku koji se izračunava u vremenskom periodu do jedne godine.

Za izloženosti u nivou 2 ispravka vrijednosti jednaka je očekivanom gubitku koji se izračunava u vremenskom periodu koji odgovara cijelom životnom vijeku izloženosti.

Za izloženosti u nivou 3 ispravka vrijednosti izračunava se na kolektivnom pristupu ili individualnom pristupu, u zavisnosti od karakteristika klijenta, a izračunava se u vremenskom periodu koji odgovara cijelom životnom vijeku izloženosti.

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u daljem tekstu Odluka), ABRS propisala je minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka na nivou transakcije u zavisnosti od nivoa kreditnog rizika.

Banka je dužna da za izloženosti raspoređene u **nivo 1** utvrdi i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima kako slijedi:

- 1) za izloženosti sa niskim rizikom 0,1% izloženosti,
- 2) za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69 Odluke o izračunavanju kapitala banaka raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 3 i 4 0,1% izloženosti,
- 3) za izloženosti prema bankama i drugim subjektima finansijskog sektora, za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga, koja se u skladu sa članom 69 Odluke o izračunavanju kapitala banaka raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1, 2 ili 3 0,1% izloženosti,
- 4) za ostale izloženosti 0,5% izloženosti.

Banka je dužna da za izloženosti raspoređene u **nivo 2** utvrdi i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu 5% izloženosti.

Banka je dužna da za izloženosti raspoređene u **nivo 3** utvrdi i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima definisanim u tabeli 1 ili tabeli 2.

Tabela 1

Obezbijedena izloženost		Neobezbijedena izloženost	
Dani kašnjenja	Min ECL	Dani kašnjenja	Min ECL
≤ 180	15%	≤ 180	15%
181-270	25%	181-270	45%
271-365	40%	271-365	75%
366-730	60%	366-456	85%
731-1460	80%	> 456	100%
> 1460	100%		

Tabela 2

Banka je razvila specifične modele za izračunavanje očekivanog gubitka na osnovu PD, LGD i EAD parametara, koji se koriste u regulatorne svrhe i prilagođavaju kako bi se osigurala konzistentnost sa računovodstvenom regulativom.

¹ Izloženosti prema Centralnoj banci BiH, Izloženosti prema Savjetu ministara BiH, Vladi RS, Vladi FBiH, Vladi Brčko Distrikta

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.12. Ispravka vrijednosti (Očekivani kreditni gubici / ECL – Expected Credit Loss) (nastavak)

3.12.1. Opšti dio (nastavak)

U ovom kontekstu, informacije koje se odnose na budućnost uključene su kroz razradu specifičnih scenarija.

Model alokacije u nivoe kreditnog rizika ključni je aspekt računovodstvenog modela potrebnog za izračun očekivanih kreditnih gubitaka, koji je usmjeren na prenos kreditne izloženosti iz nivoa 1 u nivo 2. Nivo 3 obuhvata izloženosti u neizvršenju.

MSFI 9 smjernice prilično su opširne u pogledu principa kada je riječ o procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika. Istovremeno, standard ne precizira termin „značajan“ pa banke imaju diskreciju u pogledu definicije značajnog povećanja kreditnog rizika.

Kvalitativni kriterijumi, koje Banka koristi u prepoznavanju značajnog povećanja kreditnog rizika jesu:

- klasifikacija u status Forbearance rezultira automatskom klasifikacijom u nivo 2 za naredna 24 mjeseca (počevši od datuma klasifikacije u taj status);
- 30 dana kašnjenja kada transakcija dostigne 30 dana kašnjenja alocira se u nivo 2;
- kašnjenje u plaćanju dospjelih obaveza 30+ dana u prethodnih 12 mjeseci;
- klasifikacija u restrukturisane neproblematične izloženosti automatski se klasifikuju u fazu 2 (PSC 651);
- klasifikacija na Listu praćenja (Watch list; PSC 600 i 601);
- manualna podešavanja klijenti, kod kojih je prepoznato značajno povećanje kreditnog rizika, a nisu klasifikovani kroz osnovne kvalitativne kriterijume;
 - kriterijumi, kojima se Banka vodi pri sastavljanju liste ugovora/klijenata za manualno podešavanje nivoa su:
 - klijent nije poštovao obavezu upisa hipoteke kod stambenih kredita u definisanim rokovima;
 - zaposleni klijenti kod pravnih lica sa prepoznatim signalima pogoršanja kreditnog rizika;
 - ostalo, pojedinačni slučajevi prepoznatog pogoršanja kreditnog rizika.

Finansijska imovina, koju čine hartije od vrijednosti (HoV), klasifikovana je u nivo 1 kreditnog rizika u skladu sa lokalnom regulativom kojom je definisano da se za sve plasmane centralnim vladama dodjeljuje nivo 1, dok je u skladu sa grupnim pristupom u izvještajima prema Grupi Banka iste klasifikovala u nivo 2, s obzirom na to da nemaju investicijski rang („noninvestment grade“), jer su sve plasirane centralnoj Vladi Republike Srpske, BiH.

Izračun ispravke vrijednosti aktive, klasifikovane kao aktiva u statusu neizvršenja, uključuje usklađivanje na bazi informacija s pogledom u budućnost i uključivanja više scenarija primjenjivih za datu klasu aktive.

Definicija statusa neizvršenja usklađena je sa principima ugrađenim u smjernicu o statusu neizvršenja objavljenu od strane EBA (European Banking Authority), pri čemu se ukupna izloženost klijenta klasifikuje kao izloženost u statusu neizvršenja, ukoliko je bar jedna transakcija u statusu neizvršenja (tzv. klijentski pristup).

Kvantitativni pristup za utvrđivanje značajnog povećanja kreditnog rizika zasniva se na metodi klasterovanja i uvođenja stabilizujućeg mehanizma minimalnog trajanja S2 faze od inicijalne klasifikacije.

Detaljnije uputstvo za primjenu dva kvantitativna backstop indikatora koja su obavezujuća za sve članice Grupe ispod:

Trostruko pogoršanje cjeloživotnog kreditnog rizika, mjereno promjenom cjeloživotnog IFRS9 PD.

Klijenti kojima je identifikovan jednogodišnji IFRS9 PD $\geq 20\%$ automatski se klasifikuju u fazu 2.

² Prag od 20% je određen na osnovu ECB „Asset Quality Review Manual“

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.12. Ispravka vrijednosti (Očekivani kreditni gubici/ECL – Expected Credit Loss) (nastavak)

3.12.1. Opšti dio (nastavak)

Migracija u bolji nivo kreditnog rizika moguća je ako uslovi koji klasifikuju finansijski instrument u gori nivo više nisu ispunjeni.

Izloženosti raspoređene u nivo 2 raspoređuju se u nivo 1 kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) kada su svi razlozi koji su ukazivali na značajno povećanje kreditnog rizika prestali da postoje i
- 2) kada je dužnik tokom definisanog perioda oporavka kontinuirano dokazivao urednost u otplati, i to:
 1. za restrukturirane izloženosti koje su u trenutku restrukturiranja bile raspoređene u nivo 2 u toku 24 mjeseca od datuma restrukturiranja,
 2. za restrukturirane izloženosti koje su u trenutku restrukturiranja bile raspoređene u nivo 3 u toku 24 mjeseca od datuma raspoređivanja u nivo 2; u suprotnom, restrukturirana izloženost ponovo se raspoređuje u nivo 3,
 3. za nerestrukturirane izloženosti u toku tri mjeseca od datuma kada su prestali svi razlozi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika.

Izloženosti raspoređene u fazu 3 ne mogu se direktno rasporediti u fazu 1.

Izloženosti raspoređene u nivo 3 raspoređuju se u nivo 2 kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) kada su svi uslovi za raspoređivanje klijenta u nivo 3 prestali da budu primjenjivi i
- 2) kada je dužnik tokom definisanog perioda oporavka kontinuirano dokazivao urednost u otplati, i to:
 1. za restrukturirane izloženosti i POCl imovinu u toku 12 mjeseci od datuma restrukturiranja, odnosno prilikom početnog priznavanja POCl imovine,
 2. za nerestrukturirane izloženosti u toku šest mjeseci od datuma kada su svi uslovi za raspoređivanje klijenta u nivo 3 prestali da budu primjenjivi.

³Dužnik ne kasni sa otplatom jedan i više dana u materijalno značajnom iznosu u toku definisanog perioda oporavka.

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.12. Ispravka vrijednosti (Očekivani kreditni gubici / ECL – Expected Credit Loss) (nastavak)

3.12.1. Opšti dio (nastavak)

Kao što je pomenuto iznad, razvijeni su specifični modeli za izračunavanje očekivanog gubitka koji su zasnovani na parametrima PD, LGD i EAD i na efektivnoj kamatnoj stopi:

- PD (vjerovatnoća neizmirenja) predstavlja vjerovatnoću nastanka slučaja neizmirenja kreditnih obaveza u određenom periodu;
- LGD (gubitak zbog neizmirenja) predstavlja gubitak usljed nastupanja statusa neizmirenja kreditnih obaveza;
- EAD (izloženost u slučaju neizmirenja) predstavlja izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja kreditnih obaveza;
- efektivna kamatna stopa je diskontna stopa koja izražava vremensku vrijednost novca.

Osim toga, posebna usklađivanja su primijenjena na kreditne parametre vjerovatnoća neizmirenja (PD), gubitak zbog neizmirenja (LGD) i izloženost u slučaju neizmirenja (EAD), koji se koriste za izračun očekivanog kreditnog gubitka (ECL). Model je razvijen za podjelu prihodujuće aktive po nivoima: nivo 1 i nivo 2 na nivou transakcije.

Osnovna razlika između dva nivoa odnosi se na vremenski period za koji se očekuje da bude izračunat očekivani kreditni gubitak. Zapravo, za transakcije u nivou 1 primjenjuje se izračun jednogodišnjeg očekivanog gubitka, dok se za transakcije u nivou 2 primjenjuje izračun višegodišnjeg očekivanog kreditnog gubitka.

Osnovna usklađivanja kreditnih parametara su u dijelu:

- uključivanje pristupa „u vremenu“ („point in time“) u izračunu parametara umjesto „kroz ciklus“ (TTCThrough the cycle),
- uključivanje informacija s pogledom u budućnost (FLIForward Looking Information),
- izračun kreditnih parametara uzimajući u obzir period trajanja aktive.

Kada je u pitanju izračun višegodišnjeg PD, TTC PD krive dobijene na bazi utvrđenih kumulativnih stopa neizmirenja, dalje su kalibrirane kako bi reflektovale trenutna i buduća očekivanja u pogledu stope neizmirenja portfolija.

3.12.2. Parametri i definicije rizika koji se koriste za izračunavanje ispravke vrijednosti

Stopa oporavka uključena u izračun TTC LGD prilagođena je da reflektuje uočeni trend u kretanju stope oporavka, kao i očekivanja u pogledu budućeg trenda i diskontovana je na bazi efektivne kamatne stope ili najbolje približne vrijednosti.

Višegodišnja EAD izračunata je na bazi proširenja jednogodišnjeg upravljačkog modela, uključujući očekivanja u pogledu budućih novčanih tokova.

Očekivani kreditni gubitak dobijen na bazi prilagođenih parametara uzima u obzir procjenu makroekonomskih pokazatelja, primjenjujući više scenarija s ciljem kompenzovanja djelimične nelinearnosti ugrađene u korelaciju između makroekonomskih promjena i ključnih komponenti očekivanog gubitka. Banka je u ovom smislu razvila tzv. „overlay factor“, koji je direktno primijenjen na očekivani gubitak. Isti scenario se koristi i za druge relevantne procese upravljanja rizicima (EBA stres test i ICAAP). U navedenom procesu Banka isporučuje potrebne podatke u zahtjevanom obimu i propisanom formatu.

Metodologija izračuna ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke mora biti usklađena sa grupnim standardima i korigovana u skladu sa lokalnim regulatornim zahtjevima ABRS i potvrđuje je Uprava Banke. Analizu i testiranje metodologije parametara Banka redovno provodi i za istu je odgovorna funkcija interne validacije.

3.12.3. Definicija neizmirenja kreditnih obaveza (default)

Za određivanje očekivanih kreditnih gubitaka ključna je definicija neizmirenja kreditnih obaveza. Definicija neizmirenja kreditnih obaveza koristi se u mjerenju iznosa očekivanih kreditnih gubitaka i kod određivanja da li se gubitak temelji na dvanaestomjesečnom ili očekivanom kreditnom gubitku za vijek trajanja.

Sve izloženosti koje su klasifikovane kao izloženosti u neizmirenju obaveza smatraju se izloženostima sa objektivnim dokazom umanjenja vrijednosti. Prema Bazelu III, izloženosti su u statusu neizmirenja kada je ispunjen jedan ili oba od sljedećih uslova:

- 1) dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema Banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu
- 2) Banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolateral (engl. Unlikelihood to pay UTP).

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.12. Ispravka vrijednosti (Očekivani kreditni gubici / ECL – Expected Credit Loss) (nastavak)

3.12.3. Definicija neizmirenja kreditnih obaveza (default)

Za izloženosti pravnih i fizičkih lica status neizmirenja Banka određuje na nivou klijenta uzimajući u obzir sve njegove izloženosti. Broj dana u kašnjenju sa izmirivanjem obaveza počinje da se računa nakon što dospjele obaveze na nivou klijenta pređu definisane pragove. Prag materijalnosti za pravna lica je: dospjele obaveze u visini 1% ukupne izloženosti klijenta i 1.000 BAM. Prag materijalnosti za fizička lica je: dospjele obaveze u visini 1% ukupne izloženosti klijenta i 200 BAM.

3.12.4. Značajno povećanje kreditnog rizika

Banka prati svu finansijsku imovinu koja podliježe zahtjevu za umanjenjem vrijednosti kako bi procijenila da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Ako je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, Banka mjeri gubitak na osnovu očekivanog kreditnog gubitka za vijek trajanja, umjesto dvanaestomjesečnog očekivanog kreditnog gubitka.

Prilikom procjene da li je kreditni rizik na finansijskom instrumentu značajno povećan od početnog priznavanja, Banka upoređuje rizik nastanka neizmirenja obaveza na finansijskom instrumentu na datum izvještavanja na osnovu preostalog dospjeća instrumenta, s rizikom neizmirenja obaveza predviđenim za preostali rok do dospjeća na datum izvještavanja kada je finansijski instrument prvi put priznat. Prilikom izrade ove procjene, Banka razmatra i kvantitativne i kvalitativne informacije, koje su razumne i evidentne, uključujući istorijsko iskustvo i informacije koje se odnose na budućnost, a koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora, na osnovu istorijskog iskustva Banke i stručne kreditne procjene, uključujući napredne informacije.

Za više detalja pogledati napomenu 7: upravljanje rizicima.

3.13. Kupljeni ili nastali krediti umanjene vrijednosti (POCI Purchased or Originated Credit Impaired)

POCI finansijska imovina je ona finansijska imovina kojoj je umanjena kreditna vrijednost u momentu početnog priznavanja. Standard i lokalni regulator definišu posebna pravila za te stavke u pogledu njihovog vrednovanja, priznavanja ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

POCI imovina obuhvata:

- kredite i dužničke HOV, koji su kupljeni uz ekonomski gubitak (diskont) veći od 5% neto knjigovodstvene vrijednosti, osim u slučaju da prodavac prodaje finansijsku imovinu u slučajevima koji nisu povezani sa kreditnim rizikom,
- kupljenu finansijsku imovinu ili refinansirane izloženosti (djelimično ili potpuno), koja je u drugoj banci bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3,
- nove kredite plasirane klijentima, koji su već s umanjenom kreditnom vrijednošću, pri čemu je novo finansiranje značajno u odnosu na ukupnu izloženost klijenta,
- izloženosti koje su raspoređene u nivo kreditnog rizika 3, a za koje se vrši značajna modifikacija u skladu sa Uputstvom za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive.

U pogledu utvrđivanja novog značajnog finansiranja, primjenjuju se relativni i apsolutni pragovi. Novo finansiranje smatra se značajnim ako ispunjava sljedeće uslove:

- iznosi 20% ukupne izloženosti u neizvršenju obaveza zajmoprimca ili iznosi ≥ 100.000 BAM.

Pri utvrđivanju statusa POCI imovine, Banka je dužna da je posmatra na nivou pojedinačne izloženosti, a ne na nivou klijenta.

Banka utvrđuje očekivani kreditni gubitak za POCI imovinu na individualnoj osnovi.

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.14. Otpisi

Otpis nekvalitetnih izloženosti Banka radi u slučajevima kada je izloženost u potpunosti dospjela i kada je evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti. Banka je definisala dvije vrste otpisa: računovodstveni i trajni otpis.

Računovodstveni otpis je prenos bilansne izloženosti u vanbilansnu evidenciju, pri čemu Banka zadržava pravo na dalje preduzimanje mjera za naplatu potraživanja od dužnika. Banka vrši računovodstveni otpis bilansne izloženosti, koja je u statusu neizmirenja tj. nekvalitetne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3, dvije godine nakon posljednjeg od dva događaja: knjigovodstveno evidentiranje očekivanih kreditnih gubitaka u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti, te izloženosti i prenos te izloženosti u cijelosti na dospjelo potraživanje.

Trajni otpis je otpis bilansne izloženosti, koji dovodi do prestanka priznavanja cijele izloženosti ili njenog dijela u poslovnim knjigama Banke (bilansnoj i vanbilansnoj evidenciji). Ukoliko postoji bilo kakva naznaka da će se naplatiti određeni iznos od klijenta, Banka ne vrši trajni otpis izloženosti. Trajni otpis se vrši u slučaju kada Banka prestane sa preduzimanjem mjera za naplatu potraživanja od dužnika.

3.15. Prestanak priznavanja finansijske imovine

U slučaju značajne izmjene uslova, Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu, kao što je kredit klijentu, kada su ugovoreni uslovi promijenjeni u takvoj mjeri da ugovor postaje novi kredit, pri čemu se razlika priznaje u dobit ili gubitak prestanka priznavanja, ali u mjeri u kojoj gubitak od umanjenja vrijednosti nije već evidentiran. Novopriznati kredit klasifikuje se u nivo 1 za potrebe mjerenja ECL, osim u slučaju da novi kredit predstavlja POCl.

Prilikom procjene prestanka priznavanja kredita klijentu, Banka, između ostalog, u obzir uzima sljedeće faktore: promjena valute kredita, uvođenje odredbi vlasničkog udjela, promjena druge ugovorne strane, ili u slučaju da izmjena ima za posljedicu da instrument više ne zadovoljava kriterijum SPPI testa.

Ako promjena ne rezultira novčanim tokovima koji se bitno razlikuju, promjena ne rezultira prestankom priznavanja. Na osnovu promjene novčanih tokova diskontovanih originalnom EKS, Banka evidentira dobit ili gubitak na tu promjenu u mjeri u kojoj gubitak od umanjenja vrijednosti još nije evidentiran.

Finansijska imovina (ili bilo koji njen dio ili dio grupe sličnih finansijskih sredstava) prestaje se priznavati kada su istekla prava na primanje novčanih tokova od finansijskog sredstva ili kada su prenesena, i/ili

- Banka prenosi gotovo sve rizike i koristi povezane sa vlasništvom, ili
- Banka niti prenosi niti zadržava gotovo sve rizike i koristi povezane sa vlasništvom i Banka ne zadržava kontrolu.

Banka smatra da se kontrola prenosi ako i samo ako sticalac ima praktičnu mogućnost da proda imovinu potpuno nepovezanoj trećoj strani i da je u mogućnosti da iskoristi tu mogućnost jednostrano i bez uvođenja dodatnih ograničenja prenosa.

3.16. Prikaz očekivanih kreditnih gubitaka u izvještaju o finansijskom položaju

Očekivani kreditni gubici prikazani su u izvještaju o finansijskom položaju kako slijedi:

- za finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku: ispravka ili umanjenje vrijednosti, kao odbitak od bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine;
- za dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat: ne priznaje se kao umanjenje imovine, već kao stavka rezervi vrednovanja u kapitalu;
- za obaveze po neiskorišćenim kreditima i ugovore o finansijskim jemstvima (garancijama, akreditivima i drugim jemstvima): kao rezervisanje za neiskorištene kredite i garancije u pasivi.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.17. Razlika ECL u skladu sa odlukom ABRS i ECL po internoj MSFI 9 metodologiji

Sljedeća tabela prikazuje razlike u utvrđenim očekivanim kreditnim gubicima (ECL) izračunatim u skladu sa Odlukom ABRS i u skladu sa internom metodologijom zasnovanom na MSFI 9 i zahtjevima Grupe na izvještajni datum:

	ECL po Odluci ABRS 31.12.2024. '000 BAM	ECL po MSFI 9 31.12.2024. '000 BAM	RAZLIKA 31.12.2024. '000 BAM
<i>Ispravka vrijednosti</i>			
1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	475	436	39
2. Finansijska imovina po amortizovanom trošku	44.595	41.685	2.910
Obavezna rezerva kod Centralne banke	426	426	-
Kredit i potraživanja od banaka	392	251	141
Kredit i potraživanja od klijenata	43.777	41.007	2.769
3. Ostala aktiva	3.070	562	2.508
4. Rezervisanja za kreditne rizike i garancije	2.791	1.745	1.046
UKUPNO (1+2+3+4)	50.930	44.427	6.503
5. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	348	1.326	(977)
UKUPNO (1+2+3+4+5)	51.279	45.753	5.526

	ECL po Odluci ABRS 31.12.2023. '000 BAM	ECL po MSFI 9 31.12.2023. '000 BAM	RAZLIKA 31.12.2023. '000 BAM
<i>Ispravka vrijednosti</i>			
1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	629	620	9
2. Finansijska imovina po amortizovanom trošku	46.642	43.836	2.806
Obavezna rezerva kod Centralne banke	568	568	-
Kredit i potraživanja od banaka	223	206	17
Kredit i potraživanja od klijenata	45.851	43.063	2.788
3. Ostala aktiva	2.124	564	1.560
4. Rezervisanja za kreditne rizike i garancije	5.209	4.116	1.093
UKUPNO (1+2+3+4)	54.604	49.136	5.467
5. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	92	536	(443)
UKUPNO (1+2+3+4+5)	54.696	49.672	5.024

3.18. Finansijske garancije i preuzete kreditne obaveze

Finansijske garancije su ugovori koji Banku obavezuju na specifična plaćanja vezana uz nadoknadu sredstava korisniku garancije za gubitke, koji nastaju zbog nemogućnosti određenog dužnika da izvrši dospelje plaćanje u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta. Obaveze po finansijskim garancijama se početno priznaju po fer vrijednosti, koja se amortizuje tokom trajanja finansijske garancije. Obaveze po garancijama se naknadno vrednuju po amortizovanom iznosu ili sadašnjoj vrijednosti očekivanih novčanih tokova (kada je plaćanje po garanciji vjerovatno), u zavisnosti od toga koji je iznos veći.

Preuzete kreditne obaveze su čvrste obaveze za odobravanje kredita po prethodno ugovorenim uslovima.

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.19. Materijalna imovina

Materijalna imovina, koja se vrednuje u skladu sa MRS 16: nekretnine, postrojenja i oprema, čine:

- zemljište i zgrade,
- namještaj i oprema,
- postrojenja i mašine,
- ostale mašine i oprema.

Pozicija „Materijalna imovina“ u Izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- imovinu, koja se koristi u poslovanju,
- imovinu, koja se drži radi ulaganja (investicione nekretnine),
- imovinu koja proizlazi iz naplate kolaterala i
- dugoročne zakupe koji se vrednuju u skladu sa MSFI 16.

Imovina, koja se koristi u poslovanju

Imovina koja se koristi u poslovanju drži se za upotrebu u proizvodnji ili snabdijevanju robom ili uslugama ili za administrativne svrhe i očekuje se da će se koristiti duže od jedne godine.

Stavka „Nekretnine, postrojenja i oprema“ uključuje imovinu koju Banka koristi kao zakupac po ugovoru o zakupu (pravo korišćenja), ili koju Banka daje u operativni zakup, kao i poboljšanja zakupa u vezi sa imovinom koja se može zasebno identifikovati. Poboljšanja zakupa se obično izvršavaju kako bi se unajmljeni prostori prilagodili za očekivanu upotrebu.

Imovina, koja se drži u investicione svrhe jesu nekretnine obuhvaćene MRS 40, tj. nekretnine u vlasništvu radi dobijanja zakupnine i/ili kapitalnog dobitka. Nekretnine, postrojenja i oprema se početno priznaju po trošku, uključujući sve troškove koji se mogu direktno pripisati stavljanju imovine u upotrebu (transakcijski troškovi, profesionalne naknade, direktni troškovi prevoza nastali dovođenjem imovine na željenu lokaciju, troškovi instalacije i troškovi demontaže).

Naknadni troškovi dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti ili se priznaju kao zasebno sredstvo samo kada je vjerovatno da će postojati buduće ekonomske koristi veće od prvobitno predviđenih i trošak se može pouzdano izmjeriti. Ostali troškovi koji nastaju kasnije (npr. uobičajeni troškovi održavanja) priznaju se u godini u kojoj su nastali, u stavkama dobiti i gubitka:

- „Ostali administrativni troškovi“, ako se odnose na imovinu koja se koristi u poslovanju; ili
- „Ostali operativni prihodi i rashodi“, ako se odnose na imovinu, koja se drži radi ulaganja.

Nakon početnog priznavanja, materijalna imovina se mjeri kako slijedi:

- zgrade i zemljišta koja se koriste u poslovanju mjere se prema modelu revalorizacije;
- materijalna imovina koja se koristi u poslovanju, različita od zemljišta i zgrada mjeri se prema modelu troška;
- zgrade i zemljišta koja se drže radi ulaganja (investicione nekretnine) vrednuju se prema modelu fer vrijednosti.

Model revalorizacije zahtijeva da se materijalna imovina vodi u bilansu stanja po vrijednosti koja se ne razlikuje značajno od fer vrijednosti. Revalorizaciju vrše nezavisni spoljni procjenitelji putem „kancelarijske“ ili „procjene na licu mjesta“, na osnovu relevantnosti imovine.

Pozitivne promjene fer vrijednosti priznaju se u izvještaju o ostalom ukupnom rezultatu, stavka „Materijalna imovina“, i kumulira u stavku „rezerve vrednovanja“, osim ako te promjene nisu kompenzovala prethodne negativne promjene evidentirane u bilansu uspjeha, u stavci „Ostali operativni prihodi i rashodi“.

Negativne promjene fer vrijednosti evidentiraju se u stavci „Ostali operativni prihodi i rashodi“, osim ako ne nadoknađuju prethodne pozitivne promjene evidentirane u izvještaju o ostalom ukupnom rezultatu, stavka „Materijalna imovina“, i kumulirana u stavku „Rezerve vrednovanja“.

Model troška zahtijeva da se bruto knjigovodstveni iznos amortizuje kroz njegov vijek trajanja.

I materijalna imovina, koja se mjeri prema revalorizacionom modelu i troškovnom modelu, podliježe linearnoj amortizaciji tokom njenog korisnog vijeka upotrebe, u mjeri u kojoj ima ograničeni vijek trajanja.

Amortizacione stope materijalne imovine su date u narednom pregledu:

	2024.	2023.
Zgrade	2,0% – 5,0%	2,0% – 5,0%
Elektronski sistemi	12,5% – 25,0%	12,5% – 25,0%
Kancelarijski namještaj i uređaji	12,5% – 20,0%	12,5% – 20,0%
Ostalo	12,5% – 25,0%	12,5% – 25,0%
Ulaganja u tuđe nekretnine	20,0%	20,0%

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.19. Materijalna imovina (nastavak)

Amortizacija se obračunava mjesečno i priznaje u stavci „Troškovi amortizacije materijalne imovine“.

Stavke sa neograničenim vijekom trajanja se ne amortizuju. Imovina čije je pojedinačna nabavna vrijednost manja od 1.000 KM može se amortizovati po stopi od 100% u godini nabavke.

Zemljišta i zgrade se priznaju odvojeno, čak i kada su stečeni zajedno. Zemljište se ne amortizuje jer obično ima neodređeni vijek trajanja, dok zgrade i poslovni prostori imaju ograničen vijek trajanja i stoga podliježu amortizaciji.

Procjena korisnog vijeka upotrebe imovine se preispituje na kraju obračunskog perioda na osnovu, između ostalog, uslova upotrebe sredstva, uslova održavanja i očekivane zastarjelosti, a ako se očekivanja razlikuju od prethodnih procjena, iznos amortizacije za tekuću i naredne finansijske godine u skladu s tim se prilagođava.

U skladu sa propisima regulatora bankarskog sektora Republike Srpske, revalorizacione rezerve po osnovu promjene vrijednosti materijalne imovine ne mogu se uključiti u obračun regulatornog kapitala.

Prestanak priznavanja

Imovina, postrojenja i oprema prestaje se priznavati u slučaju otuđenja ili kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od njegove upotrebe ili prodaje u budućnosti, a bilo kakva razlika između prodajne cijene ili nadoknadive vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti priznaje se na poziciji „Dobici (gubici) odgovarajuće materijalne imovine“.

Za materijalnu imovinu, koja se mjeri prema revalorizovanom iznosu, svaki dobitak od prodaje, uključujući iznose kumulirane u stavci „Rezerve vrednovanja“, klasifikuje se u „Rezerve kapitala“, bez uticaja na bilans uspjeha.

Materijalna imovina stečena preuzimanjem kolaterala

Materijalna imovina se, stečena preuzimanjem kolaterala (nekretnina i opreme) s ciljem sprečavanja gubitaka od kreditnog poslovanja, priznaje kada nadležni sud donese rješenje o dosudi ili drugi ekvivalentni dokument, te isto postane pravosnažno, ili na datum kada stekne imovinu vansudskom nagodbom.

U slučaju da Banka stečenu materijalnu imovinu nema namjeru koristiti u poslovne svrhe, takva imovina se inicijalno priznaje po nižoj od sljedećih vrijednosti:

- 1) iznos neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja Banke; ukoliko je visina knjigovodstveno evidentiranih očekivanih gubitaka jednaka visini potraživanja, Banka stečenu materijalnu imovinu evidentira po tehničkoj vrijednosti u iznosu od 1 BAM;
- 2) procijenjena fer vrijednost od strane nezavisnog procjenitelja umanjena za troškove prodaje; troškovi prodaje su troškovi koji su direktno povezani sa prodajom, kao npr. troškovi notara, porez, sudske takse i slično.

Ukoliko Banka ne uspije prodati stečenu materijalnu imovinu u roku od tri godine od datuma njenog početnog priznavanja, dužna je njenu vrijednost svesti na 1 BAM.

Imovina s pravom korišćenja

Imovina s pravom korišćenja u računovodstvu zajmoprimca priznaje se u skladu sa MSFI 16, koji je na snazi od 1. januara 2019. godine, dok je računovodstvo zajmodavca ostalo nepromijenjeno.

Zakupi, u kojima je Banka zakupoprimac, priznaju se kao imovina koja predstavlja pravo korišćenja predmetne imovine i istovremeno obaveze za buduća plaćanja ugovorenih zakupnina.

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.19. Materijalna imovina (nastavak)

Imovina s pravom korišćenja (nastavak)

Shodno MSFI 16, zakup se definiše kao ugovor kojim se prenosi pravo korišćenja imovine u određenom vremenskom periodu u zamjenu za naknadu. Imovina sa pravom korišćenja priznaje se ukoliko su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi:

- da se imovina, koja je predmet zakupa, može eksplicitno identifikovati,
- da se tokom perioda zakupa mogu ostvariti sve suštinske ekonomske koristi od korišćenja imovine,
- da se može upravljati korištenjem imovine, odnosno odlučivati na koji način i za koje svrhe će se imovina koristiti tokom cijelog perioda zakupa.

Banka primjenjuje zahtjeve MSFI 16 na dugoročne zakupe (preko godinu dana) i na imovinu veće vrijednosti (preko 10 hiljada BAM godišnje).

Ova imovina se inicijalno mjeri na osnovu novčanih tokova iz ugovora o zakupu. Nakon početnog priznavanja, pravo korišćenja se mjeri na osnovu pravila koja se primjenjuju za imovinu koja se mjeri po MRS 16 primjenom troškovnog modela, umanjenog za akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke od umanjenja.

Sadašnja vrijednost ove imovine na dan 31. decembar 2024. godine iznosi 1.434 hiljada KM (31.12. 2023: 1.684 hiljada BAM).

Na dan 31.12.2024. godine Banka je imala 16 ugovora o zakupu, koji se vode u skladu sa MSFI 16, sa sljedećim rokovima dospijeca:

	Dospijeće					Ukupno
	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
Broj ugovora o zakupu	1	3	3	7	2	16

3.20. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vrednuje po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Trošak nabavke uključuje sve troškove koji su direktno vezani za nabavku imovine.

Nematerijalna imovina, osim imovine u pripremi, amortizuje se linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka trajanja. Korisni vijek upotrebe provjerava se i koriguje, ukoliko je potrebno, najmanje jednom u godišnjem posljednjem kvartalu.

Amortizacione stope nematerijalne imovine date su u narednom pregledu:

	2024.	2023.
Nematerijalna ulaganja softver i licence	20,0% - 25,0%	20,0% - 25,0%

Imovina čija je pojedinačna nabavna vrijednost manja od 1.000 KM može se amortizovati po stopi od 100% u godini nabavke.

3.21. Rezervisanja za rizike i troškove

Rezervisanja se priznaju kad Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu, kao posljedicu prošlih događaja, ako je vjerovatno da će biti potreban odliv ekonomskih resursa, koji sadrže ekonomske koristi, radi podmirivanja tih obaveza, i ako se njihov iznos može pouzdano procijeniti u skladu sa MRS 37.

Rezervisanja za obaveze i troškove se održavaju na nivou za koji rukovodstvo Banke smatra da je dovoljan za podmirenje budućih gubitaka. Rukovodstvo utvrđuje potrebna rezervisanja na osnovu uvida u pojedinačne stavke trenutnih makroekonomskih pokazatelja, karakteristika rizika različitih transakcija, kao i drugih relevantnih činjenica. Rezervisanja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervisanje se ukida.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.22. Kapital

Akcijski kapital obuhvata redovne (obične) akcije i izražava se u BAM po nominalnoj vrijednosti.

Rezerve iz dobiti su formirane raspodjelom neto dobiti u prethodnim godinama i uključuju zakonske rezerve i rezerve kapitala.

Prema Zakonu o privrednim društvima, prilikom raspodjele dobiti po godišnjem obračunu, akcionarska društva u Republici Srpskoj dužna su izdvajati najmanje 5% dobiti u rezerve iz dobiti, sve dok iznos rezervi ne dostigne nivo od 10% akcionarskog kapitala društva.

Emisiona premija predstavlja akumuliranu pozitivnu razliku između nominalne vrijednosti i primljenog iznosa za izdate akcije.

Rezerve vrednovanja uključuju promjene u fer vrijednosti nekretnina, rezerve za kreditne rizike i dobitke/gubitke od promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto od odloženog poreza.

Dividende na redovne akcije priznaju se kao obaveza u periodu u kojem su odobrene od strane akcionara Banke.

Zadržana zarada ili akumulirani dobitak uključuje zadržanu zaradu koja se ne može isplatiti u skladu sa odlukama Skupštine Banke i neraspoređenu dobit koja može biti predmet isplate u obliku dividende u narednom periodu.

Zarada po akciji računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg perioda sa prosječnim ponderisanim brojem redovnih akcija u opticaju tokom godine.

3.23. Sredstva u ime i za račun trećih lica (komision)

Banka upravlja sredstvima u ime i za račun trećih lica. Navedena sredstva ne čine dio imovine Banke, te su stoga isključena iz bilansa. Za obavljene poslove i pružene komisione usluge Banka ostvaruje naknadu i ne snosi nikakav rizik.

3.24. Izvještavanje po segmentima

Izvještavanje po segmentima Banke bazirano je na MSFI 8 „Poslovni segmenti“, i zasniva se na upravljačkom principu. U skladu s tim, podaci po segmentima pripremljeni su na osnovu internog izvještavanja menadžmenta.

Uprava kao primarni metod utvrđivanja poslovnog uspjeha segmenata koristi izvještaj o dobitku ili gubitku naveden u nastavku, kao i iznos bruto kamatonosnih kredita, obim depozita i pripadajuće KPI. U izvještaju o dobitku ili gubitku izvještaja po segmentima, dobit od kamata i rashod od kamata navedeni su u neto iznosu na poziciji neto prihod od kamata, što odražava prezentaciju internog izvještavanja, te je osnova za dalje upravljanje Bankom od strane Uprave.

Banka je identifikovala tri glavna segmenta: preduzeća i javni sektor, maloprodaja i ostalo.

Osnovne informacije po segmentima zasnivaju se na internoj izvještajnoj strukturi poslovnih segmenata. Rezultati segmenata mjere se primjenom internih cijena (napomena 6).

3.25. Porez na dobit

Porez na dobit bazira se na oporezivoj dobiti za godinu i sastoji se od tekućeg i odloženog poreza.

Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobiti prije oporezivanja, korigovane za efekte usklađivanja prihoda i rashoda, te svim korekcijama iznosa poreske obaveze za prethodne periode, u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske.

Odloženi porez priznaje se uzimajući u obzir privremene razlike između knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obaveza koje se koriste za potrebe finansijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe obračuna poreza. Odloženi porezi ne priznaju se na privremene razlike kod inicijalnog priznavanja imovine i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i koja ne utiče na računovodstvenu niti oporezivu dobit.

Iznos odložene poreske imovine ili obaveza priznaje se koristeći poresku stopu za koju se očekuje da će se primjenjivati na oporezivu dobit u periodu u kojem se očekuje realizacija ili namirenje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, a na osnovu poreskih stopa važećih na datum izvještavanja.

Vrednovanje odložene poreske obaveze i imovine odražava poreske posljedice koje slijede iz načina na koji Banka očekuje, na datum izvještavanja, naplatu ili namirenje neto knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza.

Napomene uz finansijske izvještaje

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

3.25. Porez na dobit (nastavak)

Odložena poreska imovina i obaveze netiraju se samo ukoliko se odnose na istu poresku jurisdikciju, te ukoliko postoji zakonsko pravo za netiranje tekuće poreske imovine i obaveza. Odložena poreska imovina i obaveze se ne diskontuju, te se klasifikuju kao dugoročna imovina i/ili obaveze u izvještaju o finansijskom položaju.

Odložena poreska imovina priznaje se samo u visini u kojoj je vjerovatno da će se moći iskoristiti kao poreska olakšica. Na kraju svakog izvještajnog perioda vrši se provjera mogućnosti povrata odložene poreske imovine po osnovu prenesenih poreskih gubitaka i oporezivih privremenih razlika. Priznavanje i poništavanje poreske imovine i poreskih obaveza prikazuje se u Izvještaju o dobiti ili gubitku ili Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, iskazano na posebnoj poziciji

3.26. Sudski sporovi

Banka sprovodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i vrši rezervisanja u skladu sa procjenom. Procjenu sprovodi posebna tročlana komisija čija su tri člana zaposlena u Banci, sa završenim Pravnim fakultetom. Prijedloge rezervisanja nakon procjene verifikuju direktor pravnih poslova, direktor ljudskih potencijala i korporativne kulture, direktor računovodstva i regulatornog izvještavanja, a odluku o formiranju rezervisanja donosi Uprava Banke

4. Napomene uz Izvještaj o ukupnom rezultatu

4.1. Neto prihodi od kamata

Raščlanjivanje po vrsti finansijske imovine

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Prihodi od kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope		
1. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	2.519	2.764
2. Finansijska imovina po amortizovanom trošku		
a) Obavezna rezerva kod Centralne banke	444	306
b) Krediti i potraživanja od banaka	11.839	7.458
c) Krediti i potraživanja od klijenata	43.457	44.230
Ukupno prihodi od kamata	58.258	54.758
Rashodi od kamata		
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku		
a) Depoziti i krediti od banaka	(636)	(1.668)
b) Depoziti i krediti od klijenata	(5.171)	(4.333)
Ukupno rashodi od kamata	(5.806)	(6.001)
Neto kamatni prihod	52.452	48.757

Raščlanjivanje po sektorima

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Prihodi od kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope		
Fizička lica	28.621	28.383
Preduzeća i preduzetnici	9.157	8.517
Banke	12.282	7.764
Javni sektor	8.197	10.093
Ukupno prihodi od kamata	58.258	54.758
Rashodi od kamata		
Fizička lica	(3.045)	(2.628)
Preduzeća i preduzetnici	(1.535)	(1.273)
Banke	(636)	(1.668)
Javni sektor	(134)	(268)
Ostale organizacije	(457)	(164)
Ukupno rashodi od kamata	(5.806)	(6.001)
Neto kamatni prihod	52.452	48.757

Napomene uz finansijske izvještaje

4. Napomene uz Izvještaj o ukupnom rezultatu (nastavak)

4.2. Neto prihodi od naknada i provizija

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Prihodi od naknada i provizija		
Paketi i vođenje računa	5.686	5.658
Transakcije platnog prometa	7.818	7.474
Kartično poslovanje	4.834	4.180
Naknade po osnovu kredita	954	885
Poslovi kupoprodaje efektivne i deviza	1.474	1.394
Ostale naknade i provizije	260	249
Ukupne naknade u skladu sa MSFI 15	21.027	19.840
Poslovi izdavanja garancija i drugih jemstava	1.460	1.420
Ukupni prihodi od naknada i provizija	22.487	21.260
Rashodi od naknada i provizija		
Transakcije platnog prometa	(1.024)	(1.010)
Kartično poslovanje	(2.448)	(3.184)
Naknade po poslovima kredita	(21)	(23)
Poslovi sa efektivom	(8)	(4)
Ostale naknade i provizije	(176)	(214)
Ukupni rashod od naknada i provizija	(3.676)	(4.436)
Neto prihodi od naknada i provizija	18.811	16.824

4.3. Neto prihodi od finansijskih instrumenata

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Prihodi od dividendi	4	4
Prihod/rashod od trgovanja	(1)	(3)
Neto dobiti od kursnih razlika	2.919	2.403
Neto prihodi od finansijskih instrumenata	2.923	2.404

4.4. Troškovi zaposlenih

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Redovna primanja (bruto plate)	(14.469)	(13.941)
Varijabilna primanja (bonusi)	(2.622)	(1.743)
Ostali troškovi zaposlenih	(2.439)	(2.469)
Troškovi za otpremnine	(1.442)	(294)
Ostali troškovi (ugovori o djelu)	(343)	(262)
Ukupno troškovi zaposlenih	(21.316)	(18.710)

Troškovi zaposlenih uključuju doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje isplaćene u 2024. godini u iznosu od 3.796 hiljada BAM (2023: 3.354 hiljada BAM).

	31.12.2024.	31.12.2023.
Broj zaposlenih na izvještajni datum	383	386
Prosječan broj zaposlenih tokom godine na osnovu časova rada	393	398

4. Napomene uz Izvještaj o ukupnom rezultatu (nastavak)

4.5. Troškovi amortizacije

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Troškovi amortizacije vlastitih poslovnih prostora	(344)	(350)
Troškovi amortizacije opreme	(903)	(881)
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine	(2.863)	(3.143)
Troškovi amortizacije ulaganja u poboljšanje zakupa	(107)	(68)
Troškovi amortizacije dugoročnih zakupa	(542)	(556)
Ukupno troškovi amortizacije	(4.759)	(4.998)

4.6. Ostali administrativni troškovi

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Informacione & komunikacione tehnologije	(5.872)	(5.251)
Operativno poslovanje i troškovi AOD	(3.244)	(3.095)
Troškovi poslovnog prostora	(1.235)	(1.199)
Konsultantske usluge i naknada ABRS	(1.693)	(1.883)
Obezbeđenje i transport novca	(1.329)	(1.250)
Oglašavanje, marketing i promocija	(374)	(483)
Administrativne i ostale usluge	(388)	(674)
Ostali troškovi za zaposlene	(346)	(418)
Indirektni porezi i doprinosi	(234)	(230)
Odobranje i praćenje kredita	(156)	(207)
Ukupno ostali administrativni troškovi	(14.870)	(14.689)

4.7. Neto gubici / povrati od ispravki vrijednosti na finansijske instrumente

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Novčana sredstva	154	(346)
Obavezna rezerva	141	(435)
Kredit i potraživanja od banaka	(168)	(117)
Kredit i potraživanja od klijenata	90	(2.552)
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	(256)	18
Troškovi rezervisanja za neiskorištene kredite i garancije	2.418	(2.173)
Ostala aktiva	(984)	(1.671)
Neto gubici / povrati od ispravki vrijednosti na finansijske instrumente	1.395	(7.276)

4.8. Rezervisanja za rizike i troškove

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Troškovi / prihodi rezervisanja za ostale obaveze	-	288
Dugoročna rezervisanja za zaposlene	(174)	1
Troškovi rezervisanja za sudske sporove	(72)	(208)
Ukupno	(246)	81

Napomene uz finansijske izvještaje

4. Napomene uz Izvještaj o ukupnom rezultatu (nastavak)

4.9. Ostali operativni prihodi i rashodi

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Ostali operativni prihodi		
Prihodi po osnovu naplate računovodstveno otpisanih potraživanja	1.651	2.324
Ostali prihodi	416	154
Ukupno ostali operativni prihodi	2.068	2.478
Ostali operativni rashodi		
Gubici od prodaje dužničkih HOV	-	(39)
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti poslovnih nekretnina koje se vode po fer vrijednosti	(11)	-
Ostali rashodi	(605)	(680)
Ukupni ostali operativni rashodi	(616)	(719)
Neto ostali operativni prihodi	1.452	1.759

4. 10. Dobici od prodaje imovine

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Dobici od prodaje opreme koja se vodi po amortizovanom trošku	18	-
Dobici/gubici od prodaje SMI	900	990
Ukupno dobici od prodaje imovine	918	990

4. 11. Porez na dobit

Porez na dobit priznat u izvještaju o dobitku ili gubitku sadrži tekući i odloženi porez.

Troškovi poreza na dobit priznati u izvještaju o dobitku ili gubitku

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Porez na dobit za godinu		
Tekući porez na dobit	3.519	2.109
Odloženi porez na dobit	(26)	257
Ukupno porez na dobit	3.494	2.366

Usaglašavanje poreza na dobit

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Rezultat prije poreza	36.759	25.142
Tekući porez na dobit obračunat po stopi od 10%	3.676	2.514
Usklađivanje poreske osnovice		
Umanjenje poreza za isključene prihode	(1.804)	(2.457)
Uvećanje poreza za nepriznate rashode	1.647	2.051
Efeki promjena odloženih poreza na privremene razlike	(26)	257
Porez na dobit	3.494	2.366
Prosječna efektivna stopa poreza na dobit	9,50%	9,41%

Poreski propisi određuju poresko priznate rashode i prihode za potrebe obračuna poreske osnovice, kao i iznos poresko priznatih rashoda/prihoda od ukidanja indirektnih otpisa plasmana, pri čemu se u poreskom bilansu priznaju samo rashodi/prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana evidentirani i u bilansu uspjeha na izloženosti klasifikovane u nivo kreditnog rizika 2 i 3.

4. Napomene uz Izvještaj o ukupnom rezultatu (nastavak)

4.12. Zarada po akciji

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Ukupan broj akcija	138.650	138.650
Prosječan ponderisani broj akcija	138.650	138.650
Tekuća neto dobit u '000 BAM	33.265	22.775
Zarada po akciji u BAM	239,92	164,26

U 2024. godini Banka je izvršila isplatu dividende u iznosu od 22.787 hiljada KM od neto dobiti ostvarene u 2023. godini i zaostale isplate iz prethodnih godina. U 2023. godini je isplaćeno 56.752 hiljada KM dividende.

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju

5.1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Gotovina u domaćoj i stranoj valuti	35.090	32.632
Sredstva kod Centralne banke	105.481	105.794
Transakcioni računi kod banaka	61.749	15.247
Umanjenje vrijednosti	(475)	(629)
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti	201.845	153.044

5.2. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat prema vrsti

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Vlasničke hartije od vrijednosti		
Domaće organizacije nekotirane	244	245
Strane organizacije nekotirane	47	46
Ukupno vlasničke hartije od vrijednosti	292	291
Dužničke hartije od vrijednosti		
Obveznice Republike Srpske kotirane	86.581	82.683
Ukupno finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	86.872	82.973

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.2. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)

Pregled finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat prema nivoima fer vrijednosti

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
31.12.2024.				
Vlasničke hartije od vrijednosti	-	-	292	292
Obveznice Republike Srpske koje kotiraju	-	86.581	-	86.581
Ukupno	-	86.581	292	86.872
31.12.2023.				
Vlasničke hartije od vrijednosti	-	-	291	291
Obveznice Republike Srpske koje kotiraju	-	82.683	-	82.683
Ukupno	-	82.683	291	82.974

Iako obveznice Republike Srpske kotiraju na berzi, na osnovu podataka o obimu trgovanja ne ispunjavaju uslove za klasifikaciju u nivo hijerarhije 1, već su klasifikovane u nivo hijerarhije 2, u hijerarhiji fer vrijednosti.

Eksterni rejting dužničkih hartija od vrijednosti

Za eksterni rejting dužničkih hartija od vrijednosti primijenjen je eksterni kreditni rejting države Bosne i Hercegovine. Dana 2. avgusta 2024. godine agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“. Hartije od vrijednosti su klasifikovane u izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 te se u skladu sa tim utvrđuju očekivani kreditni gubici.

Dužnički instrumenti koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVOCI)

Bruto izloženost	31.12.2024.					31.12.2023.
	Nivo kreditnog rizika					Ukupno
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno	
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Nivo internog ocjenjivanja						
Izloženosti koje se izmiruju	86.581	-	-	-	86.581	82.683
Nizak rizik	86.581	-	-	-	86.581	82.683
Srednji rizik	-	-	-	-	-	-
Izloženosti koje se ne izmiruju						
Status neizvršenja obaveza	-	-	-	-	-	-
Ukupno	86.581	-	-	-	86.581	82.683

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.2. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2024.	82.683	-	-	-	82.683
Novo finansiranje	30.000	-	-	-	30.000
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Promjene fer vrijednosti	3.528	-	-	-	3.528
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	(29.630)	-	-	-	(29.630)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene (prodaja)	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	86.581	-	-	-	86.581

Promjene ispravke vrijednost

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2024.	92	-	-	-	92
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	256	-	-	-	256
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	348	-	-	-	348

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.2. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	85.183	-	-	-	85.183
Novo finansiranje	-	-	-	-	-
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Promjene fer vrijednosti	(970)	-	-	-	(970)
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	(530)	-	-	-	(530)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene (prodaja)	(1.000)	-	-	-	(1.000)
Stanje 31.12.2023.	82.683	-	-	-	82.683

Promjene ispravke vrijednost

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	110	-	-	-	110
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	(18)	-	-	-	(18)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	92	-	-	-	92

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.3. Obavezna rezerva kod Centralne banke

	31.12.2024.	31.12.2023.
	'000 BAM	'000 BAM
Obavezna rezerva kod Centralne banke u domaćoj valuti	108.957	97.871
Umanjenje vrijednosti	(427)	(568)
Ukupno	108.530	97.303

Centralna banka Bosne i Hercegovine (Centralna banka) propisuje način obračuna i održavanja obavezne rezerve, te visinu i način plaćanja naknade za iznos obavezne rezerve i iznos sredstava iznad obavezne rezerve koji se drži na računima kod Centralne banke.

Osnovicu za obračun obavezne rezerve predstavlja prosječno stanje depozita i pozajmljenih sredstava u BAM, u BAM sa valutnom klauzulom i stranim valutama (izraženim u BAM prema kursnoj listi Centralne banke, koja je važila u vrijeme trajanja obračunskog perioda).

Stopa obavezne rezerve primjenjuje se na navedenu osnovicu i iznosi 10%.

Od 1. jula 2023. godine Centralna banka je na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u domaćoj valuti (KM) obračunavala i isplaćivala naknadu po stopi od 50 baznih poena (0,50%), te na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i domaćoj valuti sa valutnom klauzulom obračunavala i isplaćivala naknadu po stopi od 30 baznih poena (0,30%).

Na sredstva iznad obavezne rezerve Centralna banka nije obračunavala naknadu tokom 2024. godine.

Banka je tokom 2024. godine bila dužna obračunavati obaveznu rezervu u EUR i održavati je držanjem 95% KM protivvrijednosti obračunate obavezne rezerve u EUR na računu rezervi u KM kod CBBH i držati 5% obračunate obavezne rezerve u EUR na računu rezervi u EUR kod CBBH.

Bruto izloženost

	31.12.2024.					31.12.2023.
	Nivo kreditnog rizika					
Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Nivo internog ocjenjivanja						
Kreditni koji se izmiruju	108.957	-	-	-	108.957	97.871
Nizak rizik	108.957	-	-	-	108.957	97.871
Srednji rizik	-	-	-	-	-	-
Kreditni koji se ne izmiruju	-	-	-	-	-	-
Status neizvršenja obaveza	-	-	-	-	-	-
Ukupno	108.957	-	-	-	108.957	97.871

Promjena bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje 01.01.2024.	97.871	-	-	-	97.871
Novo finansiranje	3.712.903	-	-	-	3.712.903
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	(3.701.817)	-	-	-	(3.701.817)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	108.957	-	-	-	108.957

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.3. Obavezna rezerva kod Centralne banke (nastavak)

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2024.	568	-	-	-	568
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	(141)	-	-	-	(141)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	427	-	-	-	427

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	107.500	-	-	-	107.500
Novo finansiranje	3.230.846	-	-	-	3.230.846
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	(3.240.475)	-	-	-	(3.240.475)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	97.871	-	-	-	97.871

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	133	-	-	-	133
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	435	-	-	-	435
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	568	-	-	-	568

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.4. Krediti i potraživanja od banaka

	31.12.2024.	31.12.2023.
	'000 BAM	'000 BAM
Plasmani stranim bankama	227.154	223.222
Umanjenje vrijednosti	(392)	(223)
Ukupno	226.762	222.999

Od kredita i potraživanja od banaka sa stanjem na dan 31.12.2024. godine u iznosu od 227.154 hiljada BAM, na oročene date depozite od povezanih banaka odnosi se 32.462 hiljada BAM (31.12.2023: 31.397 hiljada BAM).

Bruto izloženost

Bruto izloženost	31.12.2024.					31.12.2023.
	Nivo kreditnog rizika					
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Nivo internog ocjenjivanja*						
Kreditni koji se izmiruju	227.154	-	-	-	227.154	223.222
Nizak rizik	227.154	-	-	-	227.154	223.222
Srednji rizik	-	-	-	-	-	-
Kreditni koji se ne izmiruju	-	-	-	-	-	-
Status neizvršenja obaveza	-	-	-	-	-	-
Ukupno	227.154	-	-	-	227.154	223.222

* Dvanaestomjesečni PD, ponderisan izloženosti, za rizik neispunjenja ugovornih obaveza varira kako slijedi: 0,04%–1,36% za kredite u nivou kreditnog rizika 1.

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje 01.01.2024.	223.222	-	-	-	223.222
Novo finansiranje	39.298.327	-	-	-	39.298.327
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	(39.294.395)	-	-	-	(39.294.395)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	227.154	-	-	-	227.154

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.4. Krediti i potraživanja od banaka (nastavak)

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2024.	223	-	-	-	223
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	168	-	-	-	168
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	392	-	-	-	392

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	105.682	-	-	-	105.682
Novo finansiranje	34.989.616	-	-	-	34.989.616
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	(34.872.076)	-	-	-	(34.872.076)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	223.222	-	-	-	223.222

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	106	-	-	-	106
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	117	-	-	-	117
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	223	-	-	-	223

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.5. Krediti i potraživanja od clijenata

Kredit i potraživanja od clijenata po amortizovanom trošku

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Pravna lica		
u BAM	271.089	197.390
u stranoj valuti	2.452	3.837
sa valutnom klauzulom	71.772	92.572
Ukupno bruto pravna lica	345.314	293.800
Umanjenje vrijednosti glavnice kredita	(22.071)	(21.352)
Neto krediti pravna lica	323.242	272.448
Fizička lica		
u BAM	385.717	326.241
sa valutnom klauzulom	86.944	103.057
Ukupno bruto fizička lica	472.661	429.298
Umanjenje vrijednosti glavnice kredita	(21.706)	(24.499)
Neto krediti fizička lica	450.956	404.798
Ukupni bruto krediti	817.975	723.097
Ukupni neto krediti	774.198	677.246

Bruto izloženost

	31.12.2024. Nivo kreditnog rizika					31.12.2023.
Bruto izloženost - Pravna lica	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Nivo internog ocjenjivanja*						
Kredit i koji se izmiruju	296.261	29.583	-	-	325.844	273.694
Nizak rizik	296.261	-	-	-	296.261	246.036
Srednji rizik	-	29.583	-	-	29.583	27.658
Kredit i koji se ne izmiruju	-	-	19.469	-	19.469	20.106
Status neizvršenja obaveza	-	-	19.469	-	19.469	20.106
Ukupno pravna lica	296.261	29.583	19.469	-	345.314	293.800
Bruto izloženost – fizička lica						
Nivo internog ocjenjivanja*						
Kredit i koji se izmiruju	416.224	42.759	-	-	458.983	414.555
Nizak rizik	416.224	-	-	-	416.224	385.237
Srednji rizik	-	42.759	-	-	42.759	29.318
Kredit i koji se ne izmiruju	-	-	13.679	-	13.679	14.743
Status neizvršenja obaveza	-	-	13.679	-	13.679	14.743
Ukupno fizička lica	416.224	42.759	13.679	-	472.661	429.298
Ukupno kredit i klijentima	712.485	72.342	33.148	-	817.975	723.098

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.5. Krediti i potraživanja od klijenata (nastavak)

*Dvanaestomjesečni PD, ponderisan izloženošću, za rizik neispunjenja ugovornih obaveza varira kako slijedi: 0,11%–5,52% za kredite u nivou kreditnog rizika 1, te 0,14%–70,06% za kredite u nivou kreditnog rizika 2, u zavisnosti od vrste proizvoda i broja dana kašnjenja klijenta.

Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku - Pravna lica

Bruto izloženost prema nivou internog ocjenjivanja

31.12.2024.	Bruto izloženost					Prosječan IFRS9 PD ponderisan bilansnom izloženošću			
Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI
Nivo internog ocjenjivanja									
Kredit i koji se izmiruju	296.261	29.583	-	-	325.844	0,86%	1,23%	-	-
Rejting 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rejting 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rejting 3	15.751	-	-	-	15.751	0,11%	-	-	-
Rejting 4	58.177	1.976	-	-	59.764	0,28%	0,38%	-	-
Rejting 5	89.951	6.519	-	-	96.470	0,70%	0,73%	-	-
Rejting 6	132.161	15.179	-	-	147.341	1,31%	1,54%	-	-
Rejting 7	1	5.828	-	-	6.217	0,0%	1,17%	-	-
Rejting 8	220	81	-	-	301	0,0%	9,2%	-	-
Kredit i koji se ne izmiruju	-	-	19.469	-	19.469	-	-	100,00%	-
Rejting 8	-	-	19.469	-	19.469	-	-	100,00%	-
Rejting 9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rejting 10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	296.261	29.583	19.469	-	345.314	-	-	-	-

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje 01.01.2024.	246.036	27.658	20.106	-	293.800
Novo finansiranje	158.202	-	-	-	158.202
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	55	(55)	-	-	-
Prenosi u nivo 2	(14.197)	14.197	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	(93.835)	(12.217)	(317)	-	(106.369)
Otpisani iznosi	-	-	(319)	-	(319)
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	296.261	29.583	19.469	-	345.314

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.5. Krediti i potraživanja od klijenata (nastavak)

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2024.	3.755	4.406	13.191	-	21.352
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	4	(4)	-	-	-
Prenosi u nivo 2	(271)	271	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	(254)	254	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	964	434	(359)	-	1.039
Otpisani iznosi	-	-	(319)	-	(319)
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	4.452	4.853	12.766	-	22.071

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	355.006	16.240	21.351	-	392.598
Novo finansiranje	76.590	-	-	-	76.590
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	2.062	(2.062)	-	-	-
Prenosi u nivo 2	(22.117)	22.117	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	(165.505)	(8.637)	(339)	-	(174.481)
Otpisani iznosi	-	-	(906)	-	(906)
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	246.036	27.658	20.106	-	293.800

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	3.488	2.820	11.259	-	17.567
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	41	(41)	-	-	-
Prenosi u nivo 2	(3.396)	3.396	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	3.622	(1.769)	2.838	-	4.691
Otpisani iznosi	-	-	(906)	-	(906)
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	3.755	4.406	13.191	-	21.352

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.5. Krediti i potraživanja od klijenata (nastavak)

Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Fizička lica

Bruto izloženost prema nivou internog ocjenjivanja

31.12.2023.	Bruto izloženost					Prosječan MSF19 PD ponderisan bilansnom izloženošću			
Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI
Nivo internog ocjenjivanja									
Kredit i koji se izmiruju	416.224	42.759	-	-	458.983	0,83%	3,68%	-	-
0 dana kašnjenja	356.732	26.785	-	-	383.517	0,58%	0,55%	-	-
1–29 dana kašnjenja	59.492	12.920	-	-	72.413	2,36%	2,42%	-	-
30–90 dana kašnjenja	-	3.053	-	-	3.053	-	36,46%	-	-
Kredit i koji se ne izmiruju	-	-	13.679	-	13.679	-	-	100%	-
Status neizvršenja obaveza	-	-	13.679	-	13.679	-	-	100%	-
Ukupno	416.224	42.759	13.679	-	472.661	-	-	-	-

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje 01.01.2024.	385.237	29.318	14.743	-	429.298
Novo finansiranje	175.184	-	-	-	175.184
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	5.351	(5.351)	-	-	-
Prenosi u nivo 2	(27.497)	28.258	(762)	-	-
Prenosi u nivo 3	(1.973)	(1.750)	3.724	-	-
Otplaćena imovina	(120.079)	(7.716)	(2.317)	-	(130.112)
Otpisani iznosi	-	-	(1.730)	-	(1.730)
Ostale promjene	-	-	21	-	21
Stanje 31.12.2024.	416.224	42.759	13.679	-	472.661

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje 01.01.2024.	5.805	4.693	14.001	-	24.499
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	75	(75)	-	-	-
Prenosi u nivo 2	(1.701)	1.751	(50)	-	-
Prenosi u nivo 3	(1.352)	(1.548)	2.900	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	1.254	(100)	(2.217)	-	(1.063)
Otpisani iznosi	-	-	(1.730)	-	(1.730)
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	4.080	4.721	12.904	-	21.706

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.5. Krediti i potraživanja od klijenata (nastavak)

Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Fizička lica (nastavak)

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	436.755	29.805	16.059	-	482.619
Novo finansiranje	88.912	-	-	-	88.912
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	8.278	(8.270)	(8)	-	-
Prenosi u nivo 2	(16.401)	17.402	(1.001)	-	-
Prenosi u nivo 3	(2.826)	(1.909)	4.735	-	-
Otplaćena imovina	(129.481)	(7.710)	(2.567)	-	(139.758)
Otpisani iznosi	-	-	(2.475)	-	(2.475)
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	385.237	29.318	14.743	-	429.298

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	9.577	4.955	14.591	-	29.123
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	189	(189)	-	-	-
Prenosi u nivo 2	(2.504)	2.585	(81)	-	-
Prenosi u nivo 3	(2.575)	(1.773)	4.348	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	1.118	(885)	(2.382)	-	(2.149)
Otpisani iznosi	-	-	(2.475)	-	(2.475)
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	5.805	4.693	14.001	-	24.499

5.6. Materijalna imovina

Materijalna imovina obuhvata:

Ispravka vrijednosti	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Imovina koja se koristi u poslovne svrhe		
Građevinski objekti i zemljište	16.300	16.243
Oprema i ostala sredstva	2.811	2.582
Materijalna imovina u pripremi	1.397	1.101
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	253	377
Imovina sa pravom korištenja	1.434	1.684
Ukupno imovina koja se koristi u poslovne svrhe	22.195	21.987
Ukupno materijalna imovina	22.195	21.987

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.6. Materijalna imovina (nastavak)

Promjene na materijalnoj imovini, koja se koristi u poslovne svrhe, su date u tabeli ispod:

	Građevinski objekti i zemljište '000 BAM	Oprema i ostala sredstva '000 BAM	Osnovna sredstva u pripremi '000 BAM	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva '000 BAM	Imovina sa pravom korištenja '000 BAM	Stečena materijalna imovina '000 BAM	Ukupno nekretnine i oprema '000 BAM
Nabavna vrijednost							
Stanje na dan 01.01.2023.	29.794	19.027	2.036	2.656	4.481	-	57.994
Revalorizacija	391	-	-	-	-	-	391
Nova ulaganja	-	-	739	-	-	-	739
Prenosi	615	1.039	(1.674)	20	-	-	-
Prodaja, otpisi i druge promjene	(651)	(788)	-	(255)	(672)	-	(2.366)
Stanje na dan 31.12.2023.	30.149	19.278	1.101	2.421	3.809	-	56.758
Stanje na dan 01.01.2024.	30.149	19.278	1.101	2.421	3.809	-	56.758
Revalorizacija	361	-	-	-	-	-	361
Nova ulaganja	-	-	1.632	-	293	-	1.925
Prenosi	54	1.218	(1.272)	2	-	-	2
Prodaja, otpisi i druge promjene	(11)	(219)	(64)	(18)	(1)	-	(313)
Stanje na dan 31.12.2024.	30.553	20.277	1.397	2.405	4.101	-	58.733
Umanjenje vrijednosti							
Stanje na dan 01.01.2023.	13.921	16.602	-	2.153	2.563	-	35.239
Amortizacija	350	881	-	68	556	-	1.855
Prodaja, otpisi i druge promjene	(365)	(787)	-	(177)	(994)	-	(2.323)
Stanje na dan 31.12.2023.	13.906	16.696	-	2.044	2.125	-	34.771
Stanje na dan 01.01.2024.	13.906	16.696	-	2.044	2.125	-	34.771
Amortizacija	344	902	-	107	543	-	1.896
Prodaja, otpisi i druge promjene	3	(132)	-	1	(1)	-	(129)
Stanje na dan 31.12.2024.	14.253	17.466	-	2.152	2.667	-	36.538
Neto knjig. vr.:							
Stanje na dan 31.12.2023.	16.243	2.582	1.101	377	1.684	-	21.987
Stanje na dan 31.12.2024.	16.300	2.811	1.397	253	1.434	-	22.195

Knjigovodstvena vrijednost zemljišta koje se ne amortizuje u okviru građevinskih objekata i zemljišta na dan 31.12. 2024.godine iznosi 3.379 hiljada BAM (31.12. 2023: 3.379 hiljada BAM).

Osnovna sredstva u pripremi na dan 31.12. 2024. godine u iznosu od 1.397 hiljada BAM (31.12.2023: 1.101 hiljada BAM) odnose se na ulaganja u rekonstrukciju poslovnih prostora u iznosu od 67 hiljada KM, hardver i bankomate u iznosu od 947 hiljada BAM i ostalu opremu u iznosu od 383 hiljade BAM.

Efekti revalorizacije nekretnina Banke na dan 31.12.2024. godine iznosi 4.196 hiljada BAM bruto (31.12.2023: 3.933 BAM), a evidentirana je u okviru revalorizacionih rezervi u kapitalu u iznosu 3.776 hiljada BAM (31.12. 2023: 3.540 hiljada BAM) i odloženih poreskih obaveza u iznosu od 420 hiljada BAM (31.12.2023: 393 hiljade BAM).

U 2024. godini pozitivan efekat revalorizacije iznosio je 361 hiljadu KM (u 2023. godini pozitivan efekat revalorizacije iznosio je 391 hiljadu KM).

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.6. Materijalna imovina (nastavak)

Imovina stečena u postupku naplate kredita

Imovinu stečenu u postupcima naplate kredita čine nekretnine i oprema. Način vrednovanja ove imovine opisan je u napomeni 3. 19.

Ispravka vrijednosti	31.12.2024.		31.12.2023.	
	Količina	'000 BAM*	Količina	'000 BAM*
Zemljište	1	-	1	-
Poslovni i stambeni prostor	31	-	31	-
Mašine i oprema	2	-	2	-
Ukupno	34	-	34	-

*Vrijednost u knjigama Banke svake pojedinačne stečene materijalne imovine je 1,00 BAM (tehnička vrijednost).

5.7. Nematerijalna imovina

	Softver	Ostalo	Investicije nematerijalne imovine u toku	Ukupno nematerijalna imovina
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januar 2023.	26.644	2.198	5.029	33.871
Nova ulaganja	-	-	1.373	1.373
Prenosi	3.635	42	(3.677)	-
Prodaja, otpisi i druge promjene	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2023.	30.279	2.240	2.725	35.244
Stanje na dan 1. januar 2024.	30.279	2.240	2.725	35.244
Nova ulaganja	-	-	1.550	1.550
Prenosi	2.599	33	(2.633)	-
Prodaja, otpisi i druge promjene	(565)	(1.790)	-	(2.355)
Stanje na dan 31. decembar 2024.	32.313	483	1.642	34.438
Umanjenje vrijednosti				
Stanje na dan 1. januar 2023.	21.043	1.644	-	22.687
Amortizacija	2.727	417	-	3.144
Prodaja, otpisi i druge promjene	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2023.	23.770	2.061	-	25.831
Stanje na dan 1. januar 2024.	23.770	2.061	-	25.831
Amortizacija	2.689	174	-	2.863
Prodaja, otpisi i druge promjene	(566)	(1.790)	-	(2.356)
Stanje na dan 31. decembar 2023.	25.893	445	-	26.338
Neto knjigovodstvena vrijednost:				
Stanje na dan 31. decembar 2023.	6.509	179	2.725	9.413
Stanje na dan 31. decembar 2024.	6.420	38	1.642	8.100

Investicije nematerijalne imovine u toku na dan 31. decembar 2024. godine u iznosu od 1.642 hiljada BAM (31. decembar 2023: 2.725 hiljada BAM) odnose se na softver i ostalu nematerijalnu imovinu koja još nije stavljena u upotrebu.

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.8. Ostala aktiva

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Potraživanja po osnovu prodaje imovine Banke	-	17
Potraživanja za naknadu	189	154
Potraživanja od povezanih lica za plate radnika	1.197	1.471
Potraživanja po osnovu kartica	7.548	6.515
Potraživanja po operativnim poslovima	241	251
Potraživanja za plaćeni PDV	2.511	2.084
Ostala potraživanja	1.407	1.250
Ukupno ostala aktiva – bruto	13.092	11.743
Umanjenje vrijednosti za plaćeni PDV	(2.511)	(1.563)
Umanjenje vrijednosti za ostalu aktivu	(559)	(561)
Ukupno ostala aktiva - neto	10.023	9.619

Potraživanja po osnovu kartica uključuju iznos od 2.130 hiljada KM koji se odnosi na izlaz gotovine iz ATM nakon vremena presjeka (2023: 2.536 hiljada KM), te se privremeno priznaje na prolaznom računu u sklopu ostale aktive. Navedene ATM transakcije se odnose na:

- smanjenje depozita od klijenata u iznosu od 1.308 hiljada KM;
- kredite po osnovu prekoračenja po tekućim računima i kreditnim karticama u iznosu od 145 hiljada KM;
- potraživanja od drugih banaka u iznosu od 677 hiljada KM.

Bruto izloženost po nivoima kreditnog rizika

	31.12.2024. Nivoi kreditnog rizika					31.12.2023.
Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Nivo internog ocjenjivanja						
U statusu izmirenja	9.996	98	-	-	10.094	9.219
Nizak rizik	9.996	-	-	-	9.996	9.211
Srednji rizik	-	98	-	-	98	8
Visok rizik	-	-	-	-	-	-
U statusu neizmirenja	-	-	2.999	-	2.999	2.523
Status neizvršenja obaveza	-	-	2.999	-	2.999	2.523
Ukupno	9.996	98	2.999	-	13.092	11.743

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2024.	9.211	8	2.523	-	11.743
Novo finansiranje	894	90	476	-	1.459
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	-	-	-	-	-
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	(110)	-	-	-	(110)
Stanje 31.12.2023.	9.996	98	2.999	-	13.092

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.8. Ostala aktiva (nastavak)

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2024.	183	1	1.941	-	2.124
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	23	7	918	-	949
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	(3)	-	-	-	(3)
Stanje 31.12.2024.	203	8	2.859	-	3.070

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	6.107	30	381	-	6.518
Novo finansiranje	3.104	-	2.142	-	5.246
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Otplaćena imovina	-	-	-	-	-
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	(22)	-	-	(22)
Stanje 31.12.2023.	9.211	8	2.523	-	11.743

Promjene ispravke vrijednosti

Ispravka vrijednosti	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	73	-	381	-	454
Imovina, koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 2	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 3	-	-	-	-	-
Promjene ispravke vrijednosti	56	(2)	1.617	-	1.671
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	54	2	(57)	-	(1)
Stanje 31.12.2023.	183	1	1.941	-	2.124

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.9. Primljeni depoziti i krediti od banaka

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Depoziti po viđenju		
u BAM	4	1
u stranoj valuti	-	-
Ukupno depoziti po viđenju	4	1
Oročeni depoziti		
u BAM	-	-
u stranoj valuti	-	-
sa valutnom klauzulom	-	-
Ukupno oročeni depoziti	-	-
Ukupno depoziti	4	1
Uzeti krediti		
u stranoj valuti	8.045	14.262
Ukupno uzeti krediti	8.045	14.262
Ukupno primljeni depoziti i krediti od banaka	8.049	14.263

Unutar primljenih depozita i kredita od banaka nije bilo depozita i uzetih kredita od povezanih lica.

Pregled uzetih kredita od banaka

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
EBRD – Evropska banka za obnovu i razvoj	5.619	9.850
EIB – Evropska investiciona banka	2.354	4.337
MCI – Mikrokreditni fond za stabilizaciju Balkana	72	75
Ukupno	8.045	14.262

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.10. Primljeni depoziti i krediti od klijenata

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Pravna lica i preduzetnici		
Depoziti po viđenju		
u BAM	294.820	266.388
sa valutnom klauzulom	-	-
u stranoj valuti	110.311	66.652
Ukupno depoziti po viđenju pravnih lica	405.130	333.040
Oročeni depoziti		
u BAM	11.861	12.527
sa valutnom klauzulom	63.695	60.961
u stranoj valuti	30.937	12.274
Ukupno oročeni depoziti pravnih lica	106.493	85.761
Ukupno depoziti pravnih lica i preduzetnika	511.624	418.801
Fizička lica		
Depoziti po viđenju		
u BAM	307.421	242.857
sa valutnom klauzulom	20	46
u stranoj valuti	119.430	107.623
Ukupno depoziti po viđenju fizičkih lica	426.871	350.526
Oročeni depoziti		
u BAM	55.436	57.005
sa valutnom klauzulom	2	2
u stranoj valuti	111.906	114.815
Ukupno oročeni depoziti fizičkih lica	167.344	171.822
Ukupno depoziti fizičkih lica	594.215	522.347
Ukupno primljeni depoziti	1.105.838	941.148
Primljeni krediti od klijenata		
u BAM	-	-
sa valutnom klauzulom	33.457	39.161
u stranoj valuti	-	-
Ukupno primljeni krediti od klijenata	33.457	39.161
Ukupno primljeni depoziti i krediti od klijenata	1.139.295	980.309

Depoziti od klijenata na izvještajni datum 31.12.2024. nisu umanjeni za iznos gotovine koji se odnosi na podizanje na bankomatima u iznosu od 1.308 hiljada KM.

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.10. Primljeni depoziti i krediti od klijenata (nastavak)

Pregled uzetih kredita od klijenata

	31.12.2024.	31.12.2023.
	'000 BAM	'000 BAM
IRB RS – Fond stanovanja Republike Srpske	17.914	20.451
IRB RS – Fond za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske	7.848	10.113
IRB RS – Fond za razvoj istočnog dijela Republike Srpske	7.599	8.465
MFRS – Projekat IFAD	95	132
Ukupno	33.457	39.161

5.11. Obaveze po osnovu dugoročnog zakupa

	31.12.2024.	31.12.2023.
	'000 BAM	'000 BAM
Dugoročni zakupi od pravnih lica	570	596
Dugoročni zakupi od fizičkih lica	1.011	1.171
Ukupno	1.581	1.766

5.12. Odložena poreska sredstva i obaveze

Odložena poreska sredstva i obaveze obračunati su na privremene razlike po bilansnoj metodi korišćenjem zakonske poreske stope od 10% (2023: 10%)..

Promjene odloženih poreskih sredstava i obaveza

	Odložena poreska sredstva	Odložene poreske obaveze
	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 01.01.2024.	1.115	777
Efekti smanjena odloženih poreskih sredstava	(374)	-
Efekat povećanja odloženih poreskih sredstava	2	-
Efekat povećanja odloženih poreskih obaveza	-	26
Efekat smanjenja odloženih poreskih obaveza	-	(34)
Stanje na dan 31.12.2024.	743	769
Stanje na dan 01.01.2023.	1.301	762
Efekti smanjena odloženih poreskih sredstava	(283)	-
Efekat povećanja odloženih poreskih sredstava	97	-
Efekat povećanja odloženih poreskih obaveza	-	15
Efekat smanjenja odloženih poreskih obaveza	-	-
Stanje na dan 31.12.2023.	1.115	777

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.13. Ostale obaveze

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Obaveze prema zaposlenim	5.513	5.029
Primljeni avansi za naplatu stečene materijalne imovine	27	34
Obaveze prema dobavljačima	3.238	4.962
Obaveze za izvršenje naloga platnog prometa u zemlji	1.600	1.818
Obaveze po osnovu nenominiranih depozita	657	657
Pasivna vremenska razgraničenja	874	791
Obaveze po operativnim poslovima kartice	4.513	3.392
Obaveze za PDV	489	621
Obaveze po osnovu izlaska iz poslovnog odnosa	3.690	4.052
Ostale obaveze	2.301	3.166
Ukupno ostale obaveze	22.902	24.523

5.14. Rezervisanja za kreditni rizik neiskorištenih kredita i datih garancija

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Rezervisanja za neiskorištene kredite	1.452	1.189
Rezervisanja za garancije i druga jemstva	1.339	4.020
Ukupno rezervisanja za kreditne rizike i garancije	2.791	5.209

5.15. Rezervisanja za ostale rizike i troškove

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Dugoročna rezervisanja za zaposlene	531	357
Rezervisanja za sudske sporove	420	1.447
Ukupno rezervisanja za obaveze i troškove	951	1.805

Promjene rezervisanja za rizike i troškove

	Dugoročna reze- rvisanja za zaposlene '000 BAM	Sudski sporovi '000 BAM	Rezervisanja za ostale obaveze '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje na dan 01.01.2023.	358	1.372	438	2.168
Neto dobitak / (gubitak) priznat u izvještaju o dobitku ili gubitku	(1)	208	(288)	(81)
Rezervisanja iskorištena tokom perioda i prenosi	-	(133)	(150)	(283)
Stanje na dan 31.12.2023.	357	1.447	-	1.804
Neto dobitak / (gubitak) priznat u izvještaju o dobitku ili gubitku	174	72	-	246
Rezervisanja iskorištena tokom perioda i prenosi	-	(1.099)	-	(1.099)
Stanje na dan 31.12.2024.	531	420	-	951

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.15. Rezervisanja za ostale rizike i troškove (nastavak)

U sudskim sporovima sa imovinsko-pravnim zahtjevima uključen je i spor koji je protiv Banke u julu 2019. godine pokrenulo privredno društvo „Bitminer Factory“ d.o.o. Gradiška (u daljem tekstu: „Bitminer“). Bitminer je podnio tužbu pred Okružnim privrednim sudom u Banjoj Luci sa zahtjevom za naknadu štete zbog zatvaranja transakcijskih računa od strane Banke, navodeći da je ukidanje računa opstruisalo njegovu inicijalnu ponudu (ICO) u vezi sa početnim projektom ulaganja u obnovljive izvore energije i rudarenje kriptovaluta u Bosni i Hercegovini.

Prvostepeni sud je 30. decembra 2021. godine usvojio većinu tužbenih zahtjeva Bitminera i obavezao Banku da isplati odštetu u iznosu od 256,3 miliona BAM (cca. 131 miliona EUR) („presuda“). Banka je uložila žalbu u januaru 2022. godine.

Banka je dana 18. aprila 2023. godine zaprimila presudu kojom je u potpunosti Viši privredni sud uvažio žalbe Banke, preinačio prvostepenu presudu i odbio u potpunosti kao neosnovan tužbeni zahtjev tužioca i ta presuda je konačna, pravosnažna i izvršna („drugostepena presuda“). Drugostepeni sud utvrdio je da je tužbeni zahtjev Bitminera neosnovan te da Banka nije odgovorna ni za kakvu štetu. Bitminer je izjavio revizije, vanredni pravni lijek, Vrhovnom sudu Republike Srpske.

U aprilu 2024. godine Vrhovni sud Republike Srpske donio je presudu i odbio revizije Bitminera u cijelosti. Ovim je potvrđena drugostepena presuda kojom je spor pravosnažno i konačno riješen u korist Banke.

Dana 3. juna 2024. godine Bitminer je podnio apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine protiv odluke Vrhovnog suda Republike Srpske i drugostepene presude. Postupak se vodi isključivo između Bitminera i sudova koji su donijeli odluke (Vrhovnog suda RS i Višeg privrednog suda). Banka nije stranka u ovom postupku, a može biti pozvana da dostavi svoj odgovor na apelaciju, s obzirom na to da je zainteresovana strana koja je učestvovala u nižestepenim postupcima.

5.16. Akcijski kapital

	Redovne akcije '000 BAM
Stanje na dan 01.01.2023.	97.055
Promjene	-
Stanje na dan 31.12.2023.	97.055
Promjene	-
Stanje na dan 31.12.2024.	97.055
Nominalna vrijednost (BAM)	700
Broj redovnih akcija (Banka nema prioritetnih akcija)	138.650

Akcionare Banke na dan 31. decembar 2024. godine čine 1 većinski akcionar i 49 malih akcionara: domaćih i stranih pravnih i fizička lica sa učešćem od:

	% učešća
UniCredit S.p.A. Italija	99,638%
Mali akcionari	0,362%
	100,00%

Članovi Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Uprave Banke na dan 31. decembra 2024. godine ne posjeduju akcije Banke.

Sve akcije Banke izlistane su na Banjalučkoj berzi. Cijena akcija na dan zadnjeg trgovanja u 2024. godini (26. 3. 2024) iznosila je 2.000,00 BAM (2023: 1.810,00 BAM).

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.17. Preuzete kreditne obaveze i date finansijske garancije

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Plative garancije		
u BAM	9.167	11.698
u stranoj valuti	13.755	14.741
Ukupno plative garancije	22.922	26.440
Činidbene garancije		
u BAM	54.842	49.124
u stranoj valuti	34.145	27.782
Ukupno činidbene garancije	88.987	76.907
Neiskorišteni krediti i garancije		
u BAM	98.828	76.090
u stranoj valuti	-	-
Ukupno neiskorišteni krediti i garancije	98.828	76.090
Akreditivi u stranoj valuti	436	267
Ukupno potencijalne obaveze po neiskorištenim kreditima i garancijama i datim garancijama i drugim jemstvima	211.173	179.703

Na dan 31.12.2024. godine rezerviranja za kreditni rizik preuzetih obaveza i datih finansijskih garancija iznosila su 2.791 hiljada BAM (31.12.2023: 5.209 hiljada BAM).

Bruto izloženost po nivoima kreditnog rizika

	31.12.2024. Nivoi kreditnog rizika					31.12.2023.
Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Nivo internog ocjenjivanja						
Kreditni koji se izmiruju						
Nizak rizik	205.902	-	-	-	205.902	157.774
Srednji rizik	-	5.248	-	-	5.248	21.910
Kreditni koji se ne izmiruju						
Status neizvršenja obaveza	-	-	23	-	23	19
Ukupno	205.902	5.248	23	-	211.173	179.703

Promjene bruto izloženosti

Bruto izloženost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje 01.01.2024.	157.774	21.910	19	-	179.703
Novo finansiranje	103.500	3.198	4	-	106.702
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	(718)	715	3	-	-
Prenosi u nivo 2	2.868	(2.868)	-	-	-
Prenosi u nivo 3	2	-	(2)	-	-
Otplaćena imovina	(57.524)	(17.707)	(1)	-	(75.232)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	205.902	5.248	23	-	211.173

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.17. Preuzete kredite obaveze i date finansijske garancije (nastavak)

Promjene rezervisanja

Rezervisanje	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2024.	1.288	3.904	17	-	5.209
Novo finansiranje	1.502	207	4	-	1.713
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	(15)	15	-	-	-
Prenosi u nivo 2	210	(212)	2	-	-
Prenosi u nivo 3	1	1	(2)	-	-
Otplaćena imovina	(676)	(3.454)	(1)	-	(4.131)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2024.	2.310	461	20	-	2.791

Bruto izloženost po nivoima kreditnog rizika

Bruto izloženost	31.12.2023.				
	Nivoi kreditnog rizika				
	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Nivo internog ocjenjivanja	-	-	-	-	-
Kreditni koji se izmiruju	-	-	-	-	-
Nizak rizik	157.774	-	-	-	157.774
Srednji rizik	-	21.910	-	-	21.910
Kreditni koji se ne izmiruju	-	-	-	-	-
Status neizvršenja obaveza	-	-	19	-	19
Ukupno	157.774	21.910	19	-	179.703

Promjene bruto izloženosti

Rezervisanje	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	169.536	28.075	70	-	197.681
Novo finansiranje	102.037	5.218	-	-	107.255
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	1.046	(1.045)	(1)	-	-
Prenosi u nivo 2	(1.882)	1.890	(8)	-	-
Prenosi u nivo 3	(10)	(1)	11	-	-
Otplaćena imovina	(112.953)	(12.228)	(52)	-	(125.232)
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	157.774	21.910	19	-	179.703

Napomene uz finansijske izvještaje

5. Napomene uz Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

5.17. Preuzete kredite obaveze i date finansijske garancije (nastavak)

Promjene rezervisanja

Rezervisanje	Nivo 1 '000 BAM	Nivo 2 '000 BAM	Nivo 3 '000 BAM	POCI '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje 01.01.2023.	1.444	1.558	34	-	3.036
Novo finansiranje	668	684	-	-	1.352
Imovina koja se prestala priznavati	-	-	-	-	-
Prenosi u nivo 1	21	(21)	-	-	-
Prenosi u nivo 2	(216)	217	-	-	-
Prenosi u nivo 3	(8)	(1)	8	-	-
Otplaćena imovina	(622)	1.468	(25)	-	821
Otpisani iznosi	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2023.	1.288	3.904	17	-	5.209

6. Izvještavanje po segmentima

U skladu sa unutrašnjom organizacijom poslovanja, Banka vrši segmentaciju klijenata kako slijedi:

- Preduzeća i javni sektor: velika, srednja i mala preduzeća i javni sektor,
- Maloprodaja: fizička lica, preduzetnici i mikropreduzeća,
- Ostalo: kapital i rezerve, upravljanje aktivom i pasivom, ostale centralizovane operacije, te ostala imovina i obaveze koje nisu pridružene drugim segmentima.

Izveštaji po segmentima su pripremljeni u skladu sa internim upravljačkim izveštajima Banke i dodatno su usklađeni sa finansijskim izveštajima u ovim napomenama.

Pri mjerenju poslovnih rezultata se primjenjuju interne cijene bazirane na specifičnim cijenama proizvoda i usluga, određene valute i ročnosti u skladu sa internom metodologijom.

Budući da Banka većinom posluje u Republici Srpskoj, Bosni i Hercegovini, ne prikazuju se sekundarni (geografski) segmenti.

Izveštaj o dobitku ili gubitku po segmentima

31.12.2024.	Preduzeća i javni sektor	Maloprodaja	Ostalo	Ukupno po segment izveštajima	Usklađivanje	Ukupno po finansijskim izveštajima
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Neto prihodi od kamata	15.420	32.619	4.412	52.451	-	52.452
Neto prihodi od naknada i provizija	6.609	14.469	(70)	21.008	(2.197)	18.811
od čega paketi i vođenje računa	119	5.249	-	5.369	317	5.686
od čega transakcije platnog prometa	2.623	4.363	-	6.986	(192)	6.795
od čega kartično poslovanje	274	2.320	-	2.593	(207)	2.386
od čega naknade po osnovu kredita	65	915	-	980	(46)	933
od čega poslovi kupoprodaje efektivne	2.163	1.504	(10)	3.657	(2.191)	1.466
od čega poslovi izdavanja garancija i drugih jemstava	1.363	96	-	1.459	1	1.460
od čega ostale naknade i provizije	2	22	(61)	(37)	122	84
Neto prihod od finansijskih instrumenata	716	-	4	720	2.203	2.923
Ukupni operativni prihodi	22 744	47 089	4 346	74 179	6	74 185
Troškovi zaposlenih	(2.516)	(6.228)	(12.572)	(21.316)	0	(21.316)
Troškovi amortizacije	(384)	(2.402)	(1.865)	(4.651)	(108)	(4.759)
Ostali administrativni troškovi	(954)	(5.807)	(5.615)	(12.375)	(2.494)	(14.870)
Indirektni i ostali alocirani troškovi	(5.202)	(13.296)	18.498	-	-	-
Ukupno operativni troškovi	(9.056)	(27.733)	(1.553)	(38.342)	(2.602)	(40.944)
Dobit prije umanjenja vrijednosti i rezervisanja	13.688	19.355	2.793	35.837	(2.596)	33.241
Neto (gubici) / povrati od umanjenja vrijednosti za kreditne rizike	1.381	1.064	94	2.539	(1.144)	1.395
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	1.381	1.064	94	2.539	(888)	1.651
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	(256)	(256)
Rezervisanja za rizike i troškove	(1.244)	(2.036)	499	(2.781)	2.535	(246)
Ostali operativni prihodi	6	1.426	119	1.551	(99)	1.452
Dobici/gubici od prodaje investicione imovine	-	-	918	918	-	918
Troškovi integracije	-	-	(65)	(65)	65	-
Rezultat prije poreza	13.831	19.809	3.440	37.081	(322)	36.759
Porez na dobit	(1.316)	(1.878)	(332)	(3.526)	33	(3.494)
Rezultat poslije poreza	12.515	17.931	3.108	33.554	(289)	33.265

Napomene uz finansijske izvještaje

6. Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Izvještaj o dobitku ili gubitku po segmentima

31.12.2023.	Preduzeća i javni sektor	Maloprodaja	Ostalo	Ukupno po segment izvještajima	Usklađivanje	Ukupno po finansijskim izvještajima
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Neto prihodi od kamata	13.718	31.962	3.077	48.757	(1)	48.757
Neto prihodi od naknada i provizija	6.114	12.681	(110)	18.685	(1.861)	16.824
od čega paketi i vođenje računa	136	5.330	-	5.466	191	5.658
od čega transakcije platnog prometa	2.480	4.183	-	6.663	(200)	6.464
od čega kartično poslovanje	219	891	-	1.110	(114)	996
od čega naknade po osnovu kredita	118	731	-	849	13	862
od čega poslovi kupoprodaje efektive	1.828	1.425	(38)	3.215	(1.824)	1.390
od čega poslovi izdavanja garancija i drugih jemstava	1.331	89	-	1.420	-	1.420
od čega ostale naknade i provizije	1	32	(72)	(38)	73	35
Neto prihod od finansijskih instrumenata	539	-	(35)	504	1.901	2.404
Ukupni operativni prihodi	20.371	44.643	2.933	67.946	39	67.985
Troškovi zaposlenih	(2.489)	(5.465)	(10.755)	(18.709)	(1)	(18.710)
Troškovi amortizacije	(432)	(2.474)	(2.024)	(4.930)	(68)	(4.998)
Ostali administrativni troškovi	(1.023)	(5.800)	(5.582)	(12.405)	(2.284)	(14.689)
Indirektni i ostali alocirani troškovi	(5.195)	(12.929)	18.124	-	-	-
Ukupno operativni troškovi	(9.139)	(26.668)	(237)	(36.044)	(2.353)	(38.397)
Dobit prije umanjena vrijednosti i rezervisanja	11.232	17.975	2.696	31.902	(2.314)	29.588
Neto (gubici) / povrati od umanjena vrijednosti za kreditne rizike	(5.646)	2.319	(773)	(4.100)	(3.176)	(7.276)
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	(5.646)	2.319	(773)	(4.100)	(3.194)	(7.294)
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	18	18
Rezervisanja za rizike i troškove	(1.308)	(2.083)	1.118	(2.273)	2.354	81
Ostali operativni prihodi	28	1.854	392	2.274	(516)	1.759
Dobici/gubici od prodaje investicione imovine	-	-	990	990	-	990
Troškovi integracije	-	-	(193)	(193)	193	-
Rezultat prije poreza	4.305	20.065	4.229	28.600	(3.458)	25.142
Porez na dobit	(3.374)	(478)	956	(2.895)	529	(2.366)
Rezultat poslije poreza	931	19.588	5.186	25.705	(2.930)	22.775

6. Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Izvještaj o finansijskom položaju po segmentima

31.12.2024.	Preduzeća i javni sektor	Maloprodaja	Ostalo	Ukupno po segment izvještajima	Usklađivanje	Ukupno po finansijskim izvještajima
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Imovina						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	201.884	201.884	(39)	201.845
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	86.872	86.872	-	86.872
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	315.498	461.448	335.434	1.112.380	(2.890)	1.109.491
Obavezna rezerva kod CB	-	-	108.531	108.531	(1)	108.530
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	226.903	226.903	(141)	226.762
Kredit i potraživanja od klijenata	315.498	461.448	-	776.946	(2.748)	774.198
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	30.040	30.040	256	30.296
Odložena poreska sredstva	-	-	403	403	340	743
Ostala aktiva	-	-	12.808	12.808	(2.785)	10.023
Ukupno imovina	315.498	461.448	667.441	1.444.387	(5.118)	1.439.269
Obaveze						
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	484.449	656.426	8.049	1.148.925	-	1.148.925
Depoziti i krediti od banaka			8.049	8.049	-	8.049
Depoziti i krediti od klijenata	483.879	655.416	-	1.139.295	-	1.139.295
Obaveze po osnovu zakupa	570	1.011	-	1.581	-	1.581
Poreske obaveze	-	-	2.392	2.392	(213)	2.179
Ostale obaveze	-	-	22.902	22.902	-	22.902
Rezervisanja za kreditne rizike i garancije	-	-	1.745	1.745	1.046	2.791
Rezervisanja za rizike i troškove	-	-	951	951	-	951
Ukupno obaveze	484.449	656.426	36.039	1.176.915	833	1.177.748
Ukupno kapital i rezerve	12.517	17.867	237.089	267.472	(5.951)	261.521
<i>Od toga neto dobit za tekuću godinu</i>	12.517	17.867	3.170	33.554	(289)	33.265
Ukupno obaveze, kapital i rezerve	496.966	674.293	273.128	1.444.387	(5.118)	1.439.269

Napomene uz finansijske izvještaje

6. Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Izvještaj o finansijskom položaju po segmentima

31.12.2023.	Preduzeća i javni sektor	Maloprodaja	Ostalo	Ukupno po segment izvještajima	Usklađivanje	Ukupno po finansijskim izvještajima
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Imovina						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	153.054	153.054	(9)	153.044
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	82.973	82.973	-	82.973
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	267.916	412.091	320.319	1.000.327	(2.779)	997.548
Obavezna rezerva kod CB	-	-	97.303	97.303	-	97.303
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	223.016	223.016	(17)	222.999
Kredit i potraživanja od klijenata	267.916	412.091	-	680.008	(2.762)	677.246
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	31.020	31.020	380	31.400
Odložena poreska sredstva	-	-	993	993	338	1.331
Ostala aktiva	-	-	-	11.585	(1.966)	9.619
Ukupno imovina	267.916	412.091	588.359	1.279.952	(4.036)	1.275.916
Obaveze						
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	406.589	575.487	14.263	996.338	-	996.338
Depoziti i krediti od banaka	-	-	14.263	14.263	-	14.263
Depoziti i krediti od klijenata	405.993	574.316	-	980.309	-	980.309
Obaveze po osnovu zakupa	596	1.171	-	1.766	-	1.766
Poreske obaveze	-	-	941	941	(164)	777
Ostale obaveze	-	-	24.523	24.523	-	24.523
Rezervisanja za kreditne rizike i garancije	-	-	4.116	4.116	1.093	5.209
Rezervisanja za rizike i troškove	-	-	1.805	1.805	-	1.805
Ukupno obaveze	406.589	575.487	45.648	1.027.723	929	1.028.652
Ukupno kapital i rezerve	931	19.588	231.710	252.229	(4.965)	247.264
<i>Od toga neto dobit za tekuću godinu</i>	931	19.588	5.186	25.705	(2.930)	22.775
Ukupno obaveze, kapital i rezerve	407.519	595.075	277.358	1.279.952	(4.036)	1.275.916

Prihodi i rezultati segmenata prikazani u prethodnim tabelama (za godine koje se završavaju na dan 31.12.2024. i 31.12.2023. godine) predstavljaju prihode generisane od prodatih proizvoda i izvršenih usluga prema klijentima iz ovih segmenata.

Rezultat svakog segmenta uključuje navedene prihode ostvarene iz poslovanja sa pripadajućom grupom klijenata, kao i pripadajuće troškove. To predstavlja pristup po kojem se izvještava prema rukovodiocima nadležnim za donošenje ključnih odluka, s ciljem alokacije adekvatnih resursa segmentima, kao i analize njihovih rezultata. Prihodi Banke od glavnih usluga detaljno su prikazani u napomenama 4.1. i 4.2. uz finansijske izvještaje.

7. Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima koje Banka preuzima u poslovnim aktivnostima provodi se kroz sistem strategija, politika, programa, procedura rada i utvrđenih limita koji se kontinuirano nadograđuju u skladu sa promjenama u zakonskoj regulativi, promjenama poslovnih aktivnosti zasnovanih na tržišnim kretanjima i razvoju novih proizvoda, kao i kroz usvajanje standarda Grupe u pogledu upravljanja rizicima. Na nivou Grupe djeluje cjelokupan sistem upravljanja rizicima zasnovan na definisanom apetitu za rizik, strategijama rizika i operativnim politikama i procedurama, te postavljenim limitima rizika.

Nadzorni odbor i Uprava Banke propisuju načela cjelokupnog upravljanja rizicima, te donose strategije rizika koje pokrivaju to područje poslovanja. Odbor za rizike razmatra i izvještava Nadzorni odbor o sprovođenju strategije, adekvatnosti i načinu sprovođenja usvojenih politika i drugih procedura za upravljanje rizicima, kao i adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema za upravljanje rizicima.

U skladu sa politikama Grupe, Banka ima implementiran standardni pristup kreditnom riziku prema Bazel III sporazumu i to putem IT platforme, koja je usklađena sa zahtjevima tih standarda.

Upravljanje rizicima u nadležnosti je člana Uprave Banke zaduženog za upravljanje rizicima i organizovano je kroz sljedeće organizacione jedinice:

- Operacije kreditnog rizika i
- Strateški, kreditni, integrisani i drugi rizici.

U okviru Operacija kreditnog rizika postoje tri odjeljenja: Odobravanje kreditnog rizika, Monitoring i upravljanje specijalnim plasmanima za pravna lica, te Monitoring i upravljanje specijalnim plasmanima za fizička lica. U okviru Strateškog, kreditnog, integrisanog i drugih rizika takođe su dva odjeljenja: Integrisani rizik, planiranje i izvještavanje, te Finansijski i nefinansijski rizici. Upravljanje kolateralima, politike i procedure funkcija je koja djeluje u okviru Strateškog, kreditnog i integrisanog i drugih rizika.

Najznačajnije vrste rizika kojima je Banka izložena jesu:

- kreditni rizik,
- rizik likvidnosti,
- tržišni rizik i
- operativni rizik.

7.1. Kreditni rizik

Banka je izložena kreditnom riziku koji se može definisati kao mogućnost da dužnik ne ispuní svoje obaveze po ugovorima o kreditiranju, što rezultira finansijskim gubitkom za Banku. Preuzimanje kreditnog rizika regulisano je specifičnim pravilima i principima koje su definisali Grupa i lokalni regulator za područja kreditnih strategija, politika, razvoja modela, koncentracije rizika, upravljanja kolateralima, uvođenja novih proizvoda, monitoringa i izvještavanja. Izloženošću kreditnom riziku upravlja se u skladu sa važećim strategijama i politikama Banke, kao i drugim internim aktima koja su propisali Nadzorni odbor i Uprava Banke. Strategijama kreditnog rizika definisani su glavni strateški ciljevi, te određeni limiti u preuzimanju kreditnog rizika u poslovanju sa svim segmentima klijenata.

Opšti principi i pravila upravljanja kreditnim rizikom definisani su politikama Grupe, a Banka ih primjenjuje u svom poslovanju u skladu sa zahtjevima regulatora, standardima Grupe i najboljom praksom.

Mjerenje kreditnog rizika

U mjerenju kreditnog rizika uglavnom su zastupljeni sljedeći faktori: rizik gubitka koji proizlazi iz nesolventnosti dužnika i rizik gubitka koji proizlazi iz promjene ocjene rizičnosti klijenta. Faktori koji se uzimaju u obzir su i ukupna kreditna izloženost koja uključuje bilansne i vanbilansne pozicije Banke, te kvalitet i vrijednost instrumenata obezbjeđenja.

Kreditni rizik mjeri se na nivou pojedinog korisnika kredita/transakcije i na nivou ukupnog portfolija.

Banka uz podršku Grupe razvija i uspostavlja i sistem mjerenja kreditnog rizika na portfolio osnovi, primjenjujući Basel III osnovne parametre kreditnog rizika za kalkulaciju očekivanog gubitka iz kreditnog portfolija, te kalkulaciju rizične aktive i internih kapitalnih zahtjeva za pokriće neočekivanih gubitaka zbog kreditnog rizika na osnovu obračuna kreditnog VaR („Value at Risk“). Kreditni VaR kao mjera ekonomskog/internog kapitala takođe je i osnovni input za definisanje kreditnih strategija, analizu kreditnih limita i koncentracije rizika.

Uspostavljeni sistem izvještavanja analizira glavne pokretače i komponente kreditnog rizika i njihovu dinamiku kako bi se po potrebi i na vrijeme preduzele korektivne aktivnosti. Izvještaji sadrže informacije o promjenama u veličini i kvalitetu kreditnog portfolija na nivou segmenta klijenata i za Banku.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Politike kontrole rizika

Banka upravlja, ograničava i kontroliše koncentracije kreditnog rizika gdje god je takav rizik utvrđen, a posebno u pogledu pojedinih klijenata i/ili grupa, te industrijskih sektora.

Banka uspostavlja nivo kreditnog rizika koji preuzima postavljanjem ograničenja na iznos rizika prihvaćenog u odnosu na jednog zajmoprimca ili grupe, odnosno industrijske sektore. Takvi rizici se prate na redovnom kvartalnom nivou kroz izvještaj o koncentraciji izloženosti po industrijskim sektorima i usklađenosti sa usvojenom industrijskom strategijom, a o čemu se izvještava Kreditni odbor Banke.

Dodatno, kroz redovni mjesečni izvještaj za Odbor za finansijske i kreditne rizike, Upravljanje rizicima izvještava Odbor za finansijske i kreditne rizike o definisanim limitima na nivou Banke. O koncentraciji kreditnog rizika se redovno informišu Odbor za rizike i Nadzorni odbor.

Odbor za finansijske i kreditne rizike, Uprava i Nadzorni odbor Banke redovno se informišu i o svim značajnim promjenama u iznosu i kvalitetu portfolija.

Kreditnim rizikom takođe se upravlja i redovnom analizom sposobnosti zajmoprimaca i potencijalnih podmirivanja obaveza otplate glavnice i kamate, te promjenom kreditnih limita gdje je potrebno.

Radi minimalizacije rizika u kreditnom poslovanju Banka ima uspostavljen sistem sa politikama za definisanje, procjenu i tretman kolaterala koji služi za osiguranje naplate potraživanja, te kao osiguranje za naplatu svojih potraživanja uzima prihvatljiv kolateral. Prihvatljiv kolateral predstavlja zalog koji ima poznato aktivno tržište i stabilne cijene čija je vrijednost zadovoljavajuća u odnosu na potraživanja Banke i koji je dovoljan da zaštiti Banku od mogućeg gubitka glavnice, kamata, naknade i troškova naplate.

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna bruto izloženost kreditnom riziku za bilansne i vanbilansne stavke

	Napomena	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Bilansna aktiva			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5.1.	201.845	153.044
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	5.2.	86.872	82.973
Finansijska imovina po amortizovanom trošku		1.109.491	997.548
Obavezna rezerva kod Centralne banke	5.3.	108.530	97.303
Kredit i potraživanja od banaka	5.4.	226.762	222.999
Kredit i potraživanja od klijenata	5.5.	774.198	677.246
Ostala aktiva	5.8.	10.023	9.619
Ukupna bilansna aktiva izložena kreditnom riziku		1.408.231	1.243.185
Vanbilansna aktiva 5.17.			
Garancije i druga jamstva		111.909	103.346
Odobrena prekoračenja, okvirni krediti i garancije		99.264	76.357
Ukupna vanbilansna aktiva izložena kreditnom riziku		211.173	179.703
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		1.619.404	1.422.888

Banka uzima kolaterale za kredite i potraživanja u obliku novčanih depozita, garancija, hipoteka nad nekretninama, te drugih osiguranja nad imovinom i garancijama. Inicijalne procjene vrijednosti kolaterala, odnosno nekretnina, rade se već prilikom odobravanja kreditnog zahtjeva, odnosno sastavni su dio procesa odobravanja kreditnih zahtjeva klijenata.

Ponovne procjene se rade u skladu sa definisanim principima i pravilima sistema upravljanja kolateralima.

Da bi bile priznate kao kolateral, nekretnine je potrebno redovno pratiti i revidirati vrijednost i to stambene nekretnine jednom u tri godine, a poslovne jednom godišnje. Učestalije praćenje i provjera potrebni su u slučaju značajnih promjena tržišnih uslova.

U svrhu usklađivanja sa grupnim tehnikama smanjenja kreditnog rizika, Banka je implementirala funkcionalnost automatskog praćenja isteklih polisa osiguranja nekretnina i isteklih procjena i uvedeni su korektivni faktori u slučaju valutne neusklađenosti kolaterala i plasmana. Korektivni faktori se ne primjenjuju ukoliko je kolateral nekretnina ili pokretnina u EUR/BAM valuti za vrijeme dok je na snazi valutni odbor.

Alokacija kolaterala na kredit vrši se u skladu sa pravilima prioritizacije. Alokacija kolaterala na pojedinačnu izloženost ne prelazi izloženost tog plasmana. Na tržišnu vrijednost kolaterala primjenjuju se umanjenja (u zavisnosti od vrste kolaterala – stambene nekretnine 30%, poslovne nekretnine 40%–50%, u zavisnosti od toga da li postoji valutna neusklađenost (haircut), zavisi od vrste valute, te u zavisnosti od toga da li postoji ročna neusklađenost između roka dospijanja kredita i kolaterala). Založeni depoziti nalaze se na računu davaoca kolaterala u Banci i blokirani su za sve vrijeme trajanja zaloga.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Prikaz bruto i neto izloženosti Banke kreditnom riziku prikazan je ispod:

31.12.2024.	Izloženosti u statusu izmirenja			Izloženosti u statusu neizmirenja			Ukupno		
Finansijski instrumenti	Bruto	ECL	Neto	Bruto	ECL	Neto	Bruto	ECL	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijski instrumenti koji se umanjuju za ECL									
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	202.320	(475)	201.845	-	-	-	202.320	(475)	201.845
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	1.121.081	(18.859)	1.102.222	33.006	(25.737)	7269	1.154.087	(44 596)	1 109 491
Obavezna rezerva kod Centralne banke	108.957	(427)	108.530	-	-	-	108.957	(427)	108 530
Kredit i potraživanja od banaka	227.154	(392)	226.762	-	-	-	227.154	(392)	226 762
Kredit i potraživanja od komitenata	784.969	(18.040)	766.929	33.006	(25.737)	7269	817.975	(43 777)	774 198
Ostala aktiva	7.235	(211)	7.024	5.858	(2.859)	2.999	13.093	(3 070)	10 023
Finansijski ins. koji se ne umanjuju za ECL									
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat*	86.872	(348)	86.524	-	-	-	86.872	(348)	86 524
Ukupna bilansna aktiva izložena kredit. riziku	1.417.508	(19.893)	1.397.615	38.864	(28.596)	10.268	1.456.372	(48 489)	1 407 883
Ukupna vanbilansna aktiva izložena kreditnom riziku	211.150	(2.771)	208.379	23	(20)	3	211.173	(2 791)	213 964

* ECL ide kroz kapital i ne umanjuje izloženost na aktivi

31.12.2023.	Izloženosti u statusu izmirenja			Izloženosti u statusu neizmirenja			Ukupno		
Finansijski instrumenti	Bruto	ECL	Neto	Bruto	ECL	Neto	Bruto	ECL	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijski instrumenti koji se umanjuju za ECL									
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	153.674	(629)	153.044	-	-	-	153.674	(629)	153.044
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	1.009.342	(19.450)	989.892	34.849	(27.192)	7.657	1.044.191	(46.642)	997.549
Obavezna rezerva kod Centralne banke	97.871	(568)	97.303	-	-	-	97.871	(568)	97.303
Kredit i potraživanja od banaka	223.222	(223)	222.999	-	-	-	223.222	(223)	222.999
Kredit i potraživanja od komitenata	688.249	(18.659)	669.590	34.849	(27.192)	7.657	723.098	(45.851)	677.247
Ostala aktiva	11.743	(2.124)	9.619	-	-	-	11.743	(2.124)	9.619
Finansijski instr.koji se ne umanjuju za ECL									
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz OCI*	82.973	(92)	82.881	-	-	-	82.973	(92)	82.881
Ukupna bilansna aktiva izložena kredit. riziku	1.257.731	(22.295)	1.235.436	34.849	(27.192)	7.657	1.292.580	(49.487)	1.243.093
Ukupna vanbilansna aktiva izložena kredit. riziku	179.684	(5.192)	174.492	19	(17)	2	179.703	(5.209)	174.494

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Primljeni kolaterali i drugi instrumenti obezbjeđenja kredita

Banka definiše politiku upravljanja tehnikama za ublažavanje kreditnog rizika koja ima za cilj da obezbijedi optimalno upravljanje instrumentima obezbjeđenja i ublaži potencijalne gubitke po plasmanima u slučaju neizvršenja obaveza.

Efikasna primjena tehnika ublažavanja kreditnog rizika u poslovnim procesima Banke dovodi do optimizacije korišćenja kapitala.

Procjena kolaterala je jedan od osnovnih elemenata procesa odobravanja kredita, pored ocjene kreditne sposobnosti klijenta.

Kvalitet klijenta zasniva se na ocjeni kreditne sposobnosti i kvalitetu poslovnog odnosa sa Bankom. Kolateral nikada ne može biti zamjena za rejting klijenta. Ukoliko rejting ili kreditna sposobnost klijenta nisu adekvatni, kredit se ne može odobriti. Instrumenti kolaterala služe Banci da se zaštiti u slučaju kašnjenja, kada dužnik nije u mogućnosti da izvrši plaćanja.

Osnovni uslov za prihvatanje instrumenata obezbjeđenja je pravno izvršenje. Neophodno je uložiti brižne napore i marljivo raditi na tome da mogućnost naplate iz instrumenata obezbjeđenja ne bude ugrožena iz pravnih razloga.

Potrebno je pažljivo i adekvatno upravljanje kolateralom, u smislu kontinuiranog praćenja i procjene. Procijenjeni kolateral mora se redovno pratiti, najmanje jednom godišnje. Redovnije praćenje i nadzor potrebni su u slučaju značajnih promjena tržišnih uslova.

U primjeni tehnike ublažavanja kreditnog rizika, Banka ističe značaj procesa i kontrole zahtjeva pravne zaštite, kao i procjenu podobnosti kolaterala.

31.12.2024.	Alocirana vrijednost kolaterala						Neto izloženost
	Bruto izloženost	Depoziti	Primljene garancije	Hipoteke	Ostalo	Ukupno instrumenti zaštite	
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Bilansna aktiva							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	201.845	-	-	-	-	-	201.845
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	86.872	-	-	-	-	-	86.872
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	1.109.491	3.695	59.250	168.211	10.380	241.536	867.954
Obavezna rezerva kod CB	108.530	-	-	-	-	-	108.530
Kredit i potraživanja od banaka	226.762	-	-	-	-	-	226.762
Kredit i potraživanja od klijenata	774.198	3.695	59.250	168.211	10.380	241.536	532.662
Ostala aktiva	10.023	-	-	-	-	-	10.023
Ukupna bilansna aktiva	1.408.231	3.695	59.250	168.211	10.380	241.536	1.166.694
Vanbilansna aktiva							
Garancije i druga jemstva	111.909	6.053	-	10.836	8.023	24.912	86.998
Odobrena prekoračenja, okvirni krediti i garancije	99.264	-	-	-	-	-	99.264
Ukupna vanbilansna aktiva	211.173	6.053	-	10.836	8.023	24.912	186.262
Ukupna bilansna i vanbilansna izloženost kreditnom riziku	1.619.404	9.748	59.250	179.047	18.403	266.448	1.352.956

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Primljeni kolaterali i drugi instrumenti obezbjeđenja kredita (nastavak)

31.12.2023.	Alocirana vrijednost kolaterala					Ukupno instrumenti zaštite	Neto izloženost
	Bruto izloženost	Depoziti	Primljene garancije	Hipoteke	Ostalo		
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Bilansna aktiva							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	153.044	-	-	-	-	-	153.044
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	82.973	-	-	-	-	-	82.973
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	997.548	3.473	80.241	138.356	11.850	233.920	763.628
Obavezna rezerva kod CB	97.303	-	-	-	-	-	97.303
Kredit i potraživanja od banaka	222.999	-	-	-	-	-	222.999
Kredit i potraživanja od klijenata	677.246	3.473	80.241	138.356	11.850	233.920	443.326
Ostala aktiva	9.619	-	-	-	-	-	9.619
Ukupna bilansna aktiva izložena kreditnom riziku	1.243.185	3.473	80.241	138.356	11.850	233.920	1.009.265
Vanbilansna aktiva							
Garancije i druga jemstva	103.346	2.811	3.585	9.249	4.954	20.599	82.747
Odobrena prekoračenja, okvirni kredit i garancije	76.357	1.059	-	3.988	204	5.251	71.106
Ukupna vanbilansna aktiva izložena kreditnom riziku	179.703	3.870	3.585	13.237	5.158	25.850	153.853
Ukupna bilansna i vanbilansna izloženost	1.422.888	7.343	83.826	151.593	17.008	259.770	1.163.118

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke (ECL)

Banka sa svakim datumom izvještavanja provjerava da li postoje objektivni znaci umanjenja vrijednosti finansijske imovine, kao što je prethodno objašnjeno u napomeni 2. 7.

Za potrebe kreditnog monitoringa i upravljanja kreditnim rizikom, Banka kreditni portfolio dijeli u sljedeće grupe:

- Nivo 1 i 2: krediti koji se izmiruju (performing), i
- Nivo 3: krediti koji se ne izmiruju (non performing).

Finansijska imovina, koju čine hartije od vrijednosti (HoV), klasifikovana je u nivo 1 kreditnog rizika, u skladu sa ABRS regulativom, kojom je definisano da se za sve plasmane centralnim vladama dodjeljuje nivo 1, dok je, u skladu sa grupnim pristupom, u izvještajima prema Grupi, Banka iste klasifikovala u nivo 2, s obzirom na to da nemaju investicijski rang (noninvestment grade).

Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke uključuje i komponentu FLI (forward looking information), odnosno uzima u obzir uticaj makroekonomskih kretanja na kreditni rizik kome je Banka izložena.

Definicija statusa neizvršenja obaveza i oporavka

Klijent se nalazi u statusu neizvršenja obaveza ukoliko kasni sa plaćanjem materijalnog iznosa više od 90 uzastopnih kalendarskih dana ili kada je malo vjerovatno da će jednu od svojih obaveza platiti u cijelosti (UTP događaj).

Banka i Grupa primjenjuju brojač dana kašnjenja koji uzima u obzir prag materijalnosti. Značajna materijalna odgovornost preuzima se kada su potraživanja Banke od pravnih lica veća od 1.000 KM i 1% izloženosti dužnika, a od fizičkih lica veća od 1% izloženosti dužnika i 200 KM.

Period naplate definiše se kao pokazatelj sposobnosti i spremnosti zajmoprimca da ispuni ugovorne uslove naplate.

Ovaj period takođe ima za cilj da spriječi ponavljanje kašnjenja dužnika ubrzo nakon plaćanja/sporazuma / stupanja na snagu odlaganja.

Period naplate (reaging) podrazumijeva da se u tom periodu ne može dogoditi novi događaj neizvršenja obaveza i da iznos dospjelih potraživanja ne smije prelaziti definisani prag materijalnosti.

Proces procjene PD-a

Vjerovatnoća neizvršenja obaveza (PD) jeste procjena vjerovatnoće neizvršenja obaveza, odnosno prelaska klijenta u status neizvršenja obaveza. Ona daje procjenu vjerovatnoće da klijent neće moći izmiriti svoje obaveze u određenom vremenskom periodu.

Vjerovatnoća neizvršenja obaveza (PD) odražava dvanaestomjesečnu vjerovatnoću neizvršenja obaveza zasnovanu na dugoročnom prosjeku jednogodišnje stope neizvršenja obaveza koja se zatim prilagođava na određeni trenutak, kao što je detaljnije opisano u nastavku.

Postoje dva pristupa određivanju PD-a za potrebe izračunavanja umanjenja vrijednosti.

Za portfolio niskog rizika (sovereign, banke), grupni koeficijent se primenjuje na PD, na osnovu modela rejtinga grupe, a za ostatak portfolija koriste se interni podaci Banke, odnosno PD kreiran na osnovu podataka o istorijskoj stopi neizvršenja obaveza od pojedinačne grupe izloženosti na osnovu dana kašnjenja i vrsta proizvoda.

EAD

EAD (Exposure at Default) predstavlja mjeru izloženosti u trenutku događaja neizvršenja obaveza. Trajanje EAD-a dobija se uzimajući u obzir očekivane promjene u budućim periodima, na osnovu plana otplate.

Navedena procjena uključuje bilansne i vanbilansne stavke (garancije, akreditive i neiskorišteni dio kredita i okvira za garancije), kasnije ponderisane tzv. CCF faktorom (faktor kreditne konverzije).

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka propisane Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka izračunavaju se na ukupnu izloženost koja predstavlja bruto knjigovodstvenu vrijednost stavke bilansne i vanbilansne aktive.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

LGD

LGD (Loss Given Default) predstavlja postotak procijenjenog gubitka, a time i očekivane stope povrata na datum nastanka događaja neizvršenja obaveze. Za procjenu LGD-a, Banka je segmentirala portfolio za privredu i stanovništvo u homogene portfolije na osnovu ključnih karakteristika koje su relevantne za procjenu budućih novčanih tokova. Korišteni podaci zasnovani su na istorijski prikupljenim podacima o gubicima i uključuju širi skup karakteristika transakcije (npr. tip proizvoda).

LGD se izračunava na osnovu stope oporavka i diskontovanih vrijednosti kolaterala nakon primjene haircut-a i faktora efikasnosti (izračunatih na osnovu istorijskih informacija o zaduženju kolaterala).

Prilagođavanja PD i LGD primjenjuju se prema zahtjevima MSFI 9:

- Primijena PIT prilagođavanja umjesto TTC;
- Uključivanje FLI informacije;
- Proširivanje parametara kreditnog rizika u višegodišnjoj perspektivi.

Objedinjavanje informacija o budućim kretanjima

Budući da MSFI 9 zahtijeva korištenje PD-ova u trenutku vremena kao i one koji su usmjereni na buduća kretanja, TTC krivulje doživotnog PD-a prilagođavaju se uz pomoć delta zadane stope neizvršenja (komponenta usmjerena na buduća kretanja) koju obezbjeđuje Grupa (satelitski modeli), koja se primjenjuje na vrhu najnovije stope neizvršenja obaveza (Default Rate, PIT komponenta). Grupa ima poseban tim koji razvija modele za dobijanje ocjena forward-looking parametara, odnosno PD/LGD delti po državama, koje se potom ugrađuju u lokalne PD/LGD modele. Uloga Banke u razvoju satelitskih modela ogleda se u dostavljanju vremenskih serija podataka koje se koriste kao input model. Ocjene forward-looking parametara dobijaju se na nivou države, pri čemu Grupa agregira podatke, kreirajući tako objedinjen uzorak za Bosnu i Hercegovinu korišćen pri modelovanju. Vremenska serija se ažurira na svake dvije godine, čime se dobija nova parametrizacija satelitskih modela. Ključni korak u razvoju satelitskih modela jeste izbor nezavisnih promjenljivih modela (makro-ekonomske promjenljive, npr. GDP, stopa nezaposlenosti, cijene nafte i drugih prirodnih resursa, indeks potrošačkih cijena i slično), te se isto radi kroz razne statističke procese u kombinaciji sa domenskim znanjem u cilju dobijanja jednostavnih, intuitivnih i robusnih ocjena forward-looking parametara. Validaciju modela vrši Grupa prije nego što dostavi konačne delte koje Banka primjenjuje.

Odabir satelitskih modela ima za cilj da osigura odgovarajuće usklađivanje između različitih procesa koji unutar Banke predviđaju upotrebu makroekonomskih procjena (npr. portfolio strategija, budžetiranje, testiranje otpornosti na stres).

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Objedinjavanje informacija o budućim kretanjima (nastavak)

Satelitski modeli su zasnovani na internim procjenama prognoza makroekonomskih pokazatelja i razvijeni su prema poznatim ekonometrijskim modelima. Ključni pokretači kreditnog rizika su rast BDP-a, stopa nezaposlenosti, inflacija, prosječna plata i indeks cijena nekretnina na osnovu čega se kreira lista varijabli koje se koriste za satelitski model.

Standard MSFI 9 zahtijeva da procjena očekivanih kreditnih gubitaka odražava nepristrasan iznos ponderisan vjerovatnoćom koja se utvrđuje procjenom niza mogućih ishoda.

Odabrani pristup je podrazumijevao korištenje tri različita makroekonomska scenarija i pondera vjerovatnoće za svaki, tačnije jedan osnovni, jedan negativni i jedan pozitivni scenarij. Odjeljenje za istraživanja UniCredit-a priprema polugodišnje makroekonomske prognoze prema osnovnim i alternativnim negativnim scenarijima. Svaki scenario predviđa trogodišnje prognoze, uključujući sve relevantne makroekonomske faktore razmatrane u satelitskim modelima (kao što je prikazano u tabeli ispod). Svakom scenariju se dodjeljuje vjerovatnoća nastanka koju definiše Odjeljenje za istraživanja UniCredit-a, osiguravajući da vjerovatnoća negativnih scenarija nije pristrasna u odnosu na ekstremne scenarije, u suprotnom raspon i težina scenarija ne bi bili reprezentativni. „Prosječni” scenario je definisan kao ponderisani prosjek delti DR-a koji se daju u okviru svakog od prethodno navedenih scenarija.

Razmatranje više scenarija je relevantno ukoliko postoji nelinearna veza između ključnih komponenti ECL-a i relevantnog ekonomskog parametra.

Ispunjavanje objašnjenih zahtjeva standarda tražilo bi izračunavanje ECL-a prema više scenarija i izvođenje ponderisanog prosječnog ECL-a na osnovu vjerovatnoće da će se svaki scenarij desiti. Alternativno, bankama je dozvoljeno da izvedu faktor preklapanja (multiscenario overlay factor) kako bi uzeli u obzir nelinearnost komponenti rizika ECL-a i relevantnih ekonomskih parametara. Provođenje više scenarija u okviru procesa kreiranja rezervisanja za gubitke ne bi odgovaralo vremenskom okviru izrade rezervisanja za gubitke i smatralo bi se da je to nepotrebnii trošak i napor za Banku. Stoga je odlučeno da se uzmu u obzir višestruki makroekonomski scenariji na osnovu procjene godišnjeg faktora preklapanja (multiscenario overlay factor), koji će se primijeniti na ECL izračunat prema osnovnom scenariju.

Jednostavan i direktan pristup za dobijanje faktora preklapanja sastoji se u određivanju omjera između ponderisane vjerovatnoće ECL-a i ECL-a prema osnovnom scenariju kao što je prikazano u nastavku:

$$\text{Overlay factor} = \frac{ECL_{\text{ponderisani}}}{ECL_{\text{osnovni}}}$$

Ponderisani ECL izračunava se na osnovu vjerovatnoće scenarija (za 2024. 60% osnovni, 35% negativni i 5% pozitivni):

$$ECL_{\text{ponderisani}} = 60\% \cdot ECL_{\text{osnovni}} + 35\% \cdot ECL_{\text{negativni}} + 5\% \cdot ECL_{\text{pozitivni}}$$

Faktor preklapanja (multiscenario overlay factor) kalibrira se na polugodišnjem nivou čim budu dostupne nove prognoze i ponderi za više scenarija.

Faktori preklapanja (multiscenario overlay factor) na portfolijima širom Grupe (sovereign, banke) procjenjuju se centralno i dijele sa Bankom na vrijeme za lokalnu primjenu u mjesečnom procesu rezervisanja za gubitke po kreditima.

Konačno, podvlači se da faktor preklapanja (multiscenario overlay factor) ne predstavlja procijenjeni parametar, već multiplikativni faktor koji se primjenjuje na osnovni ECL da bi se dobio konačni ECL, a koji je iznos ponderisan vjerovatnoćom određen procjenom niza mogućih ishoda.

Konačni ECL se izračunava na sljedeći način:

$$ECL_{\text{konačni}} = ECL_{\text{osnovni}} \times \text{Faktor preklapanja}$$

U tabeli koja slijedi data je lista makroekonomskih pretpostavki korištenih u osnovnom i negativnom scenariju tokom trogodišnjeg perioda.

Makroekonomski scenario	Osnovni scenario (ponder 60%)							Negativni scenario (ponder 35%)				Pozitivni scenario (ponder 5%)			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Godišnji rast realnog BDP-a	7,5	3,9	1,6	2,5	3,0	3,5	3,5	2,5	1,4	0,8	2,6	2,5	3,7	4,7	4,1
Inflacija godišnja (CPI)	6,4	14,8	2,2	1,9	2,2	2,0	2,0	1,9	1,9	1,4	1,9	1,9	2,8	2,0	2,1
Inflacija prosječna (CPI)	2,0	14	6,1	1,7	2,2	2,1	2,0	1,7	2,1	1,7	2,1	1,7	2,5	2,4	2,1
Mjesečna plata u EUR	788,5	880,7	994,0	1.065,7	1.119,1	1.179,7	1.245,4	1.065,7	1.048,5	1.073,8	1.120,2	1.065,7	1.140,4	1.210,7	1.280,3
Stopa nezaposlenosti (%)	32,5	30,1	29,1	28,0	26,0	24,0	22,0	28,0	28,5	30,3	27,9	28,0	25,2	21,9	19,5
Indeks cijena nekretnina, % promjene	7,4	10,0	0,5	1,0	4,0	5,0	5,0	1,0	3,2	3,1	5,8	1,0	4,2	5,5	6,5

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Osjetljivost ECL-a na buduće ekonomske uslove

Prikazane vrijednosti se odnose na ECL za ukupne EAD po segmentima portfolija za potrebe konsolidacije grupe (na osnovu internih modela) i nisu prilagođene za minimalne stope pokrića, definisane za potrebe lokalnog izvještavanja u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

Osjetljivost ECL-a je procijenjena kao omjer između:

- razlike između ECL-a prema alternativnom scenariju (negativni); prema pozitivnom scenariju i prema osnovnom scenariju;
- odstupanja BDP-a (na kumulativnoj trogodišnjoj bazi) između negativnog i osnovnog scenarija (u % bodova) i između pozitivnog i osnovnog scenarija (u % bodova).

Podrazumijevaju se pretpostavke:

- prognoza BDP-a (preko 3 godine) se pretpostavlja kao najrelevantniji ekonomski faktor koji je pokazatelj ozbiljnosti scenarija.

Analiza osjetljivosti ECL-a na promjene BDP-a na osnovu prikazanih scenarija pokazala je da se za pad BDP-a od 1% ECL portfolija koji je pod uticajem povećan za 0,1%.

										IFRS9 23q4	
										Osjetljivost ECL-a u odnosu na 3-godišnji kumulirani BDP (u KM)	Osjetljivost ECL-a u odnosu na 3-godišnji kumulirani BDP (u %)
Kumulirani trogodišnji rast BDP u %			ECL iznos (KM /mln)			ECL razlika u odnosu na Osnovni	% ECL razlika u odnosu na Osnovni	% ECL razlika u odnosu na Osnovni	% ECL razlika u odnosu na Osnovni		
Osnovni Scenario	Negativni Scenario	Pozitivni Scenario	Osnovni Scenario	Negativni Scenario	Pozitivni Scenario	Negativni Scenario	Pozitivni Scenario	Negativni Scenario	Pozitivni Scenario	Za pad BDP od 1 bp (na osnovu 3-godišnjeg kumulativa)	
9	4.6	10.9	36.75	36.90	36.72	-0.22	0.03	0.6%	0.10%	0.15	0.10%

Geopolitičko preklapanje kao rezultat rusko-ukrajinske krize

Početak rusko-ukrajinskog sukoba u 2022. godini postao je prepreka ekonomskom rastu. Efekti prelijevanja rusko-ukrajinske krize zahtijevali su reviziju prognoza za makroekonomska kretanja evrozone, takođe podstaknuti inflatornim pritiskom i rastom kamatnih stopa.

Kako bi se uračunali rizici izazvani naglim rastom troškova energije, inflacije i kamatnih stopa za pravna i za fizička lica, još tokom 2022. Usvojena je metodologija za geopolitičko preklapanje, koja se primjenjivala i kroz cijelu 2024. godinu.

Usvajanje ovog okvira je mjera koja je u skladu sa modelima IFRS9, koji su po svojoj strukturi već pravilno i direktno dokazali da prepoznaju efekat geopolitičkih kriza. U ovom kontekstu, dok su modeli IFRS9, a posebno satelitski modeli, u stanju da prepoznaju efekat makroekonomskog scenarija na nivou portfolija, efekat geopolitičkog preklapanja tiče se specifičnih podsegmentarnih portfolija koji se smatraju posebno ranjivim u slučaju da krizna situacija preraste u tešku krizu.

Rezervisanja za kreditne gubitke sa 31.12.2024. uključuju efekat geopolitičkog preklapanja u iznosu 2.227 hiljada BAM i sastoji se od sljedećih stavki:

- Pravna lica: efekat preklapanja za pravna lica koja pripadaju energetske-intenzivnim sektorima industrije koji su skloniji da budu više pogođeni efektima prelijevanja povezanih sa krizom Rusije i Ukrajine, a naročito sa aspekta snabdijevanja energijom i povezanim rastom cijena.
- Fizička lica: (i) hipotekarni krediti sa promjenljivom kamatnom stopom (bez dana kašnjenja, s obzirom na osjetljivost u uslovima povećanja kamate), krediti sa najmanje jednom dospjelim ratom, što se smatra prvim signalom za teškoće u plaćanju, te su ti klijenti posebno ranjivi u ovoj specifičnoj situaciji.

Što se tiče obračuna, kreditne izloženosti koje pripadaju navedenim kategorijama identifikovane su prema njihovim specifičnim, opisanim karakteristikama. Polazeći od ovoga, satelitski modeli se vode primjenom makroekonomskih pokazatelja iz recesivnog scenarija korištenog za pripremu trogodišnjeg Plana poslovanja Banke, kako bi se odredilo neophodno prilagođavanje postojeće stope neizvršenja obaveza.

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Geopolitičko preklapanje kao rezultat rusko-ukrajinske krize

Ažuriranje u procesu dodjele geopolitičkog preklapanja (overlay) u energetske-intenzivnim sektorima uvedeno je u 4. kvartalu 2023. Konkretno, novi proces dodjele ima za cilj dodjelu ECL-a, fokusirajući se više, u poređenju sa početnim pristupom, na rizičnost u smislu nivoa kreditnog rizika, stoga koristeći sposobnost okvira SICR da bude osjetljiv na sve signale rizika koji su trenutno prisutni. Kao takvi, s obzirom na ishode PD-a, koji proizlaze iz modela i različitog nivoa rizika, neispunjavanja obaveza ugrađenih u okvir nivoa kreditnog rizika, ovo se koristi za dodjelu ECL-a koji proizlazi iz geopolitičkog preklapanja (overlay).

Detaljno uzimajući u obzir opseg primjene geopolitičkog preklapanja (overlay) za energetske-intenzivne sektore na najnovijem portfoliju, treba izračunati sljedeći odnos:

$$x\% = (\text{prosj. IFRS9 1Y PD_Nivo 2}) / ((\text{prosj. IFRS9 1Y PD_Nivo 1} + \text{prosj. IFRS9 1Y PD_Nivo 2}))$$

Gdje je:

- prosječni IFRS9 1Y PD_(Nivo 2) – prosječni IFRS9 1Y PD nivo 2, koji pripadaju obimu primjene geopolitičkog preklapanja (overlay) za energetske-intenzivne sektore na najnovijem portfoliju,
- prosječni IFRS9 1Y PD_(Nivo1) – prosječni IFRS9 1Y PD nivo 1, koji pripadaju obimu primjene geopolitičkog preklapanja (overlay) za energetske-intenzivne sektore na najnovijem portfoliju.

Tada bi najmanje x% ukupnog dodatnog ECL-a zbog energetske-intenzivnog geopolitičkog preklapanja (overlay-a) trebalo dodijeliti na pozicije nivoa kreditnog rizika 2 relevantnog portfolija, a ostatak (1- x%) na pozicije nivoa kreditnog rizika 1.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Geopolitičko preklapanje kao rezultat rusko-ukrajinske krize (nastavak)

Takva prilagođena stopa neizvršenja obaveza se zatim primjenjuje na relevantne kategorije da bi se procijenili očekivani novi prilivi izloženosti u status neizvršenja, čija se dodatna rezervisanja zatim izračunavaju prema prosječnoj stopi pokrića koja se primjenjuje na kredite sa klasifikacijom „Unlikely to Pay” (Mala vjerovatnoća plaćanja obaveza).

Geopolitičko preklapanje je multiplikativno preklapanje koje je primijenjeno na izračunati ECL, prateći formulu:

$$ECL_{Geo-political} = ECL \times Preklapanje_{Geo-political}$$

Grupisanje finansijskih sredstava mjereno na kolektivnom i individualnom pristupu

U svrhu određivanja umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja, Banka razlikuje dva pristupa:

- krediti, koji se procjenjuju pojedinačno;
- krediti, koji se procjenjuju na portfolio osnovi.

Kredit, koji se procjenjuju pojedinačno

Individualno značajni krediti se procjenjuju pojedinačno, kako bi se utvrdilo da li postoje objektivni znaci umanjenja vrijednosti. Faktori, koji mogu uticati na sposobnosti i spremnosti svakog pojedinačnog dužnika da ispuni svoju obavezu prema Banci, su brojni su i dijele se na jake i slabe uslove UTP („*unlikely to pay*”), a neki od njih su dati u nastavku:

- nepodmirenje ili kašnjenje u plaćanju kamata ili glavnice,
- nepoštovanje uslova ugovora,
- promjene izvršnog ili stečajnog postupka,
- konkretne informacije o poteškoćama u poslovanju (npr. izražene u nedovoljnoj likvidnosti klijenta),
- značajne promjene u klijentovom tržišnom okruženju, i
- globalna ekonomska situacija.

Detaljan pregled i opis UTP uslova je definisan je kroz Smjernicu o definiciji slučaja neizvršenja obaveza.

Kredit, koji se procjenjuju na portfolio osnovi

U svrhu procjene umanjenja vrijednosti kredita, koji nisu pojedinačno značajni, krediti se grupišu na bazi sličnih karakteristika kreditnog rizika. Banka je izvršila segmentaciju portfolija i u okviru nje podjelu na grupe rizika na bazi rejtinga za pravna lica i vrste proizvoda i dana kašnjenja za fizička lica, te u skladu s tim, primjenom parametara (vjerovatnoće neizvršenja obaveza, gubitka zbog neizvršenja i iznosa, koji Banka potražuje u slučaju neizvršenja obaveza) utvrđenih Basel III standardima i usklađenih s MSFI zahtjevima, kao i Odlukom ABRS, kreira ispravku vrijednosti.

Rejting klase klijenata pravnih lica podrazumijevaju određen raspon PD-a u trenutku odobrenja (PD at the inception). Na konačan rejting klijenta utiču finansijski i kvalitativni rejting. Finansijski rejting se određuje na osnovu finansijskih pokazatelja dostupnih u finansijskim izvještajima klijenta, kao što su racio kapitala, likvidnosti, ROI, te veličina klijenta. Kvalitativni rejting se određuje na osnovu kvalitativnih podataka kao što su upravljačka struktura, računovodstveni i informacijski sistemi, tehnička opremljenost, te stanje tržišta i konkurencija.

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Manuelna usklađivanja za klijente značajno povećanog kreditnog rizika

Za klijente za koje je identifikovana značajno povećana izloženost kreditnom riziku, tj. klijente klasifikovane u nivo kreditnog rizika 2, u izuzetnim slučajevima, gdje je utvrđeno da izračun na portfolio osnovi ne odražava identifikovani nivo kreditnog rizika klijenta, Banka zadržava pravo individualne procjene ECL-a. Ovo naročito važi za klijente klasifikovane kao klijenti na monitoring listi (WL Watch list), šifra statusa izvršenja (PSC Performance Status CODE 600 i 601) i klijente koji su klasifikovani kao restrukturisanje (PSC 651), koji su i dalje u prihodujućem portfolioju.

Prijedlog iznosa ECL-a određuje monitoring i upravljanje specijalnim plasmanima za pravna lica, pri čemu iznos ECL-a ne može biti veći od minimalno definisanog iznosa ECL-a za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza za koje se obračun ECL utvrđuje po principu individualne procjene. Odobranje predloženih iznosa ECL-a je u nadležnosti Kreditnog odbora Banke.

Ukoliko je, u skladu sa internom metodologijom, utvrđeni iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od onih koji proizlaze iz odredaba definisanih Odlukom, Banka je dužna primijeniti tako utvrđen veći iznos.

Analiza kreditnog portfolioja u skladu sa navedenim kategorijama je navedena u nastavku:

	31.12.2024.			31.12.2023.		
	Bruto krediti '000 BAM	Ispravka vrijednosti '000 BAM	%	Bruto krediti '000 BAM	Ispravka vrijednosti '000 BAM	%
<i>Nivo 1 kreditnog rizika</i>						
kreditni pravnim licima	296.261	4.452	1,5%	246.036	3.755	1,50%
kreditni fizičkim licima	416.224	4.080	1,0%	385.238	5.805	1,50%
Ukupno nivo 1	712.485	8.532	1,2%	631.274	9.560	1,50%
<i>Nivo 2 kreditnog rizika</i>						
kreditni pravnim licima	29.583	4.853	16,4%	27.658	4.406	15,90%
kreditni fizičkim licima	42.759	4.721	11,0%	29.317	4.693	16,00%
Ukupno nivo 2	72.342	9.575	13,2%	56.975	9.099	16,00%
<i>Nivo 3 kreditnog rizika</i>						
kreditni pravnim licima	19.469	12.766	65,6%	20.106	13.191	65,60%
kreditni fizičkim licima	13.679	12.904	94,3%	14.743	14.001	95,00%
Ukupno nivo 3	33.148	25.670	77,4%	34.849	27.192	78,00%
Ukupno krediti	817.975	43.777	5,4%	723.098	45.851	6,30%

Pokrivenost portfolioja kredita koji se ne izmiruju ispravkama vrijednosti (ECL) iznosi 77,4% (2023: 78%).

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

U nastavku se nalazi analiza bruto i neto kredita i potraživanja od klijenata:

	31.12.2024.			31.12.2023.		
	Nedospjeli '000 BAM	Dospjeli '000 BAM	Ukupno '000 BAM	Nedospjeli '000 BAM	Dospjeli '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Pravna lica						
Nivo kreditnog rizika 1	293.277	2.984	296.261	243.902	2.134	246.036
(Ispravka vrijednosti)	(4.411)	(41)	(4.452)	(3.717)	(37)	(3.755)
Nivo kreditnog rizika 2	28.249	1.334	29.583	26.998	660	27.658
(Ispravka vrijednosti)	(4.663)	(190)	(4.853)	(4.287)	(119)	(4.406)
Nivo kreditnog rizika 3	19.377	92	19.469	19.815	291	20.106
(Ispravka vrijednosti)	(12.698)	(68)	(12.766)	(12.900)	(291)	(13.191)
Bruto izloženost pravnih lica	340.903	4.411	345.314	290.715	3.085	293.800
(Ispravka vrijednosti)	(21.772)	(299)	(22.071)	(20.905)	(447)	(21.352)
Neto izloženost pravnih lica	319.131	4.111	323.242	269.810	2.638	272.448
Fizička lica						
Nivo kreditnog rizika 1	414.370	1.854	416.224	382.817	2.419	385.237
(Ispravka vrijednosti)	(4.048)	(32)	(4.080)	(5.752)	(53)	(5.805)
Nivo kreditnog rizika 2	42.392	367	42.759	28.906	412	29.318
(Ispravka vrijednosti)	(4.659)	(62)	(4.721)	(4.574)	(119)	(4.693)
Nivo kreditnog rizika 3	7.830	5.849	13.679	9.541	5.202	14.743
(Ispravka vrijednosti)	(7.219)	(5.685)	(12.904)	(8.854)	(5.147)	(14.001)
Bruto izloženost fizičkih lica	464.591	8.070	472.661	421.264	8.034	429.298
(Ispravka vrijednosti)	(15.927)	(5.779)	(21.706)	(19.180)	(5.320)	(24.499)
Neto izloženost fizičkih lica	448.665	2.291	450.956	402.084	2.714	404.798
Ukupno bruto krediti	805.494	12.480	817.975	711.979	11.118	723.097
(Ukupna ispravka)	(37.699)	(6.078)	(43.777)	(40.085)	(5.767)	(45.851)
Ukupno neto krediti	767.796	6.402	774.198	671.895	5.352	677.246

Nivo 1 i 2: nedospjeli krediti koji se izvršavaju

Kvalitet portfolija kredita klijentima koji nisu dospjeli može se procijeniti na osnovu internog standardnog praćenja. Krediti klijenata redovno se prate i sistemski pregledaju radi otkrivanja nepravilnosti ili znakova upozorenja. Oni su predmet stalnog monitoringa s ciljem preduzimanja pravovremenih akcija koje su usklađene sa poboljšanjem / pogoršanjem rizičnog profila klijenta.

Pregled bruto izloženosti nedospjelih kredita koji se izvršavaju prema vrsti klijenta:

	Kreditni fizičkim licima				Kreditni pravnim licima			
	Potrošački krediti	Stambeni krediti	Kreditne kartice i prekoračenja po tekućim računima	Ukupno	Javni i finansijski sektor i internacionalni klijenti	Domaći poslovni subjekti	Preduze-tničko bankarstvo	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
31.12.2024.								
Nivo 1 Standardno praćenje	295.211	102.063	17.095	414.370	103.113	180.812	9.351	293.277
Nivo 2 Standardno praćenje	29.293	11.517	1.582	42.392	15.960	12.063	225	28.249
31. decembar 2023.								
Nivo 1 Standardno praćenje	261.831	100.853	20.133	382.817	132.686	105.501	5.715	243.902
Nivo 2 Standardno praćenje	18.783	8.797	1.326	28.906	13.884	12.100	1.014	26.998

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Nivo 1 i 2: dospjeli krediti koji se izvršavaju

Bruto iznos dospjelih kredita koji se izvršavaju i potraživanja od klijenata prikazani su u tabeli ispod:

	Potrošački krediti	Stambeni krediti	Kreditne kartice i prekoračenja po tekućim računima	Ukupno	Javni i finansijski sektor i internacionalni klijenti	Domaći poslovni subjekti	Preduzećničko bankarstvo	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
31.12.2024.								
Dospjelo – Nivo 1								
do 30 dana	1.161	282	411	1.854	419	2.128	437	2.984
od 30 60 dana	-	-	-	-	-	-	-	-
od 60 90 dana	-	-	-	-	-	-	-	-
iznad 90 dana	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.161	282	411	1.854	419	2.128	437	2.984
Vrijednost kolaterala	171	38.982	-	39.153	12.503	31.832	2.797	47.132
Dospjelo – Nivo 2								
do 30 dana	195	43	31	269	147	365	13	525
od 30 60 dana	46	7	17	70	-	8	2	10
od 60 90 dana	22	1	5	28	-	799	-	799
iznad 90 dana	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	263	52	53	367	147	1.173	14	1.334
Vrijednost kolaterala	46	4.249	-	4.295	5.797	5.198	85	11.080
31.12.2023.								
Dospjelo – Nivo 1								
do 30 dana	1.711	306	402	2.419	374	-	442	816
od 30 60 dana	-	-	-	-	-	1.318	-	1.318
od 60 90 dana	-	-	-	-	-	-	-	-
iznad 90 dana	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.711	306	402	2.419	374	1.318	442	2.134
Vrijednost kolaterala	367	45.282	-	45.650	32.525	16.600	2.140	51.266
Dospjelo – Nivo 2								
do 30 dana	173	37	46	255	80	-	27	107
od 30 60 dana	66	6	18	90	-	540	5	545
od 60 90 dana	54	3	10	67	-	8	-	8
iznad 90 dana	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	292	47	73	412	80	548	32	660
Vrijednost kolaterala	22	3.205	-	3.227	1.562	2.702	401	4.665

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Nivo 3: kredit koji se ne izvršavaju

Podjela kredita koji se ne izvršavaju od klijenata, zajedno sa alociranom vrijednošću povezanih instrumenata osiguranja:

	Krediti fizičkim licima				Krediti pravnim licima			
	Potrošački krediti	Stambeni krediti	Kreditne kartice i prekoračenja po tekućim računima	Ukupno	Javni i finansijski sektor i internacionalni klijenti	Domaći poslovni subjekti	Preduzetničko bankarstvo	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
31.12.2024.								
Nivo 3 kreditnog rizika	11.352	1.384	943	13.679	-	19.215	254	19.469
Vrijednost kolaterala	8	1.237	-	1.245	-	12.835	-	12.835
31.12.2023.								
Nivo 3 kreditnog rizika	11.959	1.867	917	14.743	-	20.003	103	20.106
Vrijednost kolaterala	9	1.368	-	1.377	-	17.577	-	17.577

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Restrukturisani krediti i potraživanja

Tokom godine Banka je restrukturisala određene kredite klijentima s ciljem poboljšanja njihove krajnje naplativosti. Restrukturisanje se uglavnom sprovodi zbog pogoršanja ili sprečavanja daljeg pogoršanja finansijske pozicije klijenata na osnovu analize mogućnosti uspješnog restruktuisanja, s ciljem otklanjanja poteškoća u poslovanju klijenta u definisanom roku i povrata klijenta u prihodujući portfolio.

Restrukturisani krediti na dan 31. decembar 2024. (izloženost po svim restrukturisanim plasmanima, bez obzira da li su u nadležnosti Poslovnih segmenata ili Monitoringa i upravljanja specijalnim plasmanima) iznosili su ukupno 20.428 hiljada BAM (31. decembar 2023: 21.417 hiljada BAM).

Smanjenje ukupne izloženosti restrukturisanih plasmana je rezultat redovne otplate.

	31.12.2024.	31.12.2023.
	'000 BAM	'000 BAM
Restrukturirani krediti	20.428	21.417
Kreditni portfolio bruto	817.975	723.097
Učešće restrukturiranih kredita u bruto kreditnom portfolio	2,5%	3,0%

Restrukturisane izloženosti po nivoima kreditnog rizika prikazane su u tabeli ispod:

Restrukturirane izloženosti (nivo kreditnog rizika)						
	Nivo 1		Nivo 2		Nivo 3	
	restrukturirana izloženost bruto	ispravka vrijednosti	restrukturirana izloženost bruto	ispravka vrijednosti	restrukturirana izloženost bruto	ispravka vrijednosti
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
31.12.2024.						
Fizička lica	-	-	388	29	431	415
Pravna lica	-	-	130	41	19.479	12.755
Ukupno	-	-	518	70	19.910	13.170
31.12.2023.						
Fizička lica	6	-	538	36	503	484
Pravna lica	-	-	568	367	19.802	12.872
Ukupno	6	-	1.106	403	20.305	13.356

Geografska koncentracija kreditnog rizika

Geografska koncentracija rizika portfolio kredita u potpunosti se odnosi na pravna i fizička lica, te ostale subjekte koji su locirani u Bosni i Hercegovini.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.1. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija kreditnog rizika po privrednim granama

Kreditni portfolio Banke na dan 31. decembar 2023. i 31. decembar 2022. godine je analiziran prema privrednim granama u sljedećoj tabeli:

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Pravna lica i preduzetnici		
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	3.430	4.086
Vađenje ruda i kamena	1.771	1.256
Prerađivačka industrija	81.298	67.751
Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	1.285	1.003
Snabdijevanje vodom i djelatnosti sanacije okoliša	231	161
Građevinarstvo	21.062	11.101
Trgovina na veliko i na malo	62.377	29.732
Prevoz i skladištenje	28.729	30.576
Djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva	75	88
Informacije i komunikacije	4.035	2.543
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	10.924	9.572
Poslovanje nekretninama	3	31
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	15.544	4.348
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5.490	2
Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	83.189	111.935
Obrazovanje	2	36
Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	25.664	19.565
Umjetnost, zabava i rekreacija	50	4
Ostale uslužne djelatnosti	155	12
Ukupno krediti pravnim licima i preduzetnicima	345.314	293.800
Ukupno krediti fizičkim licima	472.661	429.298
Ukupno bruto krediti	817.975	723.097
Ispravka vrijednosti kredita	(43.777)	(45.851)
Ukupno neto krediti	774.198	677.246

Struktura kreditnog portfolija se redovno nadgleda u upravljanju rizicima radi prepoznavanja mogućih događaja koji bi mogli imati veliki uticaj na kreditni portfolio (uobičajeni rizični faktori) i ukoliko je potrebno ublažiti izloženost Banke prema određenim sektorima u privredi.

Velike izloženosti kreditnom riziku*	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Broj klijenata sa izloženošću većom od 10% priznatog kapitala	2	3
Bilansna i vanbilansna izloženost bruto	111.974	149.315
Ispravka vrijednosti i rezervisanje na vanbilans (ECL)	(476)	(1.142)
Bilansna i vanbilansna izloženost neto	111.498	148.173

* odnosi se na pojedinačne klijente i ne uključuje izloženosti prema bankama

Izloženost prema javnom sektoru (centralne institucije)*	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Bilansna i vanbilansna izloženost bruto (kredit i ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti)	149.088	174.607
Ispravka vrijednosti i rezervisanje na vanbilans (ECL)	(2.944)	(2.490)
Bilansna i vanbilansna izloženost neto	146.144	172.117

* ne uključuje izloženost prema Centralnoj banci

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće biti u stanju da potpuno i bez odlaganja izmiri svoje finansijske obaveze. U tom smislu, osnovni cilj Banke kod upravljanja rizikom likvidnosti kao centralnim rizikom prisutnim u bankarskom poslovanju jeste da uskladi svoje poslovne aktivnosti i obezbijedi optimalnu likvidnost u skladu sa minimalnim standardima i limitima propisanim od Agencije za bankarstvo Republike Srpske, Centralne banke BiH i Grupe.

Banka ima pristup različitim izvorima finansiranja koji uključuju različite vrste depozita fizičkih i pravnih lica, banaka (unutar i van Grupe), te kreditnih linija. Navedeni izvori omogućavaju fleksibilnost izvora finansiranja, te ograničavaju zavisnost od bilo kojeg pojedinačnog izvora, samim tim obezbjeđujući visok nivo samoodrživosti u eventualnim kriznim periodima.

Banka je implementirala politike likvidnosti Grupe, kojima su definisane metode i procedure analize parametara likvidnosti, a koje pokrivaju upravljanje i kontrolu rizika likvidnosti, kako u uslovima redovnog poslovanja, tako i u kriznim situacijama. U skladu sa smjernicama Grupe i zahtjevima lokalnog regulatora, izloženost riziku likvidnosti drži se na nivou na kojem Banka može biti u stanju da poštuje svoje obaveze plaćanja na redovnoj osnovi, ali i u periodu kriza.

Redovno poslovanje podrazumijeva uobičajene dnevne aktivnosti za koje je uobičajeno da se ne aktivira nijedna faza iz Plana za likvidnost za nepredviđene slučajeve poremećaja likvidnosti.

Najvažnije aktivnosti su usmjerene na obavljanje uobičajenih tržišnih transakcija u okviru propisanih limita izloženosti riziku, u skladu sa definisanim planom finansiranja, kao i odlukama nadležnih tijela i operativnih funkcija.

Ove aktivnosti se uglavnom svode na upravljanje kratkoročnom i dugoročnom likvidnošću, upravljanje izvršenjem plana finansiranja, redovno praćenje i analizu rezultata testiranja otpornosti na stres rizika likvidnosti, kao i dosljednu primjenu načela određivanja internih cijena.

Rizik kratkoročne likvidnosti mjeri se kroz operativne korpe ročnosti do godinu dana (OML), putem neto novčanih tokova (priliva/odliva), kao i preko koeficijenta pokrića likvidnosti (LCR), gdje je Banka dužna da obezbijedi odgovarajući nivo zaštitnog sloja likvidnosti, kako bi zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij stresa likvidnosti od 30 kalendarskih dana.

Kratkoročna likvidnost limitira izloženosti po svim valutama, kao i ukupnu izloženost. Mjere strukturalne likvidnosti nastoje osigurati odgovarajuću ravnotežu između imovine i obaveza u srednjem/dugom roku (preko godinu dana), kako bi se obezbijedila strukturalna stabilnost i ograničila zavisnost od kratkoročnog, manje stabilnog finansiranja.

Testiranje otpornosti na stres kratkoročne likvidnosti mjeri da li dostupne rezerve likvidnosti mogu osigurati da Banka izdrži hipotetički nedostatak kratkoročnih izvora sredstava. Scenariji se baziraju na konceptu korpi ročnosti imovine i njenog znavljanja. Relevantni scenariji su definisani s ciljem predstavljanja mogućih događaja sa potencijalno negativnim uticajem na likvidnost. S obzirom na prirodu stres testa likvidnosti, za procjenu različitih rizika likvidnosti koristi se kombinovani stresni scenario.

Banka je upravljanje likvidnošću u vanrednim situacijama definisala dokumentom Politika likvidnosti UniCredit Bank a. d. Banja Luka, prilog 1: Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve poremećaja likvidnosti UniCredit Bank a. d. Banja Luka.

Banka ima obavezu da održava likvidnost u okvirima propisanim od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske i Centralne banke Bosne i Hercegovine:

- održavanje obavezne rezerve,
- održavanje dnevne likvidnosti,
- koeficijent pokrića likvidnosti (LCR),
- racio neto stabilnog finansiranja (NSFR).

Banka je u obavezi da izvještava Agenciju za bankarstvo Republike Srpske o koeficijentu pokrića likvidnosti na mjesečnom nivou, dok je obaveza za izvještavanje o raciju neto stabilnog finansiranja na kvartalnom nivou.

Koeficijent pokrića likvidnosti na kraju godine iznosio je:

	31.12.2024.	31.12.2023.
Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR)	210,8%	302,1%
Racio neto stabilnog finansiranja (NSFR)	164,2 %	168,5%

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Cilj upravljanja strukturnom likvidnošću jeste da osigura finansijsku stabilnost Banke. Osnovni je cilj izbjeći pretjerane i neočekivane pritiske na potrebe finansiranja kratkoročne pozicije likvidnosti i osigurati optimalne izvore finansiranja i povezane troškove. To je moguće postići na način da se uspostavi ravnoteža između srednjoročne i dugoročne stabilne imovine te odgovarajućih stabilnih izvora finansiranja.

Rizik strukturne likvidnosti prati se preko racija strukturne likvidnosti (SLR) sa vremenskim korpama preko jedne i preko tri godine. Racio strukturne likvidnosti predstavlja indikator iz ekonomske perspektive (uzima u obzir bihevioralne pretpostavke), za razliku od NSFR koji predstavlja regulatornu perspektivu. Računa se kao odnos srednjoročne/dugoročne pasive i aktive.

SLR (strukturna stopa likvidnosti)	31.12.2024.		31.12.2023.	
	(u mil. BAM)	(u mil. BAM)	(u mil. BAM)	(u mil. BAM)
	>1G	>3G	>1G	>3G
Kumulativna pasiva	737	650	690	608
Kumulativna aktiva	785	484	717	463
Nivo upozorenja	90%	100%	74%	95%
Vrijednost	94%	134%	96%	131%

Strukturna likvidnost prati se i pojedinačno po valutama, preko indikatora devizni (FX) gep strukturne likvidnosti. Devizni (FX) gep strukturne likvidnosti takođe se oslanja na ekonomski aspekt, na osnovu bihevioralnih modela i upravljačkih pretpostavki, sa ciljem da adekvatno pokaže strukturnu poziciju Banke u određenoj valuti.

Indikator se zasniva na bihevioralno prilagođenom profilu dospijea bilansnih pozicija, umjesto na ugovorenom dospijecu. Finansijske pozicije koje su tretirane na ovaj način jesu srednjoročna/dugoročna aktiva i pasiva, obavezna rezerva, hartije od vrijednosti i derivati.

EUR FX SLG >1G	31.12.2024.	31.12.2023.
	(u mil. BAM)	(u mil. BAM)
Kumulativna pasiva	123	131
Kumulativna aktiva	153	183
Nivo upozorenja	(41)	(196)
Vrijednost	(30)	(51)

OSTALO FX SLG >1G	31.12.2024.	31.12.2023.
	(u mil. BAM)	(u mil. BAM)
Kumulativna pasiva	0,18	0,30
Kumulativna aktiva	0,00	0,02
Nivo upozorenja	(2)	(2)
Vrijednost	0,17	0,28

U narednim tabelama prikazana je struktura likvidnosti na dan 31.12.2024. godine i 31.12.2023. godine, koja predstavlja pregled sredstava i obaveza po odgovarajućim vremenskim korpama na osnovu perioda preostalog do ugovorenog dospijea.

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

U prikazanoj strukturi likvidnosti nije uzeta u obzir stabilnost depozita po viđenju, te su svi depoziti po viđenju prikazani u korpi ročnosti do 30 dana.

31.12.2024.	Do mjesec dana '000 BAM	Od 1 do 3 mjeseca '000 BAM	Od 3 do 12 mjeseci '000 BAM	Od 1 do 5 godina '000 BAM	Preko 5 godina '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	201.845	-	-	-	-	201.845
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	86.581	-	292	-	-	86.872
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	353.927	57.644	160.342	374.260	163.318	1.109.491
Obavezna rezerva kod CB	108.530	-	-	-	-	108.530
Kredit i potraživanja od banaka	226.762	-	-	-	-	226.762
Kredit i potraživanja od klijenata	18.634	57.644	160.342	374.260	163.318	774.198
Ostala aktiva	6.083	2.030	2.764	(111)	-	10.766
Ukupno potraživanja	648.436	59.674	163.397	374.149	163.318	1.408.974
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	868.874	17.554	132.705	114.223	15.569	1.148.925
Depoziti i krediti od banaka	60	849	3.570	3.570	-	8.049
Depoziti i krediti od klijenata	868.752	16.581	128.573	109.820	15.569	1.139.295
Obaveze po osnovu zakupa	62	125	561	832	-	1.581
Tekuće poreske obaveze	-	-	2.179	-	-	2.179
Ostale obaveze	9.543	4.757	5.871	2.731	-	22.902
Obaveze za garancije i akreditivne	3.157	1.754	8.738	98.697	-	112.346
Obaveze za neiskorištene kredite	2.978	7.997	43.690	44.163	-	98.828
Ukupno obaveze	884.552	32.063	193.184	259.813	15.569	1.385.180

Banka očekuje da će ispuniti obaveze iz operativnih novčanih tokova i priliva od dospelje finansijske imovine i imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

31.12.2023.	Do mjesec dana '000 BAM	Od 1 do 3 mjeseca '000 BAM	Od 3 do 12 mjeseci '000 BAM	Od 1 do 5 godina '000 BAM	Preko 5 godina '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	153.044	-	-	-	-	153.044
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	82.682	-	291	-	-	82.973
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	333.213	52.970	128.227	337.570	145.568	997.548
Obavezna rezerva kod CB	97.303	-	-	-	-	97.303
Kredit i potraživanja od banaka	222.999	-	-	-	-	222.999
Kredit i potraživanja od klijenata	12.911	52.970	128.227	337.570	145.568	677.246
Ostala aktiva	5.787	1.259	2.048	524	0	9.618
Ukupno potraživanja	574.727	54.229	130.567	338.094	145.568	1.243.185
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	696.491	26.989	78.589	179.346	14.924	996.338
Depoziti i krediti od banaka	1	859	5.419	7.984	-	14.263
Depoziti i krediti od klijenata	696.422	25.995	72.636	170.332	14.924	980.309
Obaveze po osnovu zakupa	68	135	533	1.030	-	1.766
Tekuće poreske obaveze	777	-	-	-	-	777
Ostale obaveze	10.584	6.492	4.587	2.860	-	24.523
Obaveze za garancije i akreditivne	5.181	-	98.432	-	-	103.613
Obaveze za neiskorištene kredite	4.754	-	71.337	-	-	76.090
Ukupno obaveze	717.786	33.481	252.944	182.207	14.924	1.201.341

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici

Tržišni rizici proizilaze iz opštih i specifičnih kretanja i promjena određenih tržišnih varijabli (kamatnih stopa, cijena hartija od vrijednosti, deviznih kurseva) koje mogu uticati na ekonomsku vrijednost portfolija u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi Banke. Banka je izložena tržišnim rizicima uglavnom zbog pozicija i poslovnih aktivnosti u bankarskoj knjizi Banke.

Upravljanje izloženosti tržišnim rizicima uključuje aktivnosti vezane za poslovanje Upravljanja klijentskim rizicima i Upravljanja aktivom i pasivom, a uređeno je kroz sistem internih akata i mrežom definisanih limita i signala upozorenja koji se nadgledaju na dnevnoj osnovi. Stoga, tržišni rizik u Banci procjenjuje se, kontroliše i ograničava uglavnom kroz dva skupa mjera, u okviru strategije tržišnog rizika i CSRBB strategije:

- Globalne mjere rizika treba da postavljaju granicu regulatornoj apsorpciji kapitala i ekonomskom gubitku prihvaćenom za izloženosti FVOCI i / ili FVTPL. Ograničenja globalnih mjera tržišnog rizika moraju se pregledavati najmanje jednom godišnje u kontekstu izrade strategija tržišnog rizika i moraju biti u skladu sa budžetom i definisanim apetitom za preuzimanje rizika. Postoje tri globalne mjere tržišnog rizika definisane za upravljanje:
 1. Vrijednost pod rizikom („Value at Risk“, VaR): procijenjeni potencijalni gubitak vrijednosti portfolija tokom jednog dana uz nivo pouzdanosti od 99%; VaR se izračunava korištenjem pristupa istorijske simulacije tokom posljednjih 250 dnevnih vremenskih serija. Izračunava se dnevno i definisan je na temelju fer vrijednosti kroz dobit i gubitak (FVTPL) i fer vrijednosti kroz pozicije ostale sveobuhvatne dobiti (FVOCI);

Pregled VaR metrike Banke:

Var FVtOCI	2024.	2023.
	'000 BAM	'000 BAM
prosjeak za period	210	635
maksimalan za period	508	739
minimalan za period	119	508

Var FVTPL	2024.	2023.
	'000 BAM	'000 BAM
prosjeak za period	0,33	0,42
maksimalan za period	0,84	5,28
minimalan za period	0,06	0,10

2. Upozoravajući nivo gubitka („Loss Warning Level“, LWL): definisan je za svakog preuzimatelja rizika kao kumulativni ekonomski P&L za razdoblje od zadnjih 60 kalendarskih dana bez poništavanja na kraju godine. Metrika je definisana za pozicije fer vrijednosti kroz dobit i gubitak (FVTPL) i fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod (FVtOCI);
 3. 3. Nivo upozorenja otpornosti na stres („Stress Test Warning Level“, STWL): maksimalni uslovni gubitak na određenom portfoliju kojem se preuzimatelji rizika mogu izložiti na osnovu predefinisane seta scenarija.
- Granularne mjere rizika su metrike namijenjene za procjenu tržišnog rizika koji proizlazi iz specifičnih čimbenika ili proizvoda rizika. Limiti granularnih mjera tržišnih rizika nadopunjuju globalne mjere i predstavljaju transparentnu, dubinsku i strogu kontrolu izloženosti riziku, jer su postavljene za pojedinačne osjetljivosti, nominalne izloženosti ili stresne scenarije. GML dopunjuje Okvir upravljanja tržišnim rizikom u onim područjima gdje globalne mjere tržišnih rizika ne mogu uzimati u obzir određene čimbenike rizika zbog složenosti izračuna ili dostupnosti istorijskih podataka.

Počevši od 2024. UniCredit grupa, prateći EBA smjernice, koje definišu rizik kreditne marže u bankarskoj knjizi (CSRBB) kao novu vrstu rizika unutar finansijskih rizika, definisala je rizik kreditne marže u bankarskoj knjizi.

Strategije rizika CSRBB-a utvrđuje holding najmanje jednom godišnje, u skladu s definicijom ukupnog apetita za rizik Grupe i u skladu s okvirom ograničenja CSRBB-a.

Funkcija finansijskog rizika holding kompanije pokreće iterativni proces sa odgovarajućim risk funkcijama banaka članica, podržanih funkcijama poslovnih linija, kako bi se identifikovale metrike koje treba ograničiti, opseg primjene i nivo granularnosti.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

U tom smislu definisani su RAF KPIs, koji su relevantni za praćenje rizika kreditne marže u bankarskoj knjizi:

- CSRB EV osjetljivost koja meri maksimalni prihvatljivi procenat kapitala (Tier 1) koji Banka može da izgubi usljed šokova kreditnog spreda koji utiču na hartije od vrijednosti osjetljive na kreditni spred u bankarskoj knjizi. KPI pokriva samo imovinu;
- Izloženost državnim hartijama od vrijednosti koja uključuje iznos nominalne izloženosti prema državi u bankarskoj knjizi u vidu hartija od vrijednosti koju izdaju centralne i lokalne vlade, centralne banke, nadnacionalne vlasti, obveznice sa državnom garancijom i državne agencije/vlasti.

Pored navedenih RAF KPIs, CSRB je ograničen i kroz granularnu metriku CPV (Credit Point Value), koji mjeri osjetljivost instrumenta u slučaju promjene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Faktori koji su takođe od važnosti za procjenu uticaja tržišnih rizika na portfolio Banke jesu i stres orijentisani nivoi upozorenja i limiti, a rezultati su uključeni u redovne FCRC izvještaje (izvještaji koji se prezentuju Odboru za finansijske i kreditne rizike).

Reviziju limita tržišnih rizika Banka sprovodi usko sarađujući sa UniCredit Grupom. Ove aktivnosti rade se najmanje na godišnjem nivou, a po potrebi i češće, u skladu sa poslovnim promjenama nastalim mijenjanjem zakonske regulative, razvojem ciljeva poslovnih strategija, kao i ciljanim profilom rizika.

Skup dokumenata sa pravilima za poslovne aktivnosti koje obavlja Upravljanje klijentskim rizicima za upravljanje tržišnim rizicima, sačinjen je u vidu internih akata finansijskih tržišta i strategije tržišnih rizika. Samo dozvoljenim nosiocima rizika omogućeno je da ulaze u rizične pozicije.

Pored implementiranih grupnih tehnika, metoda i modela mjerenja tržišnih rizika, Banka kontinuirano radi na unapređenju poslovnih procesa i kvaliteta podataka.

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

Valutni rizik

Valutni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kursa valuta. Izloženost valutnom riziku proizilazi iz kreditnih, depozitnih i aktivnosti trgovanja i prati se dnevno, prema zakonskim i od strane Grupe utvrđenim limitima po pojedinim valutama, te u ukupnom iznosu za svu imovinu i obaveze denominovane u stranoj valuti ili vezane za stranu valutu.

Upravljanje valutnim rizikom obuhvata praćenje i kontrolu individualnih pozicija u stranim valutama i ukupne devizne pozicije Banke. Otvorena pozicija određuje se na osnovu svih bilansnih i vanbilansnih pozicija. Limiti deviznog rizika postavljaju ograničenja na maksimalan iznos otvorene devizne pozicije po valutama. Banka kontinuirano vrši monitoring deviznog rizika putem limita propisanih od strane lokalne regulative i Grupe.

U skladu sa odlukom regulatora kojom se uređuju minimalni standardi za upravljanje deviznim rizikom, Banka je dužna da odnose između aktive i pasive u svakoj pojedinoj valuti održava tako da njena ukupna otvorena devizna pozicija na kraju svakog radnog dana ne bude veća od 40% njenog priznatog (regulatornog) kapitala.

Svoje poslovne aktivnosti Banka usmjerava u pravcu minimizacije neusklađenosti između stavke aktive i obaveza u stranim valutama ili sa ugovorenim valutnom klauzulom, održavajući dnevno poslovanje u granicama postavljenih limita.

Sve osjetljivosti koje proizlaze iz pozicija u vezi sa valutama obuhvaćene su i dnevnim VaR FVtP limitom, koji, između ostalih rizika, ograničava i maksimalno dozvoljeni gubitak otvorenih pozicija u stranim valutama.

	2024.	2024.
Pokazatelji valutnog rizika:		
na dan 31. decembar	0,48%	0,98%
maksimalan za period mjesec decembar	20,39%	33,37%
minimalan za period mjesec decembar	0,29%	0,16%

Devizna pozicija se računa kao odnos zbira vrijednosti svih dugih i kratkih individualnih deviznih pozicija Banke i njenog priznatog (regulatornog) kapitala na izvještajni datum (maksimalno dozvoljeno do 40% priznatog kapitala) za ukupnu otvorenu deviznu poziciju i deviznu poziciju u valuti EUR, dok je za ostale valute maksimalno dozvoljeno do 20% priznatog kapitala Banke.

S obzirom na prisustvo Valutnog odbora (*Currency Board* režima Centralne banke BiH), prema kojem je odnos domaće valute i evra fiksiran, može se smatrati da ne postoji izloženost Banke riziku od promjene kursa EUR/BAM.

Od rizika izloženosti valutnom riziku u drugim stranim valutama osim EUR, Banka se štiti upravljanjem deviznom pozicijom u okviru strategije tržišta na način da se pozicije otvorene kroz poslovanje s klijentima zatvaraju suprotnim transakcijama, tako da se otvorena pozicija Banke svodi na minimum.

Analiza imovine i obaveza iskazanih u deviznim iznosima sa stanjem na dan 31. decembar 2024. godine i na dan 31. decembar 2023. godine prikazana je u narednim tabelama.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

Valutni rizik (nastavak)

31.12.2024.	EUR '000 BAM	EUR vezane pozicije '000 BAM	USD '000 BAM	Ostale valute '000 BAM	Ukupno valute '000 BAM	BAM '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Imovina							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	52.165	-	1.100	14.982	68.256	133.589	201.845
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	33.550	23.031	-	-	56.581	30.292	86.872
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	222.018	143.811	8.981	-	374.811	734.680	1.109.491
Obavezna rezerva kod CB	2.244	-	-	-	2.244	106.286	108.530
Kredit i potraživanja od banaka	217.781	-	8.981	-	226.762	-	226.762
Kredit i potraživanja od klijenata	1.993	143.811	-	-	145.805	628.393	774.198
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	22.195	22.195
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	8.100	8.100
Tekuće poresko sredstvo	-	-	-	-	-	-	-
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	743	743
Ostala aktiva	171	-	2	1	175	9.848	10.023
Ukupno imovina	307.905	166.842	10.093	14.983	499.822	939.447	1.439.269
Obaveze							
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	355.815	97.173	10.022	14.794	477.804	671.121	1.148.925
Depoziti i krediti od banaka	8.045	-	-	-	8.045	4.	8.049
Depoziti i krediti od klijenata	347.771	97.173	10.022	14.794	469.760	669.535	1.139.295
Obaveze po osnovu zakupa	-	-	-	-	-	1.581	1.581
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	1.410	1.410
Odložena poreska obaveza	-	-	-	-	-	769	769
Ostale obaveze	2.685	-	72	103	2.860	20.042	22.902
Rezervisanja za rizike i troškove	114	5	-	-	119	3.623	3.742
Ukupno obaveze	358.614	97.178	10.094	14.897	480.783	696.965	1.177.748
Kapital i rezerve	(729)	102	-	-	(627)	262.148	261.521
Ukupno obaveze, kapital i rezerve	357.885	97.280	10.094	14.897	480.156	959.113	1.439.269
Neto devizna pozicija	(49.980)	69.561	(1)	86	19.666	(19.666)	-

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

Valutni rizik (nastavak)

31.12.2023.	EUR '000 BAM	EUR vezane pozicije '000 BAM	USD '000 BAM	Ostale valute '000 BAM	Ukupno valute '000 BAM	BAM '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Imovina							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	15.789	-	1.250	4.165	21.205	131.839	153.044
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	31.742	50.940	-	-	82.683	291	82.973
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	204.783	179.861	11.686	9.918	406.248	591.300	997.548
Obavezna rezerva kod CB	-	-	-	-	-	97.303	97.303
Kredit i potraživanja od banaka	201.394	-	11.686	9.918	222.999	-	222.999
Kredit i potraživanja od klijenata	3.388	179.861	-	-	183.250	493.996	677.246
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	21.987	21.987
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	9.413	9.413
Tekuće poresko sredstvo	-	-	-	-	-	216	216
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	1.115	1.115
Ostala aktiva	220	-	7	2	229	9.390	9.619
Ukupno imovina	252.534	230.802	12.944	14.085	510.364	765.551	1.275.916
Obaveze							
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	288.873	100.169	12.787	13.967	415.796	580.542	996.338
Depoziti i krediti od banaka	14.262	-	-	-	14.262	1	14.263
Depoziti i krediti od klijenata	274.611	100.169	12.787	13.967	401.534	578.775	980.309
Obaveze po osnovu zakupa	-	-	-	-	-	1.766	1.766
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Odložena poreska obaveza	-	-	-	-	-	777	777
Ostale obaveze	3.130	-	141	155	3.426	21.098	24.523
Rezervisanja za rizike i troškove	2.051	5	-	-	2.056	4.957	7.013
Ukupno obaveze	294.054	100.174	12.928	14.122	421.278	607.374	1.028.652
Kapital i rezerve	(224)	58	-	-	(166)	247.430	247.264
Ukupno obaveze, kapital i rezerve	293.830	100.232	12.928	14.122	421.112	854.803	1.275.916
Neto devizna pozicija	(41.297)	130.570	16	(37)	89.252	(89.252)	-

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

Kamatni rizik

Banka je izložena kamatnom riziku koji je rezultat uticaja fluktuacije tržišnih kamatnih stopa na finansijsku poziciju Banke i novčane tokove. Poslovanje Banke je pod uticajem rizika promjene kamatnih stopa u onoj mjeri u kojoj kamatno osjetljive pozicije aktive i obaveze različito dospijevaju ili im se mijenjaju kamatne stope u različitim trenucima ili u različitim iznosima. Marže kamatnih stopa mogu porasti kao rezultat ovih fluktuacija, ali istovremeno mogu biti i smanjene i prouzrokovati gubitke pri neočekivanim fluktuacijama.

Osnovni izvori rizika promjene kamatnih stopa jesu:

- rizik promjene cijena (repricing risk), koji proizlazi iz nepovoljnih promjena fer vrijednosti imovine i obaveza tokom preostalog perioda do sljedeće promjene kamatne stope (stavke sa fiksnom kamatnom stopom se klasifikuju prema preostalom dospijeću),
- rizik promjene nagiba i oblika krive prinosa (yield curve risk),
- rizik različite promjene aktivnih i pasivnih kamatnih stopa (basis risk) instrumenata, koji imaju identično dospijeće i izraženi su u identičnoj valuti, ali im se kamatne stope baziraju na različitim vrstama referentnih stopa (npr. EURIBOR),
- rizik opcije (optionality risk), koji proizlazi iz opcija, uključujući ugrađene opcije u kamatno osjetljive pozicije (npr. krediti sa mogućnošću prijevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i slično).

Izloženost riziku promjene kamatnih stopa prati se na osnovu zahtjeva regulatora i u skladu sa smjernicama Grupe.

Izloženost kamatnom riziku u skladu sa zahtjevima regulatora prati se za značajne valute pojedinačno i za sve ostale valute zajedno kroz praćenje promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige za stavke sa fiksnom kamatnom stopom, promjenjivom kamatnom stopom, ukupnu ponderisanu poziciju, kao i uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod.

Metodologija koja se koristi za procjenu rizika promjene kamatnih stopa bazirana je na analizi vremenskih razlika.

Razlike između kamatonosnih osjetljivih pozicija aktive i obaveza u različitim vremenskim korpama pokazuju kako dvije strane bilansa stanja drugačije reaguju na promjene kamatnih stopa:

- u slučaju pozitivne razlike Banka je izložena riziku od gubitka u slučaju da kamatne stope date ročnosti za predmetnu valutu padaju,
- u slučaju negativne razlike Banka je izložena riziku od gubitka u slučaju da kamatne stope date ročnosti za predmetnu valutu rastu.

Kamatni rizik se, u skladu sa zahtjevima Grupe, mjeri sa perspektive uticaja promjene kamatnih stopa na ekonomski kapital Banke (EV metrika) i sa perspektive zarade, tj. uticaja promjene kamatnih stopa na neto kamatni prihod Banke (NII metrika). Pored navedenih metrika, uticaj kamatnog rizika se prati i izračunavanjem promjene neto sadašnje vrijednosti portfolija u slučaju pomaka krive referentnih stopa za 0,01% (1 bazni bod) i limitira se BP01 limitom (limit vrijednosti baznog boda) kao mjerom osjetljivosti.

Prikaz uticaja pomaka krive referentnih stopa za 0,01% (1 bazni bod), na neto sadašnju vrijednost portfolija (BP01):

	(in BAM)		BP01 bankarska knjiga 31.12.2024.				EUR
	03M	3M1Y	1Y3Y	3Y10Y	>10Y	Sum	
TOTAL BP01	2.418	1.604	19.972	1.396	4.681	17.916	28.392
Limit	19.558	39.117	39.117	68.454	19.558	78.233	78.233
Iskorištenost limita	12%	4%	51%	2%	24%	23%	36%

	(in BAM)		BP01 bankarska knjiga 31.12.2023.				EUR
	03M	3M1Y	1Y3Y	3Y10Y	>10Y	Sum	
TOTAL BP01	3.857	2.460	4.072	50.387	11.791	56.709	33.157
Limit	19.558	39.117	39.117	68.454	19.558	78.233	78.233
Iskorištenost limita	20%	6%	10%	74%	60%	72%	42%

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

Testiranje otpornosti na stres, koje Banka sprovodi za kategoriju kamatnog rizika, obuhvata scenarije različitih šokova na kamatnim krivama. Šokovi uključuju promjenu nivoa kamatnih stopa (paralelne pomake), rotacije krivulja, promjene nagiba krivulja i skokove na određenim segmentima kamatnih krivulja.

Prikaz izloženosti Banke kamatnom riziku prema lokalnom regulatornom zahtjevu kroz kamatni „gap“ na dan 31.12.2024. godine, te 31.12.2023. godine je prikazan u narednim tabelama.

Period promjena kamatnih stopa, analiza kamatnog rizika i iznosi, na koje se primjenjuju fiksne kamatne stope

31.12.2024.	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamato-nosno	Ukupno	Fiksna kamatna stopa
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Imovina								
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	166.755	-	-	-	-	35.090	201.845	61.686
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	86.447	134	292	86.872	86.581
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	293.451	128.959	297.063	266.852	123.166	-	1.109.491	794.425
Obavezna rezerva kod CB	-	-	108.530	-	-	-	108.530	-
Kredit i potraživanja od banaka	226.762	-	-	-	-	-	226.762	226.762
Kredit i potraživanja od klijenata	66.688	128.959	188.532	266.852	123.166	-	774.198	567.663
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	22.195	22.195	-
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	8.100	8.100	-
Tekuće poresko sredstvo više plaćen porez na dobit	-	-	-	-	-	-	-	-
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	743	743	-
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	10.023	10.023	-
Ukupno imovina	460.206	128.959	297.063	353.299	123.300	76.443	1.439.269	942.692
Obaveze								
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	54.189	27.068	958.421	92.180	15.487	1.581	1.148.925	1.139.276
Depoziti i krediti od banaka	4	2.426	5.619	-	-	-	8.049	77
Depoziti i krediti od klijenata	54.184	24.642	952.802	92.180	15.487	-	1.139.295	1.139.200
Obaveze po osnovu zakupa	-	-	-	-	-	1.581	1.581	-
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	1.410	1.410	-
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	769	769	-
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	22.902	22.902	-
Rezervisanja za rizike i troškove	-	-	-	-	-	3.742	3.742	-
Ukupno obaveze	54.189	27.068	958.421	92.180	15.487	30.404	1.177.748	1.139.276
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	261.521	261.521	-
Ukupno obaveze, kapital i rezerve	54.189	27.068	958.421	92.180	15.487	291.925	1.439.269	1.139.276
Kamatna neusklađenost	406.017	101.891	(661.359)	261.119	107.813	(215.482)	-	(196.584)

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

31.12.2023.	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamato- nosno	Ukupno	Fiksna kamatna stopa
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Imovina								
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	120.412	-	-	-	-	32.632	153.044	15.231
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	16.495	12.424	53.637	126	291	82.973	82.683
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	225.818	204.279	295.337	181.514	86.316	4.284	997.548	613.358
Obavezna rezerva kod CB	-	-	97.303	-	-	-	97.303	-
Kredit i potraživanja od banaka	222.836	-	-	-	-	162	222.999	222.836
Kredit i potraživanja od klijenata	2.982	204.279	198.034	181.514	86.316	4.122	677.246	390.522
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	21.987	21.987	-
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	9.413	9.413	-
Tekuće poresko sredstvo više plaćen porez na dobit	-	-	-	-	-	216	216	-
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	1.115	1.115	-
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	9.619	9.619	-
Ukupno imovina	346.230	220.775	307.761	235.151	86.441	79.557	1.275.916	711.272
Obaveze								
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	108.147	29.031	687.470	151.858	14.869	4.964	996.338	977.177
Depoziti i krediti od banaka	18	3.882	10.185	-	-	177	14.263	18
Depoziti i krediti od klijenata	108.129	25.148	677.285	151.858	14.869	3.020	980.309	977.159
Obaveze po osnovu zakupa	-	-	-	-	-	1.766	1.766	-
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	-	-	-
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	777	777	-
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	24.523	24.523	-
Rezervisanja za rizike i troškove	-	-	-	-	-	7.013	7.013	-
Ukupno obaveze	108.147	29.031	687.470	151.858	14.869	37.278	1.028.652	977.177
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	247.264	247.264	-
Ukupno obaveze, kapital i rezerve	108.147	29.031	687.470	151.858	14.869	284.541	1.275.916	977.177
Kamatna neusklađenost	238.083	191.744	(379.709)	83.294	71.573	(204.985)	-	(265.905)

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje procijenjeni budući novčani tok za kamatonosne i nekamatonosne obaveze Banke na dan 31.12.2024. godine i 31.12.2023. godine:

31. 12. 2024 .	Do mjesec dana '000 BAM	Od 1 do 3 mjeseca '000 BAM	Od 3 do 12 mjeseci '000 BAM	Od 1 do 5 godina '000 BAM	Preko 5 godina '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Obaveze						
Transakcioni računi i depoziti banaka	4	873	3.601	3.570	-	8.049
Transakcioni računi i depoziti klijenata	54.184	24.642	952.802	92.180	15.487	1.139.295
Obaveze po osnovu zakupa	1.581	-	-	-	-	1.581
Ostale obaveze	22.902	-	-	-	-	22.902
Ukupno obaveze	78.672	25.515	956.404	95.750	15.487	1.171.827
31.12.2023.						
Transakcioni računi i depoziti banaka	195	776	5.374	7.917	-	14.263
Transakcioni računi i depoziti klijenata	111.150	25.148	677.285	151.858	14.869	980.309
Obaveze po osnovu zakupa	1.766	-	-	-	-	1.766
Ostale obaveze	24.523	-	-	-	-	24.523
Ukupno obaveze	137.634	25.925	682.658	159.775	14.869	1.020.861

Efektivne kamatne stope

U sljedećoj tabeli prikazane su efektivne kamatne stope, obračunate kao ponderisani prosjek perioda i to za finansijske instrumente aktive, uključujući i rashode kamate na aktivu, odnosno finansijske instrumente pasive, uključujući i kamatne prihode na pasivu:

	31.12.2024.	31.12.2023.
	%	%
Aktiva		
Sredstva iznad obavezne rezerve kod Centralne banke	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	3,68	2,40
Kredit i potraživanja od klijenata	5,81	5,74
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	3,94	3,23
Pasiva		
Depoziti od banaka*	-	(4,39)
Depoziti od klijenata	(0,49)	(0,44)

* banka u 2024. godini nije imala primljene depozite od drugih banaka

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.3. Tržišni rizici (nastavak)

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi definiše se kao izloženost finansijskog stanja Banke neželjenim promjenama u kretanju kamatnih stopa, koje proizlaze iz aktive i pasive u bankarskoj knjizi.

Sistem ograničenja u skladu sa pravilima Grupe definisan je kroz podjelu na limite i nivoe upozorenja u zavisnosti od vrste ograničenja i vremena potrebnog za korektivne akcije u slučaju kršenja ograničenja.

Banka bazira upravljanje i kontrolu kamatnog rizika u bankarskoj knjizi na analizi metrika/indikatora iz dvije perspektive:

- ekonomska vrijednost i
- zarada.

Osnovna ograničenja putem kojih Banka prati izloženost riziku iz perspektive ekonomske vrijednosti jesu:

- BP01 osjetljivost – ukupna osjetljivost i osjetljivost po vremenskim korpama izračunava se kao promjena sadašnje vrijednosti kamatno osjetljivih pozicija, koja proizlazi iz trenutnog šoka za 1 bazni bod na svaku stopu duž krive. Suma svih osjetljivosti po vremenskim korpama duž krive je BP01;
- EV nadzorni standardizovani šokovi iz regulatornih razloga, dodatno na metriku BP01, Grupa osjetljivost ekonomske vrijednosti računa kao najgori rezultat od 6 SOT scenarija („parallel up“, „parallel down“, „flattening“, „steepening“, „short rates up“ i „short rates down“). Uticaj ekonomske osjetljivosti se mjeri u odnosu na Tier 1 kapital.

Iz perspektive zarade, Banka prati izloženost riziku kroz sljedeća ograničenja:

- osjetljivost neto kamatnog prihoda – standardna osjetljivost neto kamatnog prihoda se računa na bazi scenarija trenutnih paralelnih šokova na stopama sa ročnošću do godinu dana i uz pretpostavku konstantnog bilansa i stalne marže.

Pokazatelji kamatnog rizika u bankarskoj knjizi	2024.	2023.
Osjetljivost ekonomskog kapitala (EV sensitivity) u %	-4,48%	-5,33%
Osjetljivost neto kamatnog prihoda (NII sensitivity) u %	-5,05%	-6,46%
Total BP01 in EUR	17.916	56.709

7.4. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja, uključujući pravni rizik.

U skladu sa metodologijom Grupe, kao i propisima Agencije za bankarstvo RS, Banka je uspostavila i konstantno unapređuje sistem upravljanja operativnim rizicima. Sistem obuhvata alate i mehanizme za kontinuirano praćenje šteta koje Banka trpi od operativnih rizika i izloženosti Banke operativnim rizicima, procjene operativnih rizika u procesima i proizvodima, praćenje ključnih indikatora rizika, te definisanje načina za izbjegavanje, kontrolisanje ili prenošenje operativnih rizika na treća lica, kao i sistem izvještavanja.

O navedenim procesima i pokazateljima koji čine sistem upravljanja operativnim rizicima redovno se informišu i izvještavaju Odbor za nefinansijske rizike, Uprava Banke, Grupa kao i lokalni regulator, a vrši se i redovno usklađivanje sistema upravljanja operativnim rizicima sa standardima Grupe i lokalnom i međunarodnom regulativom.

Gubici proizašli iz sljedećih događaja mogu se smatrati operativnim rizikom: interna ili eksterna prevara, odnosi sa zaposlenima i sigurnost na radu, reklamacije klijenata, kazne i penali zbog kršenja regulative, šteta na materijalnoj imovini Banke, prekidi u radu, greške u radu sistema, upravljanje procesima.

Za evidentiranje podataka o štetama od operativnih rizika, evidentiranje i praćenje vrijednosti indikatora rizika Banka koristi grupni alat „ARGO“, dok za proces izvještavanja i analizu podataka vezanih za operativne rizike Banka koristi grupni alat „BO Tool“ („Business Object Tool“).

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.4. Operativni rizik (nastavak)

U toku 2021. godine formiran je Odbor za nefinansijske rizike i kontrole UniCredit Bank a. d. Banja Luka. Odgovornosti Odbora su:

- promovisanje godišnjih aktivnosti upravljačke samoprocjene procesa i ocjenjivanje njegovih rezultata kako bi se osigurao sistematski pristup procjeni operativnog rizika i nadzoru sistema interne kontrole;
- nadgledanje nefinansijskih rizika u Banci, prijetnji u nastajanju, kao i jačine sistema interne kontrole, kroz praćenje najvažnijih događaja i incidenata, slabosti i nedostataka;
- definisanje i davanje prioriteta potrebnim korektivnim radnjama, čiji je cilj ublažavanje uočenih slabosti i nedostataka;
- donošenje odluka o reputacionom riziku za transakcije povezane sa osjetljivim sektorima i ostalim slučajevima prijedloga poslovne strane (ostali relevantni sektori ili klijenti);
- praćenje akcija za ublažavanje rizika, efikasnosti i planova implementacije;
- diskusije o relevantnim rizicima/nalazima prepoznatim od strane funkcije Interne revizije;
- donošenje odluka u vezi sa krizama, proglašavanje krizne situacije kao dijela upravljanja kontinuitetom poslovanja;
- odobrenje preuzimanja rizika u pogledu odgađanja/izbjegavanja/promjene korektivnih radnji, što podrazumijeva odloženo ili nepotpuno smanjenje rizika.

S obzirom na to da je Banka izložena operativnom riziku u svim svojim poslovnim aktivnostima, a radi podizanja svijesti o pojmu, značaju i odgovornostima u procesu upravljanja operativnim rizikom, Banka je razvila sistem elektronske edukacije za sve zaposlene, kao i sistem edukacije za monitore operativnog rizika putem mejla ili organizovanjem sastanaka.

7.5. Reputacioni rizik

Uzimajući u obzir značaj reputacionog rizika, koji se definiše kao rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usljed gubitka povjerenja u integritet Banke, do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Banke ili aktivnostima članova organa Banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje, Banka upravlja reputacionim rizikom kroz usvojene i implementirane specijalne politike i procedure, koje regulišu područje upravljanja reputacionim rizikom, te postupanje sa transakcijama u specifičnim industrijama (nuklearna energija, industrija naoružanja, infrastruktura voda/brana, uglj / proizvodnja energije u elektranama na uglj, nafta i gas, te u sektoru rudarstva), kao i konstantnim podizanjem svijesti zaposlenih o značaju upravljanja reputacionim rizikom kroz elektronske obuke ili treninge za sve zaposlene.

U dijelu upravljanja reputacionom rizikom Odbor za nefinansijske rizike i kontrole raspravlja i donosi odluke o reputacionom riziku za transakcije povezane sa osjetljivim sektorima i ostalim slučajevima prijedloga poslovne strane (ostali relevantni sektori ili klijenti), koji se ocjenjuju kao viskorizične transakcije.

7.6. Upravljanje kapitalom

Ciljevi upravljanja kapitalom Banke jesu:

- usklađivanje sa kapitalnim zahtjevima koje određuju regulatori banaka i tržišta kapitala,
- održavanje sposobnosti Banke za nastavak daljeg poslovanja kako bi dalje mogla osigurati prinos akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama, te
- održavanje snažne kapitalne osnove, koja bi mogla podržati razvoj poslovanja.

Odlukama ABRS propisan je način obračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik, način obračuna kapitala, kao i visina stopa kapitala koje su banke dužne kontinuirano održavati, uključujući i zaštitne slojeve kapitala.

Napomene uz finansijske izvještaje

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.6. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Minimalne propisane stope koje banke moraju ispunjavati u svakom trenutku jesu:

- stopa redovnog osnovnog kapitala od 6,75%
- stopa osnovnog kapitala od 9% i
- stopa regulatornog kapitala od 12%.

Na svaku od navedenih stopa propisano je kontinuirano održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala u visini od 2,5%.

Pored navedenih propisanih stopa, predviđeni su zahtjevi za ostale zaštitne slojeve kapitala, odnosno za kombinovani zaštitni sloj koji predstavlja minimalni redovni osnovni kapital, uvećan za zaštitni sloj za očuvanje kapitala i uvećan za sljedeće zaštitne slojeve, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo i to:

- kontraciklični zaštitni sloj specifičan za banku (propisuje ABRS posebnim aktom u slučaju potrebe),
- zaštitni sloj za sistemski važnu banku (propisan u rasponu od 0% do 3% i u skladu sa posebnom Odlukom ABRS, primjenjivo od 30.06.2025. godine),
- zaštitni sloj za sistemski rizik (definisano posebnom odlukom ABRS, u skladu sa trenutnom metodologijom Banka nema ovaj zahtjev u 2024. godini),
- dodatni kapitalni zahtjev za banke vezan za rezultate SREP kontrole, koji predstavlja dodatni zaštitni sloj kapitala (ABRS definiše godišnje nakon obavljenog nadzora).

Iznos regulatornog, osnovnog (T 1) i redovnog osnovnog kapitala (CET 1), kao i njihove stope obračunate u skladu sa propisima ABRS, prikazani u narednoj tabeli:

	31.12.2024.	31.12.2023.
	'000 BAM	'000 BAM
REGULATORNI KAPITAL	219.769	210.159
OSNOVNI KAPITAL	219.769	210.159
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	219.769	210.159
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	97.428	97.428
Uplaćeni instrumenti kapitala	97.055	97.055
Emisiona premija na akcije	373	373
Zadržana dobit	76.473	76.473
Ostali ukupni rezultat	(2.781)	(6.213)
Ostale rezerve	53.260	52.999
(-) Ostala nematerijalna imovina	(3.869)	(9.413)
(-) Odložena poreska imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizilazi iz privremenih razlika umanjениh za povezane poreske obaveze	(42)	(63)
(-) Odloženo poresko sredstvo koje se može odbiti i koje zavisi od buduće profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	(701)	(1.052)
DOPUNSKI KAPITAL	-	-
Stopa redovnog osnovnog kapitala (CET1)	25,5%	31,50%
Stopa osnovnog kapitala (T1)	25,5%	31,50%
Stopa regulatornog kapitala	25,5%	31,50%

Ostvarene stope kapitala sa 31. decembrom 2024. godine znatno su iznad propisanih minimuma.

7. Upravljanje rizicima (nastavak)

7.6. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Osim ovih stopa, banke su dužne osigurati i održavati stopu finansijske poluge, kao dodatnu sigurnosnu i jednostavnu zaštitu, najmanje u visini od 6%.

Stopa finansijske poluge računa se kao odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti Banke riziku na izvještajni datum, izražena u procentima i sa 31.12.2024. godine znatno je iznad propisanog minimuma i iznosi 14,78%.

Banka na mjesečnoj osnovi radi ažuriranje planova poslovanja kroz Forecast (bilansa stanja, uspjeha, kapitala, rezultata segmenta, kvaliteta aktive, troškova i drugo) putem kojih se prate svi ključni i regulatorni parametri poslovanja i obezbjeđuje njihova usklađenost sa propisanim i planiranim limitima.

Stopa finansijske poluge prikazana je u tabeli ispod:

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Finansijski derivati: Sadašnji trošak zamjene	-	-
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10%	2.560	698
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20%	35.996	28.512
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50%	14.202	15.967
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100%	-	-
Ostala imovina	1.439.269	1.275.916
() Iznos odbitne stavke	(4.612)	(10.528)
Izloženosti stope finansijske poluge	1.487.415	1.310.565
Kapital		
Osnovni kapital	219.769	210.159
Finansijska poluga		
Stopa finansijske poluge	14,78%	16,04%

Regulativa ABRS propisuje da su banke dužne da ispunjavaju minimalan iznos regulatornog kapitala i prihvatljivih obaveza koji obezbjeđuju dovoljne količine instrumenata koji se mogu otpisati ili pretvoriti u kapital u slučaju gubitaka, a nakon čega bi se moglo nastaviti nesmetano poslovanje.

Banka ispunjava MREL parametar u skladu sa zahtjevom.

8. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Banka upravlja sredstvima po poslovima u ime i za račun trećih lica i vodi ih u vanbilansnoj evidenciji odvojeno od sredstava Banke. Za upravljanje sredstvima po poslovima u ime i za račun trećih lica Banka naplaćuje naknadu za te usluge. Prihodi i rashodi po ovim sredstvima se knjiže u korist ili na teret vlasnika, odnosno korisnika.

Obaveze za plasmane po poslovima u ime i za račun trećih lica u bilansu Banke iznose:

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
<i>Komisioni plasmani</i>		
Obaveze po osnovu glavnice	14	17
Obaveze po osnovu kamate	58	58
UKUPNO	72	75

Napomene uz finansijske izvještaje

9. Analiza promjena u finansiranju tokom godine

Usklađivanje kretanja obaveza po uzetim kreditima i po osnovu zakupa poslovnih prostora

2024.	Uzeti krediti	Obaveze po zakupu
Stanje na 1. 1.	53.423	1.766
Plaćene obaveze zakupa	-	(533)
Nove obaveze zakupa	-	348
Primici po zajmovima	256	-
Otplata po zajmovima	(12.286)	-
Ukupne promjene u finansijskim obavezama po amortizovanom trošku	(12.030)	(185)
Obaveze-povezane		
Rashodi kamata	1.006	55
Plaćene kamate	(1.078)	(55)
Ukupne obaveze-povezane druge promjene	(72)	-
Ostale promjene	180	-
Stanje na 31. 12.	41.501	1.581

2023.	Uzeti krediti	Obaveze po zakupu
Stanje na 1. 1.	72.282	1.972
Plaćene obaveze zakupa	-	(774)
Nove obaveze zakupa	-	568
Primici od kamata po zajmovima	390	-
Otplata kamata po zajmovima	(19.256)	-
Ukupne promjene u finansijskim obavezama po amortizovanom trošku	(18.866)	(206)
Obaveze-povezane		
Rashodi kamata	1.297	43
Plaćene kamate	(1.295)	(43)
Ukupne obaveze-povezane druge promjene	2	-
Ostale promjene	5	-
Stanje na 31. 12.	53.423	1.766

10. Objelodanjivanje povezanih lica

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS) 24, lica povezana sa Bankom i ključni menadžment Banke čine:

MRS 24.19	Naziv	Opis
MRS 24.19 (a),(b)	Matični entitet i entiteti sa zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem nad entitetom	UniCredit S.p.A. Italija
MRS 24.19 (c)	Supsidijarna i druga lica iz iste Grupe	Povezane banke i druga pravna lica u okviru UniCredit Grupe
MRS 24.19 (c), (e)	Pridruženi entiteti i zajednička ulaganja	Banka nije imala zavisnih entiteta niti zajedničkih ulaganja u 2024. godini
MRS 24.19 (f)	Ključni menadžment institucije ili njenog matičnog entiteta	Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke; članovi Nadzornog odbora i Uprave matičnog entiteta, ključni menadžment Banke, te lica povezana sa navedenim članovima
MRS 24.19 (g)	Ostala povezana lica	Banka nije imala ostalih povezanih lica u 2024. godini

Pozicije uključene u Izvještaj o dobitku ili gubitku

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Prihodi od kamata		
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	1.267	1.066
Ukupno prihodi od kamata	1 267	1 066
Prihodi po osnovu naknada i provizija		
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	2	6
UniCredit Bank Austria AG Beč, Austrija	33	8
UniCredit Bank Czech Republic and Slovačka	-	2
Ukupno prihodi po osnovu naknada i provizija	35	16
Rashodi od kamata		
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	(95)	(728)
Ukupno rashodi od kamata	(95)	(728)
Rashodi po osnovu naknada i provizija		
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	(25)	(18)
UniCredit Bank AG Minhen, Njemačka	(1)	(1)
Zagrebačka banka d. d. Zagreb, Hrvatska	(269)	(234)
UniCredit Bank d. d. Mostar, BiH	-	(1)
Ukupno rashodi po osnovu naknada i provizija	(295)	(254)
Operativni troškovi poslovanja		
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	(463)	(251)
UniCredit Services GmbH Austria	(1.618)	(1.647)
Zagrebačka banka d. d. Zagreb, Hrvatska	-	(9)
UniCredit Bank d. d. Mostar, BiH	(368)	(376)
UniCredit Bank Austria, AG Beč	(5)	
Ukupno operativni troškovi poslovanja	(2.454)	(2.283)
Ostali Operativni rashodi		
UniCredit Services GmbH Austria	-	(193)
Ukupno ostali operativni rashodi	-	(193)
Neto troškovi	(1.542)	(2.376)

Napomene uz finansijske izvještaje

10. Objelodanjivanje povezanih lica (nastavak)

Pozicije uključene u Izvještaj o finansijskom položaju

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Imovina		
Devizni računi po viđenju		
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	5.282	5.221
UniCredit Bank Austria AG Beč, Austrija	1.681	2.620
UniCredit Bank AG Minhen, Njemačka	863	1.085
UniCredit Bank Srbija a. d. Beograd, Srbija	472	141
Zagrebačka banka d. d. Zagreb, Hrvatska	202	515
Ukupno devizni računi po viđenju	8.500	9.582
Oročeni dati depoziti		
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	32.462	31.397
UniCredit Bank d. d. Mostar, BiH	-	-
Ukupno oročeni dati depoziti	32.462	31.397
Ostala potraživanja		
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	716	817
UniCredit Bank AG Minhen, Njemačka	28	28
UniCredit Banka Slovenija d. d. Ljubljana	273	392
UniCredit Services GmbH Austria	-	45
UniCredit Bank Srbija a. d. Beograd, Srbija	11	75
UniCredit Bank d. d. Mostar, BiH	-	-
UniCredit Bulbank, Bugarska	25	4
Ukupno ostala potraživanja	1.053	1.361
Ukupno imovina	42.015	42.340
Obaveze		
Depoziti po viđenju		
UniCredit Bank Austria AG Beč, Austrija	4	1
Ostale obaveze		
UniCredit Bank d. d. Mostar, BiH	49	115
UniCredit S.p.A. Milano, Italija	216	323
UniCredit Services GmbH Austria	-	2.217
Zagrebačka banka d. d. Zagreb, Hrvatska	101	448
UniCredit Bank Srbija a. d. Beograd, Srbija	570	457
UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia	188	369
UniCredit Bank Austria AG Beč, Austrija	5	-
UniCredit Bulbank, Bugarska	169	-
Ukupno ostale obaveze	1.298	3.929
Ukupne obaveze	1.302	3.930
Neto obaveze	40.713	38.410

10. Objelodanjivanje povezanih lica (nastavak)

Transakcije sa ključnim rukovodstvom

Plate i naknade isplaćene članovima Nadzornog odbora, Uprave Banke i ostalom ključnom rukovodstvu su kako slijedi:

	31.12.2024. '000 BAM	31.12.2023. '000 BAM
Nadzorni odbor	91	85
Uprava		
<i>Kratkoročno nagrađivanje</i>		
Fiksne naknade isplaćene tokom tekuće godine za tekuću godinu	2.656	1.613
Bonusi isplaćeni tokom tekuće godine za prethodnu godinu bruto	347	373
<i>Dugoročno nagrađivanje</i>		
Polise osiguranja uplaćene tokom tekuće godine bruto	23	23
Isplate tokom tekuće godine po osnovu ranijih godina bruto	300	239
Ukupno Uprava	3.326	2.248
Ostalo ključno rukovodstvo		
<i>Kratkoročno nagrađivanje</i>		
Fiksne naknade isplaćene tokom tekuće godine za tekuću godinu	844	1.263
Bonusi isplaćeni tokom tekuće godine za prethodnu godinu bruto	198	212
<i>Dugoročno nagrađivanje</i>		
Polise osiguranja uplaćene tokom tekuće godine bruto	20	25
Isplate tokom tekuće godine po osnovu ranijih godina bruto	-	-
Ukupno ostalo ključno rukovodstvo	1.062	1.500

Nadzorni odbor čine 5 članova od kojih su dva zaposlena u Grupi, jedan je bivši zaposlenik Grupe, a dva su nezavisni članovi. Banka plaća mjesečnu naknadu za rad samo članovima koji nisu zaposleni u Grupi. Članovi Nadzornog odbora ne ostvaruju pravo na varijabilnu nagradu.

Upravu Banke čini 5 članova sa 31.12.2024. godine. Iznos u okviru dugoročnog nagrađivanja članova Uprave za bruto isplate tokom tekuće godine po osnovu ranijih godina ne uključuje isplate prethodnim članovima Uprave.

Ključno rukovodstvo obuhvata 10 članova, što je za 7 manje u odnosu na kraj 2023. godine zbog promjene primjene metodologije Grupe na Banku i smanjenja nivoa ovlaštenja unutar Banke.

U okviru redovnih transakcija obavljaju se transakcije sa licima povezanim sa Bankom po standardnim i fer tržišnim uslovima za koje smatramo da su „van dohvata ruke“ te procjenjujemo da Banka nema poreskih rizika povezanih sa transfernim cijenama.

Napomene uz finansijske izvještaje

10. Objelodanjivanje povezanih lica (nastavak)

Transakcije sa ključnim rukovodstvom (nastavak)

Kredit i depoziti, te prihodi i rashodi po kreditima i depozitima članova Nadzornog odbora, Uprave Banke i ostalog ključnog rukovodstva i njihovih povezanih lica:

	2024. '000 BAM	2023. '000 BAM
Nadzorni odbor		
Kredit na dan 31. decembar	-	-
Kamatni prihod za godinu	-	-
Depoziti na dan 31. decembar	3	1
Kamatni rashod za godinu	-	-
Uprava		
Kredit na dan 31. decembar	7	17
Kamatni prihod za godinu	1	3
Depoziti na dan 31. decembar	33	487
Kamatni rashod za godinu	-	(2)
Ostala povezana lica (ključno rukovodstvo Banke i Grupe)		
Kredit na dan 31. decembar	194	439
Kamatni prihod za godinu	10	13
Depoziti na dan 31. decembar	243	568
Kamatni rashod za godinu	(2)	(3)
Ukupno ostala povezana lica		
Ukupno krediti na dan 31. decembar	201	456
Ukupno kamatni prihod za godinu	11	16
Ukupno depoziti na dan 31. decembar	279	1.056
Ukupno kamatni rashod za godinu	(2)	(5)

11. Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obaveza izmiriti između obaviještenih i voljnih strana u uobičajenim tržišnim uslovima. Može se definisati i kao vrijednost po kojoj se može raspolagati aktivom/pasivom, odnosno procijenjena vrijednost neutralizovanja tržišnog rizika koja nastaje iz ove aktive/pasive u odgovarajućem vremenskom okviru.

Pretpostavke korišćene kod procjene i mjerenja fer vrijednosti finansijskih instrumenata Banka bazira na primjeni centralizovane kalkulacije, razvijene na nivou Grupe, koja koristi MSFI 13 kao jedinstveni izvor smjernica za mjerenje fer vrijednosti.

Finansijski instrumenti se smatraju kotiranim na aktivnom tržištu ako su kotirane cijene lako i redovno dostupne i ako te cijene predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije prema uobičajenim tržišnim uslovima.

Svi finansijski instrumenti se klasifikuju u skladu sa kriterijumima za podjelu na nivoe hijerarhije fer vrijednosti, koja sadrži tri različita nivoa:

- nivo hijerarhije 1: fer vrijednost uzeta na osnovu cijena za identičnu aktivu ili pasivu kojoj se može pristupiti na dan mjerenja, tj. ako su finansijski instrumenti zastupljeni na aktivnom tržištu;
- nivo hijerarhije 2: fer vrijednost uzeta na osnovu modela procjene za koji se uzimaju podaci sa aktivnog tržišta kada se isključuje mogućnost inputa korištenih u procjeni nivoa hijerarhije 1;
- nivo hijerarhije 3: fer vrijednost uzeta na osnovu modela procjene, za koji se uzimaju podaci koji nisu na aktivnom tržištu, tj. kada su potrebna značajnija prilagođavanja.

11. Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza (nastavak)

Grupa koristi u metodologiji određivanja nivoa hijerarhije za prihodujuće kredite i depozite banaka i klijenata sljedeće dodatne kriterije:

- nivo hijerarhije 2: (bezrizična stopa tj. *FV risk free* prilagođena stopa za kreditni spread za očekivani i neočekivani gubitak tj. *FV risk adjusted*) / bezrizična stopa tj. *FV risk free* ≤ 5%;
- nivo hijerarhije 3: (bezrizična stopa tj. *FV risk free* prilagođena stopa za kreditni spread za očekivani i neočekivani gubitak tj. *FV risk adjusted*) / bezrizična stopa tj. *FV risk free* > 5%.

Kredite koji se ne izmiruju Banka klasifikuje u skladu sa instrukcijama Grupe tako što izjednačava njihovu knjigovodstvenu i fer vrijednost.

Sva imovina i obaveze Banke klasifikovane su na nivo hijerarhije 2 i nivo hijerarhije 3.

Dužničke hartije od vrijednosti Banka klasifikuje na nivo hijerarhije 2, a prilagođavanje fer vrijednosti vrši se u skladu sa centralizovanom kalkulacijom Grupe.

Vlasničke hartije od vrijednosti Banka klasifikuje u nivo hijerarhije 3.

Banka mjesečno vrši izračun fer vrijednosti obveznica u svom portfoliju i knjigovodstvenu vrijednost usklađuje sa izračunatom fer vrijednošću. Izračun fer vrijednosti odvija se u nekoliko koraka:

- prvi korak je izračun lokalnih cijena, uvažavajući regulatorne propise,
- u drugom koraku Grupa samostalno vrši nezavisan izračun cijena (IPV – *Independent Price verification*),
- u trećem, posljednjem koraku, radi se poređenje lokalnih i IPV cijena i, u slučaju da su IPV cijene niže od lokalnih, vrši se usklađivanje (*FVA* – *Fair Value Adjustment*).

Izračun IPV cijena vrši se na osnovu modela (Mark-to-Model). Efekat vrednovanja obveznica je na 31.12.2023. godine iznosio 7,1 miliona BAM, a na dan 31.12.2024. godine 3,6 miliona BAM. Smanjenje negativnog efekta na kraju 2024. godine u odnosu na kraj prethodne godine najvećim dijelom je rezultat promjene fer vrijednosti hartije ISIN XS2332900682, koja je najveća po volumenu, te dospijeća dijela portfolija tokom 2024. godine.

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednost finansijske imovine i obaveza po amortiziranom trošku, dok je fer vrijednost imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit prezentovana u napomeni 5. 2.

Nivoi fer vrijednosti imovine i obaveza Banke u skladu sa MSFI 13 prikazani su u tabeli ispod:

	31.12.2024. Nivoi fer vrijednosti			31.12.2023. Nivoi fer vrijednosti		
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Krediti i potraživanja od banaka	-	-	226.739	-	-	222.970
Krediti i potraživanja od klijenata	-	168.792	589.472	-	117.650	537.564
Ukupno krediti	-	168.792	816.211	-	117.650	760.534
Depoziti i krediti od banaka	-	8.034	-	-	-	14.070
Depoziti i krediti od klijenata	-	1.048.050	84.720	-	-	964.574
Ukupno depoziti	-	1.056.084	84.720	-	-	978.643

Napomene uz finansijske izvještaje

11. Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza (nastavak)

	31.12.2024.				31.12.2023.			
	Fer vrijednost '000 BAM	Knjigovodstvena vrijednost '000 BAM	Promjena '000 BAM	%	Fer vrijednost '000 BAM	Knjigovodstvena vrijednost '000 BAM	Promjena '000 BAM	%
Kredit i potraživanja od banaka	226.739	226.762	(23)	-0,01%	222.970	222.999	(29)	-0,01%
Kredit i potraživanja od klijenata	756.098	774.198	(18.100)	-1,78%	655.214	677.246	(22.032)	-3,25%
Ukupno krediti	982.837	1.000.960	(18.123)	-1,38%	878.184	900.245	(22.061)	-2,45%
Depoziti i krediti od banaka	8.034	8.049	(15)	-0,18%	14.070	14.263	(193)	-1,35%
Depoziti i krediti od klijenata	1.132.769	1.139.295	(6.526)	-0,57%	964.574	980.309	(15.736)	-1,61%
Ukupno depoziti	1.140.803	1.147.344	(6.541)	-0,57%	978.643	994.572	(15.929)	-1,60%

12. Založena imovina

Na dan 31. decembar 2024. godine Banka ima registrovan jedan zalog u korist založnog povjerioca Vlade Republike Srpske, po osnovu kredita „IFAD 449 BA PROJECT_IFAD 772BA“. Obaveze po ovom kreditu na dan 31. decembar 2024 godine iznose 95 hiljada BAM (31. decembar 2023: 132 hiljade BAM).

Osim navedenog zaloga, Banka, na dan 31. decembar 2024. godine nema drugih zaloga i hipoteka na nekretninama i opremi.

13. Događaji nakon datuma izvještavanja

Nakon datuma bilansa nije bilo događaja koji bi zahtijevali dodatna objelodanjivanja ili eventualne korekcije ovih finansijskih izvještaja (korektivni događaji) do dana njihovog izdavanja.

14. Troškovi revizije

U skladu sa ugovorom o reviziji godišnjeg izvještaja, grupnog paketa i regulatornih izvještaja za Agenciju za bankarstvo Republike Srpske za 2024. godinu Banka je ugovorila sa „KPMG B-H d.o.o. za reviziju“ naknadu u iznosu od 100.129 BAM (2023: 90.682 BAM).

U skladu sa ugovorom o reviziji informacionih sistema za 2024. godinu (obavezno izvještavanje Agenciji za bankarstvo Republike Srpske) Banka je ugovorila sa „KPMG B-H d.o.o. za reviziju“ naknadu u iznosu od 17.037 BAM (2023: 16.957 BAM).

Ukupno ugovoreni iznos za obavljanje revizije, uključujući i druge usluge povezane s davanjem mišljenja u 2024. godini iznosio je 117.166 BAM (2023: 106.739 BAM).

Svi navedeni iznosi predstavljaju ugovorenu naknadu za obavljanje predmetne revizije bez PDV-a, povećanja po osnovu zvanične stope inflacije i direktnih troškova.

SKRAĆENICE

ABRS Agencija za bankarstvo Republike Srpske
Banka UniCredit Bank a.d. Banja Luka
BPV vrijednost baznog boda (<i>Basis Point Value</i>)
CET 1 stopa redovnog osnovnog kapitala (<i>Common Equity Tier 1 Capital ratio</i>)
CPV vrijednost baznog boda kreditne marže (<i>Credit Spread Point Value</i>)
EAD izloženost u neizvršenju (<i>Exposure At Default</i>)
EBA Evropska uprava za bankarstvo (<i>European Banking Authority</i>)
ECL očekivani kreditni gubitak (<i>Expected Credit Loss</i>)
EKS efektivna kamatna stopa
EU Evropska unija
EV ekonomska vrijednost
FCRC Odbor za finansijski i kreditni rizik (<i>Finacial and Credit Risk Committee</i>)
FLI informacije s pogledom u budućnost (<i>Forward Looking Information</i>)
FV fer vrijednost
Grupa UniCredit Grupa
HoV hartije od vrijednosti
ICAAP interna procjena adekvatnosti kapitala (<i>Internal Capital Adequacy Assessment Process</i>)
IFRIC Međunarodni odbor za tumačenje finansijskog izvještavanja (<i>International Financial Reporting Interpretations Committee</i>)
IT informaciona tehnologija (<i>Information Technology</i>)
LGD gubitak od neizvršenja (<i>Loss Given Default</i>)
MRS Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NPE krediti u neizvršenju (<i>NonPerforming Exposure</i>)
PD vjerovatnoća neizvršenja (<i>Probability of Default</i>)
PDV porez na dodatu vrijednost
POCI kupljeni ili nastali krediti umanjene vrijednosti (<i>Purchased or Originated Credit Impaired</i>)
PSC šifra statusa izvršenja (<i>Performance Status Code</i>)
RS Republika Srpska
RWA aktiva ponderisana rizikom (<i>Risk Weighted Asset</i>)
SLG strukturalna likvidnosna neusklađenost (<i>Structural liquidity gap</i>)
SLR strukturalna stopa likvidnosti (<i>Structural liquidity ratio</i>)
SMI stečena materijalna imovina (<i>Tangible Assets Acquired by Collateral Foreclosure</i>)
SPPI samo plaćanja glavnice i kamate (<i>Solely Payments of Principal and Interest</i>)
SREP Proces nadzornog pregleda i procjene (<i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
TTC kroz ciklus (<i>Through The Cycle</i>)
UTP vjerovatno neće platiti (<i>Unlikely To Pay</i>)
VaR vrijednost pod rizikom (<i>Value at Risk</i>)
WL monitoring lista (<i>Watch List</i>)

